

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Andersen, F. O.

Titel | Title:

Et Hjems Drøm : en Fortælling.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Andr. Schous Forlag, 1892

Fysiske størrelse | Physical extent:

186 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

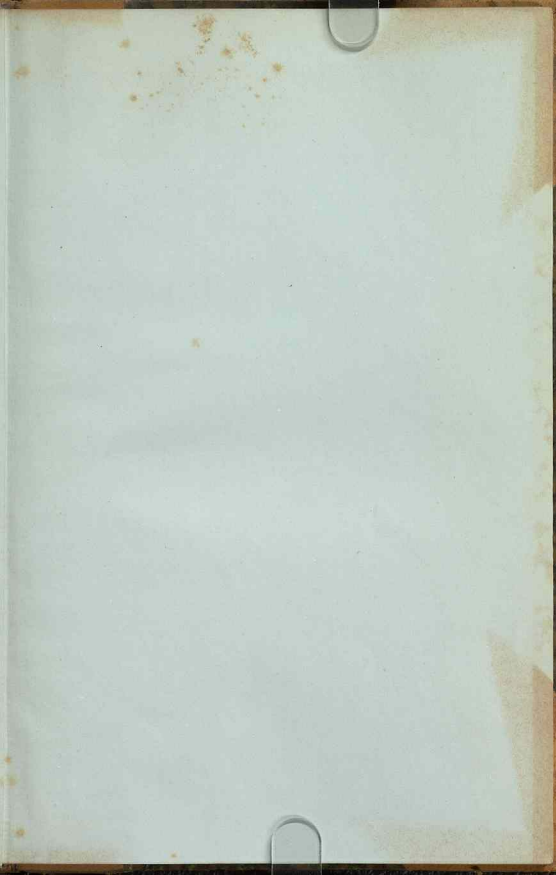
57.-62.

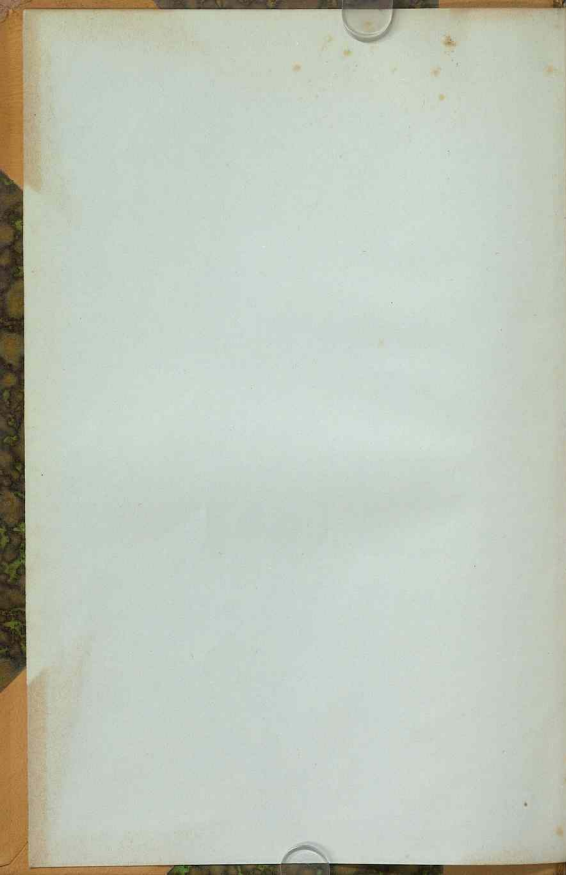
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

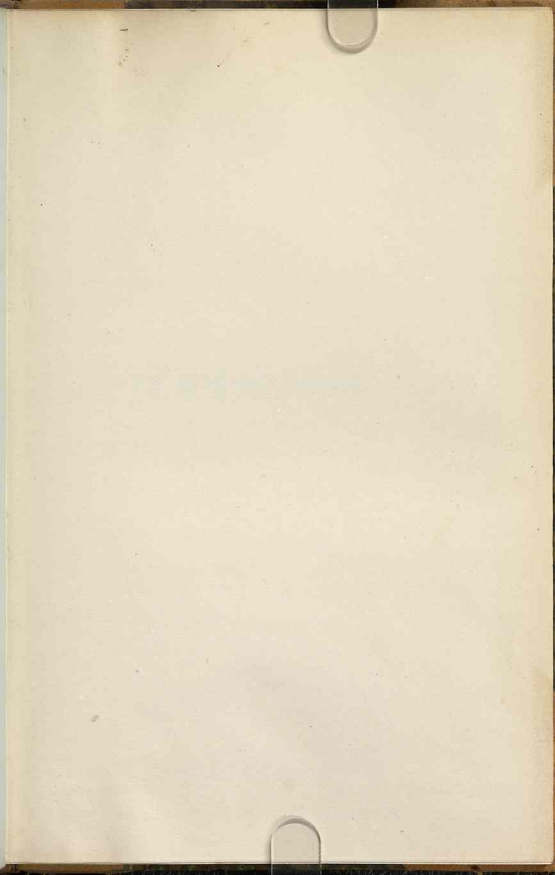

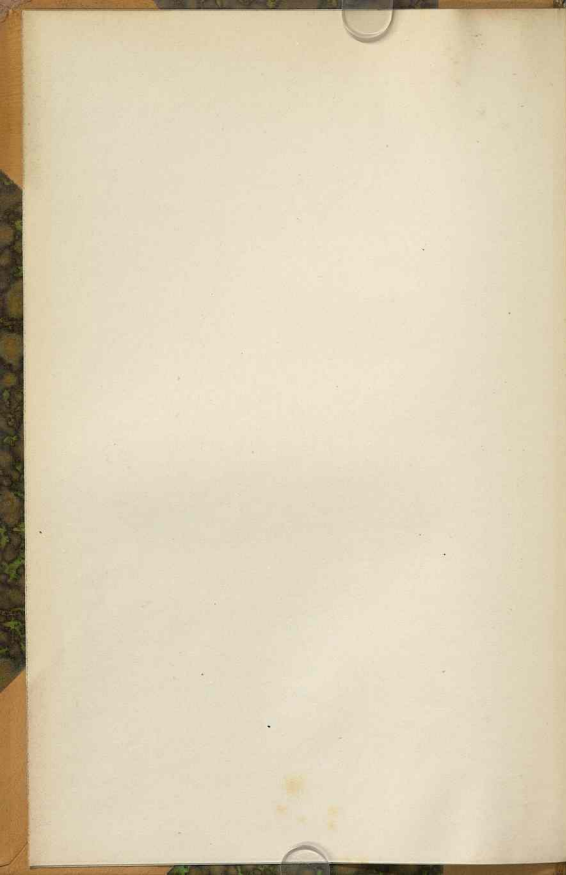
130023487269

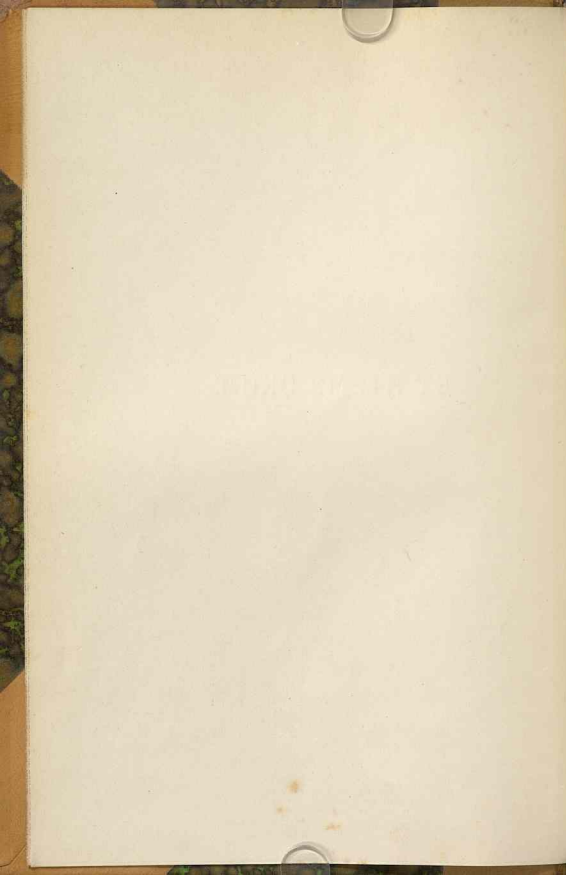

ET HJEMS DRØM.

F. O. Andersen.

ET HJEMS DRØM.

EN FORTÆLLING.

KJØBENHAVN.

ANDR. SCHOUS FORLAG.

1892.

Kjøbenhavn. I. Cohens Bogtrykkeri.

I.

Det er Charlottenborg-Udstillingens sidste Dag. Ovre paa en af Bænkene omkring Hesten sidder en sommerklædt Medborger med den fikse Straa-hat godt oppe i Panden og stirrer alt andet end nysgjerrig over paa de sorte Bogstaver paa det hvide Brædt over Porten — »Kunstudstilling«.

Med tyve Graders Varmedis over sin Tankegang overvejer han, om han skulde . . . skulde . . . tage sig energisk sammen, og naar det var gjort, da overvinde denne forfærdelige Solflade, der ligger mellem ham og den røde Bygning, og gaa derop endnu engang.

For at udsætte Afgjørelsen begynder han at undersøge Torvet; han kiger over paa »Magasin du Nord«; nej, det sætter ingen Tanker i Bevægelse hos ham; han ser paa det kongelige Theater og synes, at det er godt, at Loggiaens Farver og Guld er falmede, for de stod dog bare latterligt til hele den skidengraa Kasse; dernæst ser han

over paa Sporvognene; de staar midt ude paa Solfladen, som om de var glemte dér af en eller anden, der havde havt det med Varmer. — Nu ved han ikke mere at hage sig fast i derude, og begynder derfor at iagttage hvem, der sidder paa Bænken ved Siden af ham; det er, hvad han kalder en udsøgt rædsom Forsamling, og det klarer op for ham, at hvad enten han nu vil gaa det ene eller andet Sted hen — saa tæt op ad dette Kompagni, skulde han i hvert Fald ikke have taget Plads.

Han rejser sig; derfra, hvor han staar, kan han se den store Bronzegruppe inde i Gaarden, og han kan se Indgangsdørene, og at ingen kommer eller gaar derinde; dette sidste trøster ham, thi hvorfor skal han underkaste sig denne Lidelse, naar ingen anden gjør det; og — Herregud, der er jo heller ingen, der taler mere om den Udstilling; han vender sig om; under Laurbærtræerne ved d'Angleterre er der Skygge . . . lokkende Skygge . . .

Naa, det er sandt! Du maa jo videre — siger han alvorligt og kraftigt til sig selv, og gaar over mod Hotellet med de laurbærkronede Beværtningsborde.

I det samme rejste sig fra den modsatte Ende af Bænken en Skikkelse, han havde overset; en ung slank Mand med et træet Udtryk i de mørke

Øjne, — han havde ogsaa siddet og stirret tænksomt over paa Udstillingsskiltet.

Han rejste sig fra følgende Tanker:

Det var igjen et Aars Arbejde til ingen Nytte; først gaar man i Spænding, om de vil antage Ens Billeder; jo — de er naadige, og man bliver henrykt, man trænger til Henrykkelse! — saa ærgrer man sig, fordi de hænger dem op i daarlig Belysning; forsoner sig med det, fordi man er nødt til det, og fordi man ikke kan opgive sit ydmyge Haab, at det dog ikke er værre, end at de alligevel vil gjøre Virkning; saa gaar Dag efter Dag, — nej! selvfølgelig er ingen af dem solgt; man begynder at sætte sin Lid til Kritiken; det kunde dog være, at En gav sig Tid til at staa fem Minutter stille foran det Arbejde, Du har brugt Maaneder til at udføre, og fik Øje paa det, Du har lagt deri — — og saa er alt, hvad der kommer, et Par afjadskede Ord — og nu kan man hente sine Billeder hjem igen. Det er den Sejrr man har kæmpet saa længe for at naa: at være udstillende Kunstner.

Han gik langsomt, med bøjet Hoved, hen over Torvets Solflade, op paa Udstillingen.

Han gaar forbi Broncegruppen, som er gjort i overnaturlig Størrelse — i betydelig større Format, end vi er vant til at forestille os vor Tids Kunstnertanker.

Der er tomt op ad Trappen; for et Par Maaneder siden vrimlede den af Besøgende; de hastede forventningsfuldt op ad den; Statuernes Hoveder, som ragede op over Ballustraden, virkede forjættende; om nogle faa Øjeblikke vilde man staa derinde og have hængende om sig til Beskuelse, til Fordybelse, alt hvad disse Kunstnere — dem med det særligt benaadete Blik — dem med Kaldet til at se for andre — havde fundet værd at vise Mængden.

Notitser i Bladene havde sat Sindene i Stemning.

Og Folk hastede rundt — det store, det betagende — mon det var heroppe iaar? var det slaaet ned, og havde der staaet Ild af idetmindste én af disse mange Kunstnersjæle? eller — skulde det aparte, det sensationelle give Udstillingen dens Præg?

Premièrens Publikum stod raadvild i den store Søjlesal og vidste ikke, om det skulde være det rødtskinnende Billede derhenne, eller det farveløse graatonige; frygtsomme, selvkritiske Naturer standse ved ethvert rigtig uforstaaeligt Billede og tænkte beskedent: Gud ved, det kan saamaend gerne være, at dette er det allerbedste af dem allesammen — man har set saa galt før — og de, i hvis lykkelige Lod det var faldet at tilegne sig en andens Misforstaaelse om »sødlige« Farver,

de stirrede helt mistænksomme, naar de saa en Skov eller et Vand, der lignede den Skov og det Vand, de kendte fra deres Livs glade Frilufts-Øjeblikke.

Saa begyndte Bladenes Kritiker at komme. Byen greb dem med Begærlighed; og vistnok er det ogsaa overordentlig rart, naar man saaledes har gennemvandret sit Lands Kunstproduktion, at faa et klart Indblik i, hvad det nu er af alt dette, der er noget ved.

Og i alle dem, der kun læser én Avis, voksede Forstaaelsens Klarhed hurtig op. De der læste flere Aviser — var saa ulykkelige, kun at kunne drive det til at tage udpræget Standpunkt i Diskussionen.

Og Forstaaelsen og Standpunktet holdt de fast ved, indtil de havde faaet anden Ophængning med, saa sagde de lidt efter lidt alle disse skønhedsforklarende Kunstnere Farvel — glemte maaske at sige Tak . . . eller huskede til syvende og sidst ikke, at de havde noget at være taknemmelige for . . . og gik ud ad Langelinje istedetfor paa Udstillingen.

Og tommere og tommere blev Salene, og nu er der kun nogle faa Timer tilbage.

Dér kommer en midaldrende Mand; han spørger, hvad en Billet koster, og hvad et Katalog koster, og bliver næsten overvældet, da han faar

Tillæget med i Købet; han begynder straks med Raderingerne og Fotograferne, der er ophængt tilsalg ved Garderoben, og forbauses, da han ikke kan finde deres Nummer.

Lige fra Udstillingens første Dag har han lovet sig selv, at han skulde derop en Gang — disse storartede Billeder, som alle disse Malere forstaar at male . . . men han er saa forfærdelig ophængt, han er en af Livets Slidere; og hver Gang han havde glædet sig: nu skulde det være, saa kom der Forhindringer.

Men idag har han revet sig løs; taalmodig og ærbødig gaar han fra Billede til Billede — de er alle for ham noget højere end den Gerning, der binder ham.

Det falder ham ikke ind, at meget af det er ikke gjort halvt saa reelt, som han gjør sit Arbejde, og at en Del af det er bare Gøgl.

Igennem et af Værelserne kommer slentrende fire yngre Mænd. De ser ud, som om de i dybe Tanker havde forvildet sig herop; de synes nemlig uvidende om, at der hænger Billeder paa Væggene, men alle fire ser tænksomme ned for sig. Alligevel er der ved deres forvredne Hovedbedækninger noget, der giver En det Indtryk, at de ikke alene har en dyb Forstaaelse af det, der netop her omgiver dem, men maaske endog selv har Kunstværker hængende paa disse Vægge.

Pludselig siger én af dem, en høj Fyr med sort Haar og Skæg og rødmsuset Ansigt, og en mærkelig gammel-ironisk Skæren i Stemmen:

Nej — hvorfor er man ikke bleven Høker? saa havde man kunnet sidde lunt i sin Kælder og skummet Fedtet tykt af sine Medmenneskers Tankegang.

Ja, Du siger noget, tager hans Sidemand, en kæmpestor, fredsommeligt udseende Skikkelse, med blødt afrundede Ansigtstræk, Ordet —

Høker er ikke ilde; min Salighed om det er; hjemme i min Gade, der er Matadoren netop Høker! denne Mand maa jeg misunde; I skulde se ham om Morgenens, naar han kommer op af sin Kælderhals; saa ser han op og ned ad Gaden og siger til sig selv: nu er Olsen staaet op, nu kan I gerne sætte Tilværelsen igang igen; han ejer Gaden, det vil sige han har det Flæsk den spiser; og det er sjældent, at nogen af os gaar hans Boutik forbi, uden at kaste et Længsels Blik derned; jeg skulde ikke have det mindste mod at overlade ham mit Atelier, naar jeg til Gengæld maatte faa hans Boutik.

Hvorfor maler vi ikke saadant noget, siger den yngste, en lille zart, nervøs Skikkelse — og kaster pludselig Haanden hen i Retning af et stort Billede, som er forsynet med Betegnelsen solgt.

Ja, hvorfor gjør vi ikke — hvorfor Pokker gjør vi ikke det? siger Kæmpen — jeg gjorde det nu saa hjertelig gerne!

De standser alle fire og sér paa Billedet.

Jeg synes, sagde den rødmussede, at Landets Bommænd burde indkøbe Billedet og faa det justeret — det er tydeligt, at der er ikke kommet Skærver paa den Vej i de sidste tyve Aar.

Kæmpen lo godmodigt — saa forskelligt kan Opfattelsen være; mig har navnlig den blaa Himmel interesseret, og jeg har stadig tænkt mig det ophængt som Ephitafium over en Mand, der døde af Mangel paa Luft . . . men skulde vi ikke mine Herrer tale om noget morsommere end netop det, der ligger os allersørgeligst paa Sinde? — har I læst det lille stilistiske Mesterværk i »Tidenden« imorges om Kistens nyeste Chanteuse? . . . oh! hun har netop de Ben, der staar saa skønt om!

Jeg har gouteret Opsatsen, sagde Fjerde-mand —

Men jeg har sét hende, blev Kæmpen ved; oh, hun er udmærket, denne Dame! jeg kan sandfærdigen bekræfte, at Bladet har ikke lagt en Tomme til hendes Kjoles Længde — end sige slappet hendes Trikot — — —

Har hun Stemme?

Hun er Kvinde, Olsen, Kvinde — lad det være os nok . . .

Feminint Gummielastikum — sagde Ironikeren —

Og jeg havde den Ære at drikke et Glas med den udmærkede Anmelder — en udsøgt chevaleresk Børste — kære Venner, I tør endelig ikke forsømme at gaa ud og se hende — — — han slog pludselig ud med Armen — — — og véd I hvem jeg yderligere traf derude?!

— Almindelig Forventning undtagen hos Ironikeren . . .

Frederikke, den lille blonde tykke Frederikke, Hansens Model!

Nej! raabtes der i Kor —

Paa Ære — med en papirflippet Diskespringer til Kavaller; jeg var virkelig i Tvivl, om jeg skulde gjøre min akademiske Fortovsret gældende, men da saa jeg, at han fodrede hende med Is — og var da uegennyttig nok til ikke at forlange, hun skulde stige ned til min Bajer.

I det samme kom en Herre paa op mod de tredive farende gennem Værelset — med smaa hurtige Hovedkast, der egnede sig til at se og overse, ligesom han nu havde Lyst til. Vips — havde ogsaa hans Hoved været et Kast henne paa de fire Kunstnere —

Kæmpen hilste —

Saa han os? sagde en af de andre — der blev nemlig ikke hilst igen.

Gu' saa han os; ham maa I hilse paa; han er ifærd med at blive en stor Mand; Nielsen fortalte mig, at han har tilsinds at stive sin journalistiske Stilling af ved at slaa sig paa det Absurde og gjøre Nyopdagelser; har han Mod til at gjøre Skridtet helt ud, kan han maaske endnu redde sig et Organ og Protégé-Traktementer; jeg har allerede begyndt at spare sammen i en Bøsse til ham; jeg har tænkt mig, han skulde bide paa engang og opdage mig.

— To unge Piger kom gaaende.

Gud, hvor jeg er træt! raabte den ene.

Ja nu kan jeg heller ikke mere! istemte den anden, og begge lod sig falde ned paa en Sofa.

Nej! sikken Himmel! raabte den første i samme Nu og sprang op igen.

Ved alle ni kjøbenhavnske Muser! sagde Ironikeren, det er mit Billede; tænk om saadant et Pigebarn havde andre Lommepenge end dem til Konditoren!

Aah, se i Kataloget, sagde hun til Veninden, der var blevet siddende, hvem det er af
Nr. 345.

Den siddende begyndte at søge . . . 345
. . . 345 . . . endelig fandt hun det — tænk han hedder Pram!

Ja tænk engang! sagde Ironikeren — hun læser ved Siden af!

Nu troer jeg heller ikke, jeg kan mere, føjede han til; skal vi sige Farvel til disse Haller for iaar; nu har jo den store Mængde paany drukket Skønhedsforstaaelsens hellige Drik af vor Aands Mesterværker; imorgen kan vi hente dem hjem igjen og selv drikke videre.

Det kan vi, sagde Kæmpen — den lempelige Udvej staar os dog heldigvis aaben!

I det samme de gik ud af Værelset for at forlade Udstillingen, kom Manden — ham, som det just var lykkedes at naa herop den sidste Dag — ind ad den modsatte Dør. Han saa anstrengt ud, og der var kommen Æselsøren i hans Kataloger. Idet han traadte ind, standsede han næsten fortvivlet ved atter at se saa mange Billeder; saa pustede han og tog fat tilhøjre.

Thi naar han havde revet sig løs fra sin lille Forretning, hvor han saa daarligt kunde undværes, saa var det selvfølgelig ikke for letsindigt at overse et eneste af disse mange dejlige Billeder.

Han var kommen her for at berige sig saa meget som muligt.

Solfladen ude paa Torvet havde flyttet sig, flere og flere Besøgende vovede sig derop. Det var især de med Kort forsynede. De toge Plads paa Sofaerne og lode Øjnene glide rundt. Nogle

af dem saa ud, som om de sad der for endnu engang at føle Trætheden.

Da Klokken nærmede sig seks, kom for sidste Gang Nervositeten over Opsynet; de gik rundt og saa efter, om der ikke skulde staa en eller anden Drivert i en Krog; de lempede ved utaalmodige Miner de sidste Efternølere afsted . . .

Udstillingen var sluttet —

Dér hang de — de hundreder af Billeder; og dér stod de, Statuerne, Busterne, det plastiske Nips.

Nede i Kanalen laa Skipperne, lossede og ladede; og ude paa Torvet var den store By slaaet ind paa sin Foraarspromenade.

II.

Der mødtes to unge Kunstnere nede paa Torvet.

Den ene var ham, som havde siddet ovre paa Bænken og tænkt de triste Tanker om sig selv og sit Arbejde; hans Navn var Rudolf Holter. Den anden var en lang, leddeløs, ung Mand, hvis Gang, Paaklædning og lyse aabne Ansigt straks anmeldte ham som den frejdigste gladeste For-dringsløshed. Han hed Otto Hellman.

Storartet Held, at jeg møder Dig, udbrød han; jeg har solgt mit Aaløb, tretten Piletræer og et Pigebarn med en rød Parasol . . . sagde jeg Sold? det var ogsaa netop det, jeg vilde have sagt; jeg har indbudt en Masse Fremtids-Celebriteter paa alle Aandens Omraader og paa en afsvalet Toddy; der kommer Forfattere, Journalister, Malere, det bliver en storartet Fest; jeg var netop paa Vejen for —

om muligt at være saa heldig at løbe paa Dig; altsaa iaften Kl. 8.

Ja jeg skal ikke holde mig tilbage; jeg maa jo iøvrigt gratulere, nu gaar da et af Dine Billeder ud i Livet — sagde Rudolf Holter spidst.

Det spidse gjorde ingen Virkning — Hellman lo og sludrede løs —

Ja Missionen er storartet; jeg tænker mig det hængende paa en Sofavæg, omgivet af Familie-fotografier; jeg haaber inderligt, at det skal være det eneste virkelige Oliemaleri, de ejer, for saa bliver det mig, der bestemmer Fædrenes og Børnenes Smag til evige Tider; saadan en Familie indrømmer aldrig, at det Maleri, de ejer, er mindre end aller første Sort; og det maa Du da tilstaa, er en ganske oplivende Tanke.

Holter trak lidt paa Smilet — aa . . . ja . . . mig vilde den dog maaske ikke oplive saa meget —

Visvas! Naar nu bare de Familjer, som socialt konkurrerer med min, vil lade sig animere til ogsaa at anskaffe et Værk fra samme Mesterhaand — saa der kunde komme en Smule borgerlig Jalousi med i Spillet — — — en forfængelig Kappelstrid om Billeder fra samme Mesterhaand — denne her Du! — saa var den gaaende.

Du vil nok ægge dine Gæster op i Tide — sagde Holter.

Ja, jeg tænker vi kan faa en lille Diskussions-

basseralle igang; jeg har inviteret fremragende Yderpunkter!

Jeg kommer dog kun for at drikke et Glas paa dit Held.

Det var din Lykke, at Du ikke sagde: kun et!

— Det er Synd, han skal gaa og mule alene
— sagde Hellman ved sig selv, da han gik videre!

— — — Da Rudolf indfandt sig, traf han, foruden Otto, kun en ældre, meget borgerlig men intensivt godmodigt udseende Herre og en noget yngre, meget mager — næsten forsulten mager — dito.

De rejste sig begge med et Sæt og bukkede særdeles artigt.

Otto blinkede skælmsk og besvor ved en hastig Mine Rudolf endelig ikke at sætte noget forbauset Ansigt op — — — han præsenterede:

Hr. Olsen, min Vært, en Mand der paa en Maade selv er Maler —

Hr. Olsen gned begge sine Hænder ned ad Frakken, ligesom om han var vant til at tøre dem af dér og smilede beskedent men ud over hele Ansigtet . . .

. . . og denne Herre — Hr. Petersen — er, om jeg saa maa sige, Medlem af vor lille Kvistmenage — Embedsmand.

Af dem, der ikke er paa højere Gage, end at

han maa bestille noget for den — sagde den Betræffende og saa endnu vittigere ud end sine Ord.

Rudolf syntes, der var en Timbre af Ølklang i Stemmen.

. . . Hr. Rudolf Holter, dels Landskabsmaler, dels Menneskemaler — men er endnu ikke klar over, om de sidste helt ud er hans Geni værd!

Der blev vekslet Haandtryk.

Det er muligvis ogsaa, som man tager dem, sagde den lille Embedsmand — skøndt en Smule rigeligt sort kunde de vel altid have fortjent.

Hr. Petersen er Missantrop — jeg er Sangviniker, sagde Olsen fornøjet, men Hr. Petersen ser ikke nok paa sig selv, ha ha ha, saa fik han nok et bedre Indtryk af de tobenede.

Det er ikke ved at tælle Benene paa dem, at jeg er kommen til min Livsopfattelse — sagde Petersen.

Rudolf satte et Smil op og præsterede et Par Nik; han forstod ikke pludselig at kaste sig ind i Snak med Folk, han ikke kendte.

— Det bankede paa Døren, Otto aabnede — udenfor stod Kæmpen — ham der samlede 5 Ører i en Gris, for en Gang at faa Raad til at blive opdaget som Kunstner.

Hans smaa, lunefulde Øjne og store, rolige Ansigtstræk omfattede straks alle Tilstedeværende med en mild Sympathi —

Go. e. af. ten, kære Venner, sagde han og trak blødt paa Ordene.

Og under Præsentationen havde han et Ord til hver:

Ne. j er det Hr. Petersen . . . det glæder mig — De er Embedsmand — Gud, De er lykkelig, De har Deres faste — De er da ikke Revisionsmenneske?

Jo, det var han netop.

De er jo en sand Heldets Mand! at skulle leve for blot at opdage andres Bommerter — De gjør Dem ingen Begreb om, hvor ulige vanskeligere det er, selv at skulle blive opdaget som noget ekstraordinært godt —

Naar man ikke kender dem, der har med »Maaden« at gjøre — lo Otto.

Samtalen blev afbrudt; der kom flere Gæster.

En ung Mand, der havde et betydeligt Navn mellem sine nærmeste Venner, men som ogsaa allerede havde faaet optaget en Notits i et Blad om, at han arbejdede paa en Novelle — »En Tomhjærnets Filosofi« —

En, ligeledes ung Mand, der studerede Kunst-historie . . .

Min Herre, sagde Kæmpen, De er uvurderligt velkommen i vor Kreds, vi Kunstnere kunne vel have vore sporadisk geniale Øjeblikke, men denne samlende Evne, der der gjør os til historiske

Faktorer, det hører Dem til. Vi er Raastoffet, om jeg saa maa sige! det er Dem, der forfatter Kongerækkerne!

— Og der kom endnu et Par unge Malere.

Kæmpen var paa sin velvillige Vandring rundt i Atelieret kommen til at kigge ind i Værelset ved Siden af, og opdagede derinde et virkelig nydeligt dækket Aftensbord; han slog Otto tilfreds paa Skuldrene og blinkede forstaaende mod Døren, der stod paaklem. Otto nikkede til ham igjen —

Vi skal fundere Stemningen! sagde han.

De havde spist til Aften, og Humøret var allerede godt oppe. Der var holdt mange Smaa-Taler; Kunsthistorikeren havde talt om Muserne, idet han tog sit Udgangspunkt i, at de var ni tilbords; Kæmpen havde fra samme Standpunkt talt om »otte om Kongen«.

Nu gik de omkring i stor Vennestemning og betragtede og bedømte Otto Billeder, der dækkeed de tre Vægge fra øverst til nederst.

De to eneste, der faldt en lille Smule udenfor Ensemblet var Rudolf og den reviderende Embedsmand. Rudolfs Tanker gik hvert Øjeblik deres egne Veje, og Hr. Petersen var mest optaget af, at der snart maatte blive slaaet Bro mellem Øllet

ved Bordet og Toddyerne bagefter — helst en Bro med et godt højt Rækværk!

Kæmpen havde fat i Hr. Olsen:

Men min bedste Mand, hvad maa jeg dog høre! vi er jo Kollegusser paa en Maade!

Naa-e, he, ne. j saadan Kunst har mit jo ikke været . . .

Ja men det er vores minsandten heller ikke . . . ikke altsammen . . . det kan jo ske, at der løber saadan noget ind med — endog for de bedste; men sæt os til at male en Dør, eller maaske endog en hel Façade — hvor langt tror De en saadan lille Tube rækker? har De malet meget her i Byen?

Nej, Hr. Olsen havde dog malet mest paa Landet; paa en Maade var det jo ikke taknemligt, for dér skulde de altid have det med skrigende Farver, men saa var der jo paa den anden Side det behagelige, at de næsten altid paa enhver ordentlig Gaard selv havde Pensler og Potter, og hvad man ellers skulde bruge.

Ja det maa jo lette En Arbejdet i høj Grad, sagde Kæmpen; sig mig, har De aldrig rejst paa Deres Profession?

Jeg kunde saamænd godt have gjort det, kunde jeg, for en af mine Medsvende rejste skam til Tydskland, og han kunde skam ikke et Ord tydsk, og jeg kunde dog noget; der var flere Ting,

jeg kunde sige meget rigtigt, f. Eks., der er nu »was su thun« — det betyder, at jeg har Arbejde, eller vil have Arbejde, og »nix su thun«, det vil sige, at jeg har ikke noget at tage fat paa; men han kunde ikke et Ord, saa det vare den bare Frækhed!

Herregud, De taler ogsaa tydsk — — — hør sig mig, denne reviderende Hr. Petersen . . . hvorfor er han egentlig med her iaften?

Hr. Olsen saa sig forsigtig om, og sagde hvidskende: Aa, ser De han boer jo hos mig ligesom Hr. Hellman, og saa syntes Hr. Hellman, det var Synd, han skulde sidde alene og vide, at den blev lidt høj her iaften, Hr. Hellman véd at han sætter . . . grumme megen Pris paa et lille Bæger . . . det havde jo ogsaa været Synd!

Min Sandten havde det været Synd; det var virkelig godt, at vi fik ham med; man maa indrømme, Hellman er rigtig et nydeligt Menneske i sin Opførsel —

Det er han, det ved Gud; naar han har noget, saa har vi allesammen noget heroppe, tør jeg godt sige . . . der kan jo destoværre for ham, pø om pø, være længere Tider, hvor han ikke har noget.

— Paa dette Tidspunkt fik Hr. Petersen en stærk Anelse om, at Drikkevarerne var under Opmarsch; derved faldt der over hans Sind en mild, behagelig Ro, noget tillidsfuldt, og han interPELLerede

en af Malerne, om hvorledes man egentlig bar sig ad, naar man nu for Eksempel saadan vilde male et Billede — og om ikke de kolorerede Fotografier havde adskillige Fortrin fremfor den saadan mere udelukkende perspektiviske Maade?

— — — Se saa mine Herrer! sagde Otto — idet han satte Flasker og Glas paa Bordet — dette er, hvad jeg kalder den frie Diskussion i kort Begreb — hvem der nu vil have Ordet, maa jeg bede henvende sig til Proptrækkeren, den plejer lige saa lidt at sætte Stop for Veltalenhedens som for Flaskernes Kildevæld . . .

Meget godt! meget godt! sagde Forfatteren.

Hø! sagde Hr. Petersen

. . . og maa jeg takke De Herrer, at De er mødt saa talrig, fortsatte Otto.

Ja jeg har saamænd aldrig sét ni være flere end vi er, indskød Kæmpen.

Otto blev ved: om nu De Herrer mener, at Aftenen bør forløbe ved gemytlig Tale og Klinkeri paa Tomandschaand — eller at vi burde samle os om et større konsentrerende Emne — ved jeg ikke . . .

Jeg stemmer for det sidste, sagde Historikeren.

Jeg ogsaa, sagde Rudolf, som derved haabede at kunne slippe for sin Sidemand.

Synes De Herrer ikke ogsaa? sagde Kæmpen overtalende til Olsen og Petersen.

Udentvivl, ja, vistnok — sagde Hr. Olsen.

Ubetinget! sagde Hr. Petersen; han fandt det uimodsigeligt rigtigt, at — de andre beskæftigede sig med et større Emne.

Ja, der synes at være Stemning for det sidste, sagde Otto; tør jeg bede De Herrer, der stemmer for den dyberegaaende Behandling af et eventuelt Indfald, række Hænderne iveauet! . . . maa jeg takke Dem! seksten Stemmer for, idet nogle af De Herrer kun rakte den ene Haand op . . . turde jeg saa bede om et Emne; idet jeg erindrer om, at selv de mindste Bidrag modtages med Taknemlighed; Diskussionen skal vel vide — har De Alle Glassene fyldte — at højne det!

Stilhed.

Forfatteren rejste sig —

Maa jeg først bringe De Herrer en Hilsen fra den Lejr, jeg hører til: de unge Fremtidens Forfattere! vi lever i en Tid, som vi vil tillade os at forvandle til vor Tid, . . .

Bravo! Hør — Tillader De, sagde Hr. Petersen, og holdt sit Glas frem . . .

. . . vi lever i en Slægt, som jeg vil kalde Anciennitetens Slægt . . .

Han er ligefrem storartet! mumlede Revisoren —

. . . nuvel! vi forlanger ikke, at denne Slægt

skal forsvinde, vi ville kun, at Ancienniteten skal vendes om — jo yngre, jo større Anciennitet!

Hr. Petersen fik sit første Glas begejstringsforkert i Halsen — — —

Bravo! sagde Kæmpen

. . . jeg hilser vore Brødre, de unge Malere; skab en ny Kunst, skab den hurtigt — vi — mine Herrer! skal have den nye Slægt færdig, den Dag De staar rede med den nye Kunst! Den komme!

Stormende Jubel!

Glem ikke Glassene! glem ikke Glassene! sagde Otto — og saa over paa Rudolf.

Tør jeg bede om Ordet, sagde Kæmpen —

Olsen saa paa Petersen med en tillidsfuld Mine: nu kommer der Fanden gale mig noget! skal De se, han skal nok forstaa sine Ting!

Jeg tror, begyndte Kæmpen, at jeg handler i slaaende Overensstemmelse med mine Venner, naar jeg næsten mere end rørt takker for denne Hilsen! men før vi aabner den nye Udstilling med de ny Billeder for den nye Slægt, saa har vi en Del gamle Billeder, som vi helst først skulde have solgt til den gamle Slægt! Hvis De Herrer vil genkalde i deres Erindring, hvad De iaften har sét paa Væggene inde i vor Værts Atelier, vil De forstaa mig — det hænger forresten endnu derinde. Og disse Vægge er ingenlunde de eneste, der har været modtagelige for saa megen Kunst. Hvis

De, mine kære Venner, var hjemme hos mig iaften, skulde De sandeligen faa noget ganske lignende at se, kun at mine Vægge er nok saa store.

— Jeg tror dog, indskød Forfatteren lidt usikkert, at De ikke ganske har forstaaet mig . . .

Lad ham bare tale, sagde Olsen, han klarer sig nok.

Umuligt, sagde Kæmpen, hvert Ord i Deres Tale var gennemsigtigt, men jeg mener blot, at hvis vi kunde rydde op i det gamle, saa stod vi som Producenter friere ligeoverfor den kommende Tids Efterspørgsel. Jeg tror det vilde være som en smuk Overgang til det nye, om vi kunde udfinde en noget hurtigere Realisationsmaade . . .

Hvis De Herrer — ikke — vil tage mig det ilde op, sagde Olsen, vilde jeg gerne tillade mig at . . .

Jeg tror, sagde Otto, at vi alle er enige i, at Hr. Olsen har Ordet.

Ja . . . e . . . e.

Tak! Og jeg vil bare sige, at det har jeg forstaaet her iaften, og jeg er kun en simpel Maler, men jeg har dog mine Konduiter, at hvis de fine Folk kendte De Herrer personligt, saadan som jeg, saa tror jeg, at de skulde nok være lidt villigere til at købe deres Billeder, for De har vist Dem som Hædersmænd mod Petersen og mig, har De; men det gaar de fine Folk, som det indtil nu

iaften er gaaet mig, de kender kun De Herrers Billeder, og derfor er det, de holder sig tilbage, men det vil jeg sige, at efter det jeg nu har sét her, saa, hvis jeg havde Skillinger, saa kan De Herrer stole paa, at jeg skulde ikke holde mig tilbage . . . ja . . . det var kun det jeg vilde bede om jeg maatte sige i al Beskedenhed og Ligefremhed.

Paa dette Tidspunkt rejste en af de sidst ankomne unge Malere sig —

Jeg vil tale, sagde han.

Dette blev hilset med almindeligt Bifald; han var kendt for sin Evne til pludselig at kaste en usigelig bitter Replik ind i Konversationen — altid et kort, knapt men udover alle Grændser voldsomt Udfald mod Samfundet, og de fik netop deres Charme derved, at han altid saa' saa decideret veltilfreds ud, og derved at ingen endnu havde faaet Rede paa, om han virkelig nogensinde havde været gal i Hovedet paa nogetsomhelst.

Jeg fraraader kraftigt en saadan Udstilling af selve Kunstnerne, som Hr. Olsen proponerer, og jeg fraraader en Strike. En Kunstnerstrike vil fremkalde en Lockout fra Farvehandlernes og Rammefabrikanternes nederdrægtigt underfundige Lejr.

Denne Tale er den eneste, jeg vil holde i

dette Aarhundrede, den er mit sidste fortvivlede Forsøg paa at afsløre Tilværelsens Infami!

Tilværelsen er kunstnerisk bleven svinebagbundet i Urtiden! fui! Hvem var den første Kunstner? var det Dem eller mig? nej! — en Kannibal faar i et ledigt Øjeblik det fortvivlede Indfald at forme rundt, hvad der var lige, og dette Sindsforvirrelsens Moment prædestinerer Kunstbegrebet for Aartusinders stigende Slægtintelligents.

Han skulde have været sat i Spændetroje og indlagt til Observation paa en øde Ø i Stillehavet!

Først i det nittende, til Nød i det attende, Aarhundrede skulde det have været tilladt at bestemme, hvad der er Kunst.

Der er nu Arkitekturen. Nu ser vi alle, at det der har udryddet vor Klodes Naturskønhed, er de store Byer, men hvor mange af os staar det klart, at det første modbydelige Skridt til denne Klode-Vandalisme blev gjort, da den første Hulebeboer i et Anfald af Storhedsvanvid byggede sig en Bolig, der ikke var gravet ned i Jorden, hvor hans Plads var, det Bæst! men rejst op i Vejret oven paa den.

Denne Tanke — mine Herrer! — burde være fremsat tidligere paa Aftenen, thi der hører en uhyre Aandsklarhed til at fatte den.

Og hvad Urtidens ansvarsløse Hulebeboere, som destoværre hverken havde nogen negativ

Byggelov eller underjordisk Politivedtægt, der kunde have standset dem, hvad de paabegyndte, det fortsatte Grækerne tankeløst, og nu har vi Skandalen. Nu ligger alle Husene oven paa Jorden og generer Udsigten!

Det gaar med Kunsten som med Historien — hvorfor har Slægten været saa grissedum at gaa ind paa at slæbe om paa sin Historie, denne Selvfortærelsens Dokumentation for, at der intet Nyt sker under Solen!

I 6000 af Almanakens, i 100,000 af Universitetets Aar har den menneskelige Næse siddet midt imellem Øjnene — ethvert Fjols kan da sige sig, at Tilværelsen maa være bleven trivial.

Det har været Slægtens nederdrægtige Hovedfejl, at Livstrætheden først indfandt sig i den fremskredne Alder, naar Evnerne var udbrændt, og Muligheden til at skabe noget Nyt gledet bort!

Der skal begyndes med Livstræthed, om der skal komme et stærkt Arbejde tillive!

Kun den, der fødes bundked af det Hele, har Muligheden til at skabe noget nyt! Jeg tømmer mit Glas for den unge Slægt, som, i Kraft af en saadan medfødt Kedsomhed, forstaar at give Tilværelsen fornyet Interesse!

— Rudolf rejste sig; tør jeg klinke med Dem, sagde han til Taleren — det var næstendel tilstrækkeligt onskabsfuldt!

Troer De? - jeg var ellers noget bange; jeg befinder mig nemlig saa overmaade vel iaften! jeg var vel heller ikke bleven hørt med saa stor Ro, hvis de ikke allesammen havde talt i Munden paa hinanden, mens jeg havde Ordet.

Festen var nu naaet til det Punkt, hvor selv Forfatteren opgav at gjøre Studier. Diskussionen var opgivet, ingen tænkte paa Dagen imorgen, paa at tvinge den gamle Slægt til at kjøbe eller paa at skabe en ny; de levede i Øjeblikkets løftede Stemning — indtil Morgensolen brød ind ad Vinduerne.

Saa foreslog Rudolf, at de skulde bryde op.

Endnu paa Trappen hørte han Forfatteren meddele Kæmpen, at hele Ulykken laa i den moderne psykologiske Literaturmethode; man skulde have holdt paa den gamle Opfattelse, at det var Genierne, og ikke de, der gik dem efter i Sømmene, som bestemte, hvad der var Kunst — saa havde Konkurencen ikke været saa stor; men nu vidste alle, hvad det var at digte og — — — om Forladelse! jeg troer, jeg har faaet fejl Hat paa.

Skidt med Hatten — sagde Kæmpen — naar bare Hovedet er strøget fint af, skal Skorstenen nok ryge!

III.

Under højroset Snakken drev de ned ad Gaden; Gildets Stemning var over dem endnu — undtagen over Rudolf. Den lille Part af Lystigheden og Vinen, han havde . . . halvt ladet sig paanøde, var dunstet bort i samme Nu, han atter var ude i Nattens Kølighed.

Han vilde helst drive hjem alene; og da de var naaet ud af Store Kongensgade og ind i Grønningen, og Kæmpen foreslog, at de dog maatte gjøre sig klar, hvor de egentlig skulde hen — og det saa til almindelig Moro viste sig, at slet ingen af dem boede paa Østerbro — — saa benyttede Rudolf Lejligheden til at sige Farvel. Han vilde dog nu ikke vende om, men fortsætte og senere over Fælleden søge over til Nørrebro.

Lidt efter var deres muntre Snak ham ude af Øre — han var ene og gik videre, gennem Grønningen, Alleen, forbi Sortedamssøen.

Midt ude paa Fælledens dugvaade, grønne

Flade standsede Rudolf og saa frem gennem Morgenlysningen, den roligt aandende, den første dæmpede Intonering af de lyse Nætters Højsang. Ligesom den første Svalekvidder om Morgenens fortæller den der vaager, at nu er der et eller andet Sted dukket en Solstraale frem — en Lysning oppe paa en Skorsten maaske — saaledes er denne, de første lyse Nætters Glands ind i Natten, Budskabet: at nu er Aarets store rige Tid øjnet ét eller andet Sted, langt ude; nu nærmer den sig; som en Hær af Solstraaler og Solstraalers Værk, gyldne Friluftstider, Samlivs-Dage mellem Slægten og Naturen.

Hvem der heltud turde glæde sig til det, der nu kommer, tænkte han, give sig hen uden at skulle tænke paa, at der skal males, der skal søges Motiver, der skal skabes noget, som skal vække Opmærksomhed, gjøre Lykke og — ak, ja! blive solgt!

Op for ham dukkede Billedet af en lille By.

Han saa den gemt ind i samme Morgenstilhed som den, der her omgav ham; krandsat af Marker og Stier laa den, endnu sovende, dybt nede under den store, svagt tonende Farvekuppel. Oppe paa Højderne tilvenstre laa Jernbanestationens Silhouetbillede, de lave langstrakte Bygninger, Stakittet, Materialsakurene og nogle faa sammenkoblede eller enkelt-staaende Vogne — og dér

henne løb de sorte, jerntrukne Linjer bort over Engene.

Han saa Stien fra Banegaarden ned til Byen; Vejen mellem Livet i dens tre fire Smaagader og Verdenstummelen.

Hver Gang Damphesten viste sig langt, langt ude i Terrainet, blev der Liv paa denne Sti, enten man skulde op og hente en Hjemvendende, eller man selv skulde drage med den; ad den Sti bar man sin Post eller sine Aviser hjem, og levede saa atter nogle Timer med Million-Stædernes Tanker og Begivenheder . . .

Og nede ved Trærækken, hvis Stammer ligesom tavlede Byens Huse af, saa han Stien gaa over i Gade; og Gaden løbe op til Torvet med det lille Springvand . . . og derhenne tilhøre laa en ganske kort Gade, knap hundrede Alen lang — den løb ud i et Markhjørne, hvor der gerne stod en gammel Bræddevogn eller nogle Avlsredskaber — og i denne Gade laa et gulmalet ét-Etages Hus med Købmandshandel — — — det var hans Hjem!

Over Døren strakte sig et blaåt Skilt med hvide Bogstaver: A. R. Holter; naar de to yderste Trædøre blev slaaet tilside, og Glasdøren med de smaa Ruder kom tilsyne, saa viste de paa deres indvendige Flader to lange Fortegnelser over det mest fremragende af Boutikens Indhold.

Ved Siden af Boutiken, tilhøjre for den, laa Dagligstuen, fra hvis Vinduer man saa over til Boghandlerens Vinduer med den snurrige Blanding af Prøver paa Hovedstadens Verdenssmag og Provindsbyens og Landboernes mere lokale Kunstanskuelse — samt Legetøj og Galanterivarer og Cigarer og Herkules-Seler.

Mens Rudolf var lille, kunde han aldrig faa i sit Hoved, hvorfor hans Fader ikke langt hellere vilde handle med saadanne Sager end med de Skovle og Leer, der stode ude i Boutiken.

Bag Boutiken laa to Værelser, fra hvilke man saa ud paa den store Gaardsplads med den indhegnede Græsplæne i Midten, og de mange smaa Haver, som Børnene i de tre store Længer havde plantet op til Muren; Haver paa en Alens Størrelse eller saa.

— — — Mens Rudolf i Morgenlysningen gik tværs over Fælleden, steg dette Hjem frem for hans Øjne; og i det samme var hele den Række Erindringer, som var hans Tankers stærkeste Indhold indtil nu, over ham . . .

Det var en Aften, da han var omtrent 13 Aar — hans Moder og han var gaaet en lang Tour ud ad Sanderupvejen. Nede fra Søen kom en Mand gaaende op imod dem; han havde den nedgaaende Sol bagved sig, og de talte begge om, at det saa' saa underligt ud, han ligesom lyste i Kanterne.

Da han kom nærmere, saa de, at det var Tegnslæreren fra Skolen. Det gav et Sæt i Rudolfs Moder, som vilde hun dreje af eller vende om, men hun betænkte sig, og et Øjeblik efter havde de naaet hinanden.

Han standsede, hilste —

Naa, Frue? har De betænkt Dem? spurgte han.

Nej! — sagde hun med en fast, næsten afvisende Betoning — men jeg overvejer det fremdeles.

Som De vil — henkastede han lige saa kort, lattede paa Hatten og gik videre.

Rudolf saa spørgende paa sin Moder, han forstod ikke Ordene eller Tonen, eller overhovedet at de to havde noget at tale med hinanden om.

Hun saa hans spørgende Blik, og da de var gaaet endnu et Stykke frem, vendte hun sig om og saa tilbage —

Hr. Poulsen har bedet, om han maa faa Lov til at uddanne Dig i Tegning, han vil ogsaa lære Dig at male, han siger Du har gode Anlæg, men — føjede hun pludselig heftig til: han skal ikke bære Ansaret, ham falder det ikke paa, om vi saa fejl!

Hun taug, og Rudolf havde det Indtryk, at hun ikke vilde, han skulde spørge videre. —

Med denne Aften begynder de Erindringer,
Et Hjems Drøm.

der har Magt over ham, og som lader alle den første Barndoms Indtryk træde i Skygge.

Nogle Dage efter stod han ovre i det Hjørne af Gaarden, hvorfra man kunde se mellem Nabo-husene ud paa Vejen. Han var just ifærd med at skære sig en Stok; han skulde Dagen efter paa lang Fodtour med en Kammerat, og denne Stok skulde give Touren det rette Vandrepræg.

Da saa han sin Moder og Hr. Poulsen komme gaaende ude paa Vejen; og den stille, afmaalte Mand gestikulerede stærkt. Det havde Rudolf aldrig sét før, og han kom til at tænke paa, hvad han havde hørt sin Moder sige: at den Mand gik og gemte over sin egen Natur.

Nu taler de igen om mig, tænkte Rudolf; hvorfor mon jeg ikke maa lære at tegne? Det kan da ikke være noget Ansvar, men det er maaske en kostbar Vej — hvorfor mon Hr. Poulsen aldrig har sagt et Ord til mig derom?

Rudolf grundede videre og fandt, at det maatte være en Udmærkelse af ham fremfor hans Skolekammerater — men paa den anden Side: at blive saadan en stille, ensom Mand som Hr. Poulsen var, det var da heller ikke noget! ja hvis han skulde ind til Kjøbenhavn, maaske en Gang komme paa Akademiet og blive rigtig Kunstner og kunne male saadanne Billeder, som han havde set i Rektorens Dagligstue: Skove med Solskin og drivende

Skyer og gamle Portraiter af fornemme Folk — det vilde være noget!

Han glemte Stokken, han skar paa, Touren, han havde glædet sig saameget til, og spekulerede kun paa, hvorledes han skulde kunne faa sagt sin Moder, at han saa meget gerne vilde lære at tegne af Hr. Poulsen.

Samme Aften, da han var gaaet iseng, kom hans Moder ind og satte sig hos ham.

Hun saa nogle Øjeblikke grundende paa ham, med en egen mild Glands i Øjnene, og sagde saa —

Din Lærer, Rudolf, har længe søgt at udvirke hos Fader og mig, at han maatte faa Lov til at uddanne Dig; han siger, at Du har Evner til at blive Maler; jeg har nu talt med Fader, og hvis Du selv har Lyst, maa Du nu gerne begynde; Du forstaar endnu ikke, hvad det drejer sig om — men det lover jeg Dig, at hvis det viser sig, at han har sét rigtig, saa skal jeg sørge for, at der aldrig bliver lagt Dig nogen Hindring ivejen; hvis Du duer til Kunstner, skal der aldrig komme den Dag, da Du kan sige, at din Moder stod Dig ivejen.

Der var i hendes Stemme en dæmpet Vemod, noget højtideligt stille, som Rudolf ikke forstod — men han var for meget Barn og altfor henrykt til at dvæle ved det —

Endnu i denne Morgenstund, saa mange Aar efter, anede han ikke, at der skulde komme en Dag, da der hen over disse Ord kastedes et Lys, som lod dem blive Forklaringen af hele hans Ungdom. —

Saa begyndte Undervisningen; denne Mand, som havde arbejdet og arbejdet for at faa Lov til at faa Tag i Rudolfs Evner, var ganske rigtig et Menneske med en dulgt Natur, og Rudolfs Hori-sont udvidedes, eftersom han gav sig tilkende. Hvor han forstod sig paa Kunst! og hvor han kendte — ja det var, som om han kendte alle de store Kunstnere der havde levet, og hvor han havde rejst, han havde været i Italien, i Frankrig, i Tydskland, han havde set de store Byers Kunstskatte, han havde staaet Ansigt til Ansigt med hine vidunderlige Billeder og Statuer, som Aar-hundreder er gaaet hen over, og som dog aldrig er blevet overskygget af senere Kunst. Og han forstod at fortælle, og han fyldte Rudolfs unge Sind med Kunstbegejstring.

Der var dem, som paastod, at han selv, tidligere, havde forsøgt sig som Maler, — men ikke havde drevet det til noget.

Vist er det, at denne ensomt levende Mand havde ligesom gjort et Greb ind i Menneskeheden for at faa fat i En, til hvem han kunde udlevere de Tanker, han havde samlet sig — paa sine

lange Rejser, i sit Studereværelse og paa sine Vandringer ud ad disse Veje som, naar Aftenfreden havde sænket sig over de store vide Landskaber, laa som den levende Mindelse om, at Arbejdet var endt, Menneskene fri.

— Den anden, der af Rudolfs Undervisning tog Lejlighed til at drage ham dybere ind i sin Tankekreds, var hans Moder. Det var, som om ogsaa hun havde sagt sig selv, at nu var han begyndt paa en Vej, hvor det en skønne Dag kunde vise sig nødvendigt: at have mange Tanker.

Hun begyndte at overgive til ham saa én, saa en anden af sine Erindringer; og gennem disse Meddelelser fik han det Billede af sin Moder, der gjorde hende til hans Afgud.

Hun blev for ham den, der selv havde siddet inde med rige Evner, og havt brændende Lyst til at prøve sine Kræfter paa andre Opgaver end de, hendes Barndoms Hjem satte hende, men hun var bleven holdt nede af en Moder, for hvem det stod som formasteligt, at »et Pigebarn« vilde lære noget ud over Køkkenet og Stuernes Rækkevidde; og naar han drømte om en stor Fremtid, saa var Kærnen i hans Drømme altid dette: at han engang skulle føre hende ind i den Verden, hun i sin Ungdom havde længtes efter.

Han lærte aldrig tilbunds at forstaa Forholdet

imellem Forældrene; der gik en stille dyb Hengivenhed for hinanden gennem deres Samliv — men han forstod kun ikke, at netop de to havde valgt hinanden. Faderen var saa god, saa ærlig og saa helt ud at lide paa, men ud over det: at være den hæderlige Mand i sin Forretning og i sit Hjem havde han ingen Interesser. Bøger interesserede ham ikke, Kunst ikke, knapt nok Politik.

Men han saa op til hende, han omfattede hende med en Følelse, som — saaledes tænkte Rudolf — vistnok engang havde været ung, brændende Kærlighed.

Dog — at han havde været saa stærkt forelsket — nu det forbausede ikke Rudolf; hun var dejlig endnu, hans Moder, og hvordan maatte hun ikke have været som ganske ung Pige . . . men hendes saa dybe Hengivenhed for Faderen forstod han mindre.

Den kunde, naar de spadserede sammen — hun og Rudolf — bryde frem med en Ild, som forbausede, men rev ham med.

Saaledes sagde hun engang — de talte netop om hans Fremtid — : Lov mig ét Rudolf — hvis Du skulde blive en stor Kunstner, saa vil Du jo komme i Kredse, hvor Mennesker som Din Fader ikke færdes, men lær aldrig at se ned paa Naturer som hans; de Mennesker der gjør det, de forstaar

overhovedet slet ikke Livet; en saadan stille, dyb Kraft, som din Fader er, det er saadanne, Livet støtter sig til, naar dets højtflyvende Planer glipper; jeg kender dem, der har set ned paa ham — de var smaa i deres Tankegang!

— — — Og Dagen kom, da Rudolf forlod Hjemmet, den lille By med den store Horisont, for at rejse ind til Kjøbenhavn og begynde paa Akademiet. Paa Perronen stod Forældrene og Hr. Paulsen. Faderen, den høje, lidt blege Mand, hverken svingede med Hatten eller viftede med Lommetørklædet, men stirrede saa underlig tankefuldt paa Rudolf, da Toget satte sig i Bevægelse — først da det nærmede sig Omdrejningen, hvor det forsvinder til venstre, svingede han med Hatten.

Og der stod hans Modér, smukkere, syntes Rudolf, end nogensinde, og saa straalende ung; og da hun vinkede, saa Rudolf ikke alene Vemoden i hendes Ansigt, men ogsaa Gratien i hendes Bevægelser.

Bagerst stod Hr. Poulsen. — Bliv nu til noget, der er Forslag i, havde han sagt — jeg forlanger af Dem, at De realiserer idetmindste nogle af vore Planer; lad dem sé derinde, at De bringer Tanker med!

Med et Hjems Forventninger over sig, med en Kærlighed til dette Hjem, saa ung og begejstret,

at den lod ham se Kampen, der nu skulde tages op, mere som en Kamp for de to dernede end for ham selv — begyndte Rudolf Livet i Kjøbenhavn.

Han syntes, at han i denne Følelse ejede en lykkebringende Hemmelighed; naar han hørte paa Kammeraternes Samtale paa Akademiet, tænkte han: ingen af Jer har saa megen Grund til at kæmpe sig frem, som jeg!

Hemmeligheden gjorde ham ensom; han sluttede sig ikke varmt til nogen af dem; og han vilde maaske have valgt at gaa blind forbi den store Byes mangfoldige Fremtoninger, hvis han ikke havde vidst, at deres bedste Glæde derhjemme var alle de smaa Skildringer han indflettede i sine Breve af Gadernes Liv og af de Mennesker han kom i Berøring med.

Saa kom det Aar, han første Gang udstillede — den Dag, det Øjeblik, da han vidste: nu aabnes Udstillingen, nu strømmer Folk ind, og for første Gang hænger, mellem Billederne deroppe, ogsaa ét, som Du har malet.

Vil de standse foran det? hvad vil de sige? mon de vil faa Øje paa det, Du har ment? Gud give de maatte! jeg saa det dog som et Skønhedssyn; jeg véd, jeg har arbejdet ærligt; jeg kæmper jo ikke for mig selv alene! der hviler saa meget paa mig! maatte det dog lykkes!

Han turde ikke gaa derop; han frygtede, at der skulde være tomt omkring hans Billede; han drev urolig omkring i Byen; pludselig kom det over ham, at han maatte ud igen i Skoven, han maatte hen, hvor han havde siddet og malet, nu var der netop den samme Belysning over det, som paa hans Billede — han maatte ud og forvisse sig om, at han ogsaa havde set rigtigt.

Han tog derud, han fulgte Vejen til det Sted, hvor han nu hver Dag i saa lang Tid havde bøjet af og var gaaet ind mellem Stammerne; nu stod han der — dér laa Solpletterne — hvor havde Naturen dog let ved at male! Sol staar op, Skyer driver hen over Himlen, og Billeder skabes . . . han prøvede paany hvert Træ, hver Busk — han kunde ikke se andet, end at saaledes var ogsaa hans Billede . . .

Hjælp mig at sejre, rige Natur! udbrød han og rakte sine Arme ud imod den.

Kritikerne begyndte at komme; hver Dag søgte han ud paa en Kafé i en Bydel, hvor han vidste, han ikke var kendt; og naar han i et af Bladene fandt den bekendte Overskrift »Kunst-udstillingen«, foer hans Øje ned gennem Spalterne — var hans Navn nævnt!?

Han saa det ene Blad slutte af og det andet Blad slutte af — ikke et Ord om hans Billede.

Det var hans første, unge, overvældende Smerte!

Han gemte over den; de af hans Kammerater, som havde lidt samme Skæbne, skældte Ophængningskomiteen og Pressen ud; de tog det, som var der gjort dem skammelig Uret, og de skulde nok ved Lejlighed faa Ram paa de Godtfolk — Rudolf forstod slet ikke den Maade at tage det paa, for ham drejede alt sig om Hjemmets Skuffelse.

— Nu har han udstillet i fire Aar; hvad har han naaet? — at faa sit Navn nævnet flygtigt nogle enkelte Gange, at faa nogle faa Billeder solgt til tarvelige Priser — og endda har han maattet sige sig selv, at de blev købt, fordi Motiverne havde personlig Interesse for de Betreffende — — — men Sejren . . . dette at kunne udraabe: Moder! Fader! ser I: nu kommer det, I har drømt! de har talt ondt om Jer bag Jer Ryg, fordi I vilde have Eders Søn tilvejs — nu maa de tie!

Sejren var ikke vunden, og han begyndte at tabe Modet. Havde han levet mere sammen med andre Malere — navnlig med dem, der var kommet ud over Ungdomstiden — saa havde han faaet et andet Blik paa det at være Kunstner, et, der laa tæt op til Virkeligheden; han havde lært, at af hundrede er der ikke ti, som er anlagt i stor Stil fra Naturens Haand; og af saadanne ti er der ofte kun en enkelt, hvis Karakter holder Trit med hans Begavelse. Han vilde have lært, at Kunstens

Vej er en Eksistenskamp som saa mange andre — kun at den frister mere til Humbug. Han vilde have set, at Trangen til at leve havde sænket Niveauet der, som paa alle Omraader, saa dybt, at enhver kunde løbe derind, hvis andre Stier lukkedes — og han vilde have søgt at finde sig tilrette i en af de mange Arter »Kunst«, ligesom den Mand, for hvem en Forretning mislykkes, forsøger sig med en anden — eller søger Redning i Reklamen.

Men intet af dette gjorde Rudolf; og op i ham vældede undertiden, usigelig vemodigt, den Følelse — — —: Hvem der intet Hjem havde! ingen at skuffe! ingen at gjøre ulykkelig! — han var en fri Mand.

Han forstod ikke, hvor det hele skulde ende! blive ved at male, ved at udstille — ja, hvad saa? det havde han jo gjort i fire Aar, og intet opnaaet; blive ved at trække Veksler paa Hjemmet, leve af Overskuddet af Faderens Arbejde, forbruge, hvad han kunde lægge hen til Alderdommen — umuligt!

Men bryde af — ligefrem sige det til dem: Da Du lod Dig overtale, Fader! blev Du narret — og Du, Moder! Du maa slaa en Streg over alle Dine Drømme, Du maa vende tilbage til det der for Dig er Tomheden! — — — ogsaa umuligt.

— Han, der engang saa det som en sejrbringende Hemmelighed, at han havde dette Hjem bag sig, han havde nu Øjeblikke, hvor han angst maatte skyde den Tanke fra sig, at det var en Lænke om hans Fod.

IV.

Da Rudolf kom hjem, laa der Brev til ham. Han greb det, det var fra hans Moder. Den Stemning, han var i, gjorde at han ikke straks aabnede det, men holdt det frem for sig, og betragtede de fine, faste Træk.

Der var vekslet mange Breve mellem dem siden den Dag, han tog hjemme fra. Han havde tænkt flere Tanker sammen med sin Moder end med noget andet Menneske. Og hvor de havde fornøjet sig sammen i disse Breve! — naar han fortalte om de Folk, hos hvem han boede, om Husets andre Beboere, om Gaden, om de Skikkelser han mødte rundt i den store By — og naar hun fortalte om Livet i den lille Rede; hun havde let ved at finde Stof; hun stod den med sit Væsen saa fjernt, at næsten alt i den forvandlede sig til »Stof« for hende.

Han havde ikke skjult for sig, at i det sidste Aar var det faldet ham vanskeligere at skrive; denne By laa over ham som et Tryk; han havde drømt at skulle herske over den — og nu lempede den ham tilside. Dens brogede Mangfoldighed var ikke mere den morsomme Billedbog, hvor Bladene ligesom vendte sig selv, hvor Billederne blev levende og løb frem og tilbage over Siderne — den var bleven en enerverende Tummel, hvor man gik ene om, stadig med Larmen foran sig og bag ved sig — vilde man indlade sig med den, vendte den En Ryggen, og vilde man være ene, saa slog den larmende sammen om En. Han var bleven ked af de Typer, der før morede ham saa hjerteligt, og han var begyndt at vokse i den Kunst: at have imod Folk.

Og hendes Breve var ham heller ikke længer den ublandede Glæde; han havde tabt sit lette Smil over det Smaastads-Vrøvleri, som hun saa glimrende forstod at tage paa Kornet — de irriterede ham, disse Mennesker, der sad saa lunt og fedt inden Døre, og klarede Livet stolt med smaa Tanker, som stod i deres fedtede Boutiker og tjente sig op til hovedrige Folk fordi de forstod at vaase med uvidende Kunder; han kunde blive vred, fjendtlig stemt mod den lille By — — men endnu vanskeligere havde han ved at komme gennem de Steder i hendes Breve, der aandede

hendes glade Tro paa hans Kunstnerkald og hendes Fantasier om, hvad der ventede ham.

. . . Han brød Brevet; den havde dog endnu ikke ganske tabt Magten over ham, denne Haandskrift, den var endnu, naar han saa hen over den, Billedet af det kæreste, han ejede — der gled en Lysning over hans Ansigt, da han sad med Brevet bredt ud for sig.

Kære Rudolf . . . den gamle, aldrig forandrede Overskrift, altid éns, som en Klippe, der rager op af Vandet, og som man kun kender i én Belysning: straalende Sol.

Kære Rudolf, stod der — Jeg har godt Nyt, stort Nyt! sadl din Ganger, Du skal skal ride langt, ud i den vide Verden! Du skal se Sydens Lande! den store Sol; Naturens Pragt og Du skal mødes!

Om kort Tid vil Du fra Fader modtage et stort Brev; Postbudet vil lægge det, smilende, forstaaende, paa dit Bord, og han vil ikke slippe det af Øje, før Du har indført Dit Navn i hans Bog. I Brevet ligger 600 Kroner, og paa hver enkelt Seddel vil Du finde det tydeligt trykt, at Banken lægger Dig Guld paa Bordet for den. Med de Penge i Haanden skal Du rejse.

Rudolf skal rejse! Du, min egen Dreng! skal kunne gaa ud i Verden og fylde din Sjæl med

Skønhedssyner. Jeg ser Dig allerede gaa omkring i de fremmede Byer.

Men nu skal jeg fortælle Dig, hvorfra Pengene kommer, Du husker, jeg har fortalt Dig, at Fader havde en gammel Tante, der boede i Aarhus. Forleden Dag fik Fader Brev, at hun var død, og at hun havde delt det lidt, hun ejede, mellem sine Slægtninge, og at 600 Kroner deraf tilfaldt Fader.

Jeg vil straks sige Dig, at det denne Gang var ham, som først tænkte paa Dig. Jeg havde ikke talt et Ord om nogen Anvendelse af Pengene, da han kom ind og sagde til mig: Disse Penge er vi kommet uventet til, og vi kan jo undvære dem, vil Du skrive til Rudolf, at jeg vil sende ham dem til en Rejse. Der ser Du Rudolf, hvad der gemmer sig i Fader, det er hans Maade at tale om din Kunst og Fremtid, Du har tidt syntes, han var ordknap, dette giver hans Tanker, ikke sandt?

O hvor jeg er glad, rejse, rejse, nye Veje, Dale med Floder, store Bjerger, mægtigere Sol, dybere Himmel, Menneskenes Længsel, alt skal Du se!

Naar jeg tænker Dig vende hjem igen, saa tænker jeg ikke, at Du kommer med helt nye Emner, men snarere med større Hengivenhed for vor egen fattigere Natur, det maa vist være med

Naturen ganske som med Menneskene, aldrig forstaar vi en fattig Skikkelse bedre, end naar vi netop kommer fra dem der har Overflod. Dog dette er kun, hvad jeg hernede sidder og tænker mig.

Jeg har en meget god Historie om Bager Olsen, hvis to sorte Katte har revet Mikkelsens Hundesnude — hvilket er Byens vittige Omskrivning af Mikkelsens Hunds Snude — til Blods, men jeg synes ikke rigtig, den passer ind i dette Brev; det er ogsaa bedre at gemme den, til Du i Syden længes efter et rigtigt hjemligt Bjæf.

Nu en kærlig Hilsen fra din Fader og mig.

Gud velsigne Dig.

Din Moder.

E. S. Dog alligevel! én Historie er der, som Du ikke slipper for.

For fjorten Dage siden skulde Prokurator Hansens have Salen malet, og ved den Lejlighed kom Fruen til at tænke paa sin Venus fra Milo, der udfylder hendes broderede Hjemts dybe Savn af en Kakkelovnsfigur.

Venus blev hentet ned, og man siger, at de to Fruer betragtede hinanden prøvende; men hernede, ved Du, siger man noget om enhver Ting; de siger ogsaa, at Salen skal males blegrød, fordi den Farve staar saa godt til et højrødt Smil.

I hvert Fald kom Fru Hansen til det Resultat,
Et Hjemts Drøm.

at selv en saa nøjsom draperet Dame som Venus bør være ren i Tøjet. Hvorfor hun sendte hende hen til gamle Gibser Piil. Du husker maaske, at Nielsens vittige Svend paastod, at han havde gibset sin Næse rød.

Venus blev overbragt gamle Piil med den Besked at hun skulde gøres pænt istand; hvorfor Piil straks spurgte Pigen, om de ikke havde Armene hjemme. Og Pigen svor, at dem havde Herskabet selv slaaet af.

Ja, ja mit Barn, ja, ja mit Barn, vi klarer det nok — sagde Piil.

Iforgaars vendte Venus fra Milo tilbage med én Arm, den peger op mod Himlen, og én, der gjør en kraftig rund Bevægelse, som om den gik tilbunds i en Vadskebalje.

Der var ikke et Smil, ikke det svageste Spor af Glæde paa Rudolfs Ansigt, da han lagde Brevet fra sig. Han havde læst Efterskriften, fordi den nu engang stod der, men ikke tænkt en eneste Tanke ved den; kun ét havde Tag i ham, og det var dette: nu maa en Afgjørelse træffes; umuligt kan jeg bruge disse Penge; han tænkte slet ikke paa Faderens Opofrelse, hans Moders Kærlighed; og af alt, hvad de havde gjort for ham, var dette dog maaske det mest rørende; han arbejdede kun med dette ene: nu maa Afgjørelsen komme; Aar

efter Aar har de afset, hvad de kunde undvære, aldrig har de formaaet at lægge blot noget hen; nu faar de disse Penge og nu skulde jeg ogsaa bruge dem op.

Det bliver tilsidst et Bedrageri imod dem.

Afgjørelsen . . . Afgjørelsen . . .

Han rejste sig energisk og gik op og ned ad Gulvet — han vilde tage fast og resolut om Tanken . . . nu ja, det vil sige, at Du skriver til dem — varsomt, men saa det engang for alle bliver klart, at jeg . . .

Han blev staaende, førte Haanden op til Øjnene og rystede paa Hovedet —

At jeg . . . hvilket? . . . han tog Haanden fra Øjnene og saa rundt paa sine Billeder —

At saadan noget kan faa den Magt over En . . . men er det en Slags Galskab? — han søgte at faa fat i sin gamle Tankegang, den han syntes, han havde saa klart ordnet, den hvor ogsaa dette forekom: at Arbejdsmanden, der om Morgen gaar til sit Arbejde, tager fat, hvor der er anvist ham Plads, og slider rent mekanisk til hans Dag er forbi — hans Eksistents er ganske anderledes berettiget og nyttig end saadan en Malers, der producerer kostbare Billeder, som ingen trænger til og som maaske aldrig beriger nogen — — — han søgte at faa fat i den, nu skulde den bruges! . . .

Og istedetfor vendte han sig fra den og tog

helt andre Tanker op — — — Han gik hen, tog Brevet og trykkede det til sine Læber —

Herregud! jeg har jo ganske glemmt at takke Jer, I Kære, Gode! hvad har det store Liv givet Jer? Gemt Jer hen i en afsides Krog; det beskæftiger sig ikke med Jer; engang imellem faar I lidt at høre om det, men selv gaar det langt udenom Jer — — og dog holder I fast ved Jer Beundring for det, og I har kun én stor Forventning, den: at Jer Søn skulde komme til at leve paa dets Højder.

Nej før I skuffes, vil jeg forsøge alt! — —

Ville I kunne forstaa mig, om jeg kom til Eder og sagde: Ikkesandt: hvad det gælder for ethvert Menneske, er dog dette, at han vælger den Opgave, han er voksen, og fører den igennem — — — og hvis han har sét fejl — at han straks, uden Tøven vælger om. Alt andet er falskt! — — — vilde I kunne forstaa det? — — — jeg tror, I kunde det — — — Du Moder maaske dybest, men Dig vilde det ogsaa smerte dybest...

Og hvilken Opgave skulde jeg saa vælge — ? nu: hvilken! hvilken! den Ret har I jo dog, at spørge mig til Gengæld! — hvilken!

— Rudolf standsede og saa hen for sig — —

Saa svar dog! raabte han til sig selv — Du er jo intet taabeligt Barn, der løber fra Dit Ar-

bejde, uden at vide, hvor Du vil hen — ? naar Du opgiver Din Kunst, hvad vil Du saa være ?

— Du kan jo ikke svare — ! Du kan jo ikke, Rudolf! — — — hvad vil Du saa være? — — — intet! — — —

Du vil for anden Gang lade Dig »anbringe« ved noget, kun at det denne Gang blivet noget, der aldrig stiller Krav til Din Aand! — ved et mekanisk Arbejde — — — Du tror nok, Du duer til det, der kan udrettes i Søvn, uden Kamp!

Og saaledes skulde min Moders Søn ende — !

Eller er det hele blot Fejghed af Dig? blot dette, at Du ikke vil tage det voldsomme afgjørende Tag, der fører til Sejr? — gaar Du omkring og lever bare halvt? klyngende Dig til smukke Drømme? klynkende, naar de ikke folder sig selv ud til Virkelighed?

— Hvordan fanger man Livet? det der er Kunstens Sjæl? — — —

Rudolf Holter fik et Indfald, som han syntes var fortræffeligt, og dertil saa umaadeligt ærligt.

Det var ikke netop et ubændigt Forsøg paa at komme Livet ind paa Livet — — — det var mere dette, at han vilde samle sine bedste Skitser sammen og gaa med dem til en første Rangs Autoritet.

Og hans Dom vilde han æske.

Hvis denne Mand sagde: De er ikke Kunstner,

saa vilde Rudolf være saa usigelig ærlig, at sige: eh bien! Saa maler jeg ikke — — — men hvis han sagde: jo — jeg maa tilstaa, De har endog betydeligø Anlæg, — — — saa — — — saa — — —

Ja saa var Rudolf frelst, saa vilde han være glad og arbejde og — — og — — tænk om han sagde saaledes!

Nu vilde han foreløbig skrive hjem og takke, og tilføje, at Arbejde bandt ham endnu nogen Tid til Hovedstaden, saa han var tvungen til foreløbig at vente med enhver Rejse.

Ja — det vilde han; saa vandt han Tid til Afgjørelsen — den alvorlige, thi alvorlig skulde den være; ingen Halvhed mere — — —

Havde han med de Tanker, han nu tænkte, siddet midt i Festens Lystighed, saa havde han rejst sig op og holdt en Tale med Marv i! —

V.

Der levede dengang i Kjøbenhavn en meget feteret — ikke saa lidt frygtet — og selvfølgelig ogsaa meget anset Kunstkender, Professor Schweiter. Ligesaa tilbagetrukken han levede, ligesaa kendt var han af alle — Alverden vidste, at det var pikant at vide baade det ene og det andet om ham, og — derfor vidste Alverden — — heller ikke saa lidt. —

Han boede i en menneskestille Gade i Byens Centrum, i en af den gamle Tids fornemme Ejendomme — af dem med brede, mægelige Trapper, virkelig høje og virkelig store Værelser og Vinduer med mange smaa Ruder.

Loftet i den høje Port var kassetteret; i Væggene var indsat Basreliefs — tilhøjre Musernes Dands paa Helikon, tilvenstre Kærlighedens Aldre; gik man igennem Porten og aabnede Døren med

de farvede Glas, traadte man ind i en Gaard, hvor Vedbend dækkede Murene op over anden Sal, og i hvis Midte der var en Græsplæne med ret anseelige Træer.

Schweiter boede paa første Sal. Paa Trappegangens Vægge hang store, gamle Kobberstik i Glas og Ramme, antike Bygninger og ideale Landskaber.

Traadte man ind hos Professoren, forstod man straks, at Billederne paa Trappegangen havde at sørge for, at man ikke altfor uforberedt skulde komme fra Gadens Tomheds-Prosa ind i den Kunstens Fylde, der mødte En her.

Fra Gulv til Loft — udmærkede Billeder; midt paa Gulvet et mægtigt Egetræs Bord med højryggede gyldenlæderbetrukne Stole omkring — gammelt, sort Træ, fældet i Skove, som nu er forsvundne, udskaaret i en Stil, som man nu kun forfusker.

I det næste Værelse stod, langs de tre Vægge, lave Skabe med aabne Rum; paa Hylderne laa Billedmapper i Form af store Foliantbind, Møblerne var fra Empiretiden.

Efter dette Værelse fulgte Bibliotheket; i høje Skabe, bag store Glasruder, stod Bind ved Bind; midt paa Gulvet stod et Flygel.

Fra Bibliotheket traadte man ind i Spisestuen,

og fra denne gennem et Skabsværelse ind i Professorens Soveværelse.

Professor Schweiter var en Mand af Middel-højde og spinkel; han havde et tørt skarpt skaaret Ansigt, smaa graa Øjne, en Mund, der forstod at lukke over Tanker — men som ogsaa forstod at illustrere en Tale, diskret og fint, overlegent ironisk.

Han var sirligt klædt og førte sig paa en egen dæmpet fornem Maade.

Der var noget i den Udtalelse om ham, at han holdt nok af at være Ramme om sig selv!

Den store Gaard var hans Ejendom; han havde arvet den efter en Onkel — ham vidste man ogsaa adskilligt at fortælle om — der havde været ham i Forældres Sted i over tyve Aar.

Schweiters Forældre havde boet i Provindsen; Faderen havde været Læge med en udstrakt og indbringende Praksis. De var begge kommet af Dage ved en ulykkelig Begivenhed; ved Nattetid var der udbrudt Ild i det Hus, de beboede; de vaagnede først, da Ilden havde ompændt den nederste Etage og Trapperne; Skrækken — de forfærdelige Øjeblikke med den grusomme Død for Øje, Vinternattens Kulde, som de halvnøgne blev reddet ud i — Faderen sprang, forpint af Brandsaar ud ad Vinduet i samme Nu, han troede sin Hustru reddet — havde knækket dem. De

blev begge bragt paa Byens Sygehus — han i bevidstløs Tilstand — og bukkede under for deres Lidelser.

Det var Byens og Omegnens rystende Samtaleemne i lange Tider.

Dengang dette skete, var Sønnen i Besøg hos Onklen i Kjøbenhavn; — ak ja, sagde alle, han skulde nu ikke dø . . . men den arme, arme Dreng! — og den Dag, Onklen kom rejsende med ham for at følge Forældrene til Jorden, var hele Byen ved Vinduerne for at se, hvorledes en saa haardt ramt saa ud. —

Onklen var Levemand og hans Passion var Theatret. I hans gæstfri, rige Hus kom adskillige Skuespillere; disse trak andre Kunstnere med, — der kunde virkelig, undertiden, opleves ret aanderige Aftener i den rige Pebersvends Hus; og i hvert Tilfælde var dets Atmosfære saaledes, at da der skulde tænkes paa den unge Schweiters Fremtid, gik Tankerne ganske af sig selv i Retning af en eller anden Kunststart. Han valgte Malerkunsten — hans Tegneanlæg var saa tidt bleven beundrede, og han havde ikke noget imod den Livsvej, der førte til fremmede Lande, og i de fremmede Lande atter til det Skønneste, de sad inde med.

Der var betydelige Evner i ham, og de udvikledes legende let og hurtigt. Det var kun faa, der tvivlede paa en glimrende Fremtid for ham.

Men saa indtraadte der noget, der forandrede hans Bane — nogle sagde ogsaa: hans Karakter.

Hvad dette noget var, kendte ingen tilbunds; man vidste kun dette:

Fireogtyve Aar gammel foretog han en Rejse til Frankrig og Italien; han lagde Vejen over sin Fødeby og fulgtes derhen med to Barndomsvenner, som drev deres Studier her ved Universitetet. Han boede en Ugestid i deres Hjem, hos deres Moder og Søster.

Han fulgte sin Rejseplan, tog til Paris, opholdt sig der et halvt Aar, hjemsendte et Billede, der gjorde Furore ved sin næsten overmodne, virtuose Behandling.

Men fra Paris tog han ikke til Italien; han vendte hjem igen og lagde, mærkelig nok, atter Vejen over sin Fødeby.

Da han kom hjem, blev han hilst med sænkede Faner; en bekendt Kritiker søgte straks at erobre ham for sin Mund og kaldte hans Kunst indsmigrende Raffinement — og sparkede til nogle andre.

Onklen var stolt; dette var for ham, at det rige Hus kom paa Højde med Gæsterne.

Først efter at Hjemkomst-Festlighederne var stilnet af, og nogen Tid forløben, begyndte det at gaa op for en og anden, at der var kommet noget fremmed over den unge Schweiter.

Han var rejst ud med Hovedet fuldt af Planer, — Lad mig bare se, se og se, samle Stof, saa skal vi nok faa Billeder ud af det, havde han sagt, da han rejste bort — — — nu var hans Iver saa mærkelig kølnet. — det haster ikke, sagde han, man skal ikke gjøre sig for tidligt berømt — thi saa kommer ogsaa Reaktionen saa meget for tidligt, og — inden man er træt og tilaars har man Ungdommen pibende efter sig!

Han malede den Sommer kun ét Billede, et Kvindehoved, — Skal det være et Eksperiment? spurgte Vennerne, thi det var anlagt paa en Maade, stik modsat Billedet, han sendte hjem — stort og bredt, prunkløst i Farven, men fuldt af Stemmning —

— Et Eksperiment? — aa ja, men paa hvad? sagde han og lagde Penslen bort; og Billedet blev iøvrigt heller aldrig malet færdig.

— Naa! sagde Onkelen — hvad spekulerer Du paa? — han syntes ogsaa, han »mærkede noget«.

Jeg vil drive paa med kunsthistoriske Studier, sagde han; det mærkede jeg paa min Rejse, at jeg manglede for meget paa det Felt; — og saa rejser jeg igen!

Han har formeget af det, vi mangler, sagde en og anden af hans Bekendte — de mente Penge; en Gang imellem vil han male et Billede for at dokumentere, at han kan —

Det er en blaseret Maade at blive stor paa — sagde En —: med passende Mellemrum at erindre sine Medborgere om: at man ikke gider være det! —

— Schweiter selv sagde spøgende: Herregud — synes I ikke Kunstens Arbejdsmarked er overfyldt nok, til at jeg, der ikke behøver det, skulde trænge mig ind og tage Brødet ud af Munden paa en anden? . . . ligesom de fine Familjers Døttre, der broderer til Magasiner for at tjene til Konditorkager og trykker Prisen for Smaafolk —!

Allerede den Formue, Forældrene havde efterladt ham, var stor nok til at stille en Mand fuldkommen uafhængig; men ligefrem rig blev Schweiter, da Onkelen døde og testamenterede ham alt.

Han var den Gang enogtredive Aar, men saa adskillig ældre ud; han var anset Kunstkender og Historiker; omgikkes — mange undrede sig derover — næsten ingen Malere; derimod enkelte Forfattere og Journalister — ligesom han i Ny og Næ selv skrev i et af Hovedstadens Blade. Et af de ansete.

Schweiter var fint Papir i alle Maader, altsaa ogsaa paa den ægteskabelige Børs; baade i den ene og den anden gehejmere Familjekreds giftede man ham bort, og jo flere Partier man fandt passende, desto mere forbausedes man over, at han forblev Pebersvend. At faa den blotte Forundring

lavet om til berettiget Indignation er et Kunststykke, som selv klodsede Naturer magter — og denne Maler, som var for fornem til at male, denne Kunstkender, der holdt sig paa Afstand fra Kunstnerne, blev nu ogsaa en misrekommenderet Ægteskabskandidat.

Da var der et fiffigt Hoved, som begik en Kombination; — hvad var det, Schweiter havde malet, da han vendte hjem fra sin første Udenlandsrejse? — et Kvindehoved, ikke sandt? — og var det ikke holdt i en ganske ny Stil? — hvorfor lagde han Vejen hjem igen over sin Fødeby? — for at se til Forældrenes Grav? — jo pyt! nej, han har havt en Kærlighedshistorie dér — og den bærer han paa endnu.

Denne Forklaring stod godt til hans indsluttede Væsen; den forringede ikke Romantiken over den gamle Gaard med Rokokoornamenterne — den forsonede noget med hans Bitterhed — og den gav Haab.

Den blev derfor autoriseret.

Og alle vidste — alle de, der vilde vide det — at inde i Schweiters Soveværelse stod, paa hans gamle Staffeli, hint vemodige Kvindeportrait.

— — — Til denne Mand henvendte Rudolf Holter sig. Han havde ikke talt med nogen derom; de fleste havde da sikkert raadet ham fra det; Schweiter kunde se med den fineste For-

staaelse, naar han vilde — men han kunde ogsaa være utrolig lunefuld.

Og han talte — det var det farlige — med størst Autoritet, netop naar han var det sidste. Men Rudolf havde sagt sig selv: nu vil Du have en uomstødelig Dom; er Du, eller er Du ikke Kunstner? — og han kendte kun Schweiter fra den officielle Side: den Dommer, der ragede et Hoved op over alle andre.

Han skrev først til Professoren, om han turde tillade sig o. s. v. Brevet var stilet saaledes, at Professoren, hvis han tilstod ham Besøget, ikke behøvede at svare; — og en Formiddag begav Rudolf sig, med en Mappe Skitser under Armen, afsted.

Der faldt nogle Smaabyger, og for at kunne stille nogenlunde tør til Audientsen, maatte han flere Gange undervejs ty ind i Gadedøre. Hver Gang han saaledes ufrivillig blev standset og spærret inde, memorerede han, hvad han vilde sige, og søgte stadig at komme tættere og tættere ind paa sin Beslutning. Dette skulde blive en afgjørende Dag. Han vilde ligefrem sige til Professoren, at han opfattede den Slags Mennesker, der maledes uden at have Begavelse, som Karikaturer; og hvis Professoren var at tale med, saaledes som Rudolf tænkte sig det, saa vilde han maaske ogsaa klart og ligefrem sige ham, hvad

det var, der netop nu gjorde, at han maatte have en Afgjørelse — dette med Hjemmet!

Da Rudolf stod paa Trappegangen og saa de mange, saa roligt og med sikker Haand gjorde Billeder, fik han en trykkende Følelse af at komme ind i den store Kunsts Skygger, og han fik en næsten fysisk Fornemmelse af, at Mappen, han bar, blev saa underlig let. — Han blev vist gennem de to første Værelser ind i Bibliotheket.

Han havde i Forbigaaende taget flygtig Skøn over Billederne paa Væggene, han anede disse mange Mappers rige Indhold, men saa rolig og alvorlig var hans Beslutning, saa tøjlet hans Tankegang, at han smilende sagde til sig selv, før han traadte ind:

Jo, han maa unægtelig have et fint Blik, hvis han midt i dette kan se Storheden i Dit.

Schweiter kom ham imøde; Rudolf opfangede straks, at Professoren tog Maal af ham.

Schweiter havde beholdt den Bog i Haanden, han havde siddet og læst i, og mens Rudolf fremførte sit Ærinde, saa han af og til ned i den.

Rudolf mente at se et ironisk Smil om Schweiters Mund, men lod sig ikke forbløffe — hvis det Smil ikke kom Sagen ved, skulde det nok falde væk.

Hr. Professoren vil tillade mig at sige uden Omsvøb, hvad jeg er kommen for; jeg er stillet i

den Situation, at jeg er absolut tvunget til at skaffe mig en Afgjørelse, om jeg har eller ikke har Ret til at fortsætte paa den Kunstnerbane, jeg er slaaet ind paa. Jeg har været saa fri at tage nogle Skitser med; jeg har udsøgt dem saaledes, at de repræsenterer min Forstaaelse af mig selv; jeg vil være Hr. Professoren overordentlig taknemlig, hvis De vil gaa dem igennem, og sige mig Deres uforbeholdne Mening. Jeg er istand til at opgive mine — naa man kalder det jo Drømme — der er kun ét, jeg ikke vil: være en Fusker.

Schweiter lagde Hovedet paa den ene Side og paa den anden Side, som En der skal klare sig en Udtalelse; han lagde Bogen fra sig og lod Haanden glide op gennem sit sorte, sirligt krøllede Haar —

Om Forladelse! sagde han pludselig, maa jeg bede Dem tage Plads, Hr. Holter.

Rudolf satte sig ned; Schweiter derimod begyndte at gaa op og ned ad Gulvet —

De vil vide, om De har Ret til at være Kunstner, og De vil have, vi skal finde ud af det paa Grundlag af de Ting, de har dér i Deres Mappe — De staar, ærligt talt, paa et antikveret Standpunkt . . . mærker De det ikke selv?

Det forstod Rudolf dog ikke — — — Dygtighed eller ikke Dygtighed maa dog være det bestemmende — — —

De lever meget isoleret? sagde Schweiter.

Aa, ja — — —

Og læser ikke videre Aviser?

Nej — — —

Maaske endog kun Kritikerne — — — men det er en stor Fejl, for saa glider De udenom Deres Tid; og, det husker De nok fra Udviklingens ABC, at den der aldrig er med, naar der er Sjov i Gaden, han har ikke forstaaet sin Tid, og faar ingen Magt over den — — — nej, ser De, Retsspørgsmaalet nutildags, betræffende det at være eller ikke være, er et ganske andet end i gamle Dage — — —

Bare De læste Aviserne! — — — naa, men lad mig da sige Dem, hvad der er vor Tids dybeste Tanke, den lyder saaledes: det, en Mand kan tjene sit Brød ved, det har han Ret til at være!

Det er dog neppe Hr. Professorens Mening, at — ja jeg maa gentage Udtrykket — Dygtigheden ingen Rolle spiller?

Forveksel nu blot ikke Tiden og mig, sagde Schweiter; Tidens Interesse er de økonomiske Spørgsmaal, og en velnæret Middelmaadighed kommer ikke Samfundet halvt saa meget paa-tvers som en sultende Capacitet! Vor Tid har ikke Raad til at lade nogetsomhelst Omraade ligge

hen alene for Begavelserne; hold De fast ved det!
 — — — heller ikke Kunstens! — — —

De kommer nu med Deres Mappe dér — vi vil tænke os — ubeset tænke os — at den indeholder gode Ting; hvis jeg, med den Autoritet, De tillægger mig, siger at De er Kunstner, saa vil De mene Dem absolut berettiget til at hellige Deres Fremtid til Kunsten — — —

Det vil jeg — indskød Rudolf . . .

Eh bien! — men samtidig staar Tiden ved den anden Indgang til Banen, om jeg maa bruge det Udtryk, og lukker alle dem ind, der efter dens Skøn er istand til at tjene deres Brød derinde — værsaaartig, kil bare paa, kan I klare Jer, saa jeg slipper for Jer i det store Sultekor, saa har I min Tilladelse — — — De maa selv indrømme, Hr. Holter: Professor Schweiter ved den ene Indgang, Tiden ved den anden — — — hvem tror De faar Retten paa sin Side? sig mig: har De selv det Indtryk, at Deres Kunst er en kurant Vare?

Det gav et Sæt i Rudolf, Spørgsmaalet stødte — næsten smertede ham.

Schweiter saa det og forstod ham; han vendte sig hurtigt imod ham, kastede Hovedet tilbage, hans Stemme skiftede Klang, energisk slyngede den Ordene ud:

Mit Spørgsmaal krænkede Dem; De synes, at det er haardt at faa det sagt saa brutalt lige-

frem, naar man har arbejdet af al Kraft og lidt Skuffelse paa Skuffelse . . . thi det har De naturligvis gjort — ellers var De ikke kommen til mig — men De skal stille Dem paa mit Standpunkt, De skal erindre, at jeg er istand til at lede et Menneske fejl . . . jeg siger Dem — at selv om De ikke forstaar det — det, De egentligen vil have at vide hos mig, det er, om jeg tror, der vil komme en Tid, hvor man vil købe Deres Billeder!

Dem forekommer Svaret let; hvis jeg finder Deres Billeder præget af virkelig Begavelse, saa mener De, alt er klappet og klart. Aner De, hvem De kommer til at konkurrere med? — Spekulanter af alle Arter, siger jeg Dem; jeg vil ikke tale om Folk, der er tillaars, har Familje og maa finde paa alle mulige Hokuspokus for at bjerge sig Føden; men De vil møde kloge Folk, kraftige Individuer, som koldblodig spekulerer i, hvad der betaler sig; og De vil møde en hel Flok, som sætter alle Kræfter ind paa at sænke Smagen ned i Niveau med dem selv — — — De vil møde Klikken! — det vil sige Folk, som mod bedre Vidende assurere deres Sager for højt i det Haab, at Samfundet en Dag skal brænde inde med dem; det er Mennesker som erklærer økonomisk Krig mod den, der er dygtigere end de selv, som vil bruge ethvert Middel, naar det bare er fiddet, til

at skubbe andre tilside — som, om det er nødvendigt for at slaa Mønt, vil vende op og ned paa Samfundets Æresbegreber — — — kan De forstaa, at jeg tøver med at komme Deres Anmodning imøde . . . eller rettere sagt . . . at jeg helst beder mig fritaget for at fælde nogen Kendelse?

Rudolf bøjede uvilkaarlig Hovedet svagt; dette var vel en Afvisning? og skulde han nu gaa — om et Øjeblik maaske atter staa udenfor denne Dør, ligesaa famlende og uklar, som før han traadte ind ad den — hvad saa?

I samme Nu myldrede op i ham alt det, der havde drevet ham herhen — alle Tankerne frem og tilbage, frem og tilbage — Hjemmet, Moderns Begejstring, Faderens trofaste Opofrelse og — Herregud! det havde han jo næsten glemt: — Arven, dette sidste, som jo krævede en Afgjørelse . . .

Han rejste sig — det kom uvilkaarlig af den Følelse der gennemstrømmede ham: at nu galdt det at tage sig sammen —

Tør jeg opholde Hr. Professoren endnu i nogle Øjeblikke?

Schweiter vilde først kun ved en Haandbevægelse tilkendegive ham, at han stod til Disposition, men den Klang af Personlighed der laa i Rudolfs Stemme, og den Ærlighed, der lyste af hans Skikkelse, gjorde, at han skiftede Beslutning —

Jo — sagde han — det maa De.

Jeg maa da alligevel fastholde min Bøn, begyndte Rudolf — hvis det kun galdt mig selv, vilde jeg baade kunne opgive Kunstnervejen og finde mig i, at den blev en vanskelig Kamp; men jeg staar ikke alene. Hele min Uddannelse har været en stadig trækken Veksler paa mit Hjem...

Schweiter gjorde en utaalmodig Bevægelse med Hovedet.

. . . Ja Hr. Professoren maa ikke misforstaa mig, det er ikke et almindeligt, forfængeligt Hjem, som vil betale for noget Glimmer; men de, mine Forældre, har valgt for mig, fordi andre raadede dem; de har troet, det var min eneste Vej til Lykke, de har ofret paa enhver Kant — er det underligt, at jeg, før jeg berøver dem det, som nu er blevet hele deres Tankeliv, prøver alt, for at faa Klarhed?

— De Hjem! de Hjem! — sagde Schweiter — de mener det saa godt, og saa gaar de hen og bagbinder Hænderne paa de Unge, saa de aldrig faar Tag i Livet . . .

Hr. Professoren misforstaar dog mit Hjem; det vil naturligvis falde min Fader tungt, og mest . . . jeg haaber, De sympathiserer med, at jeg i et Øjeblik som dette, taler ligefrem . . .

Det gjør jeg — sagde Schweiter.

. . . mest min Moder, som har et større Syn

paa Livet end de fleste, og for hvem det, at jeg blev den dygtige Kunstner, skulde være en Lykke for mange andre end netop hende selv og mig — — — men det faar altsammen ikke hjælpe, hun vil dog mindre end nogen anden raade mig til at fuske. Men jeg maa have noget stærkt at argumentere med, og det vil en Dom fra en Mand som Dem, Hr. Professor, være — hvis De erklærer, at De ikke tror mig i Besiddelse af virkelig Begavelse, saa er jeg istand til at gjøre mit Hjem forstaaeligt, at jeg skal og maa bryde af.

Du gode Gud! hvad er det dog, De forlanger af mig? udbrød Schweiter; forstaar De det ikke selv Menneske! skal jeg fælde en Dom, der griber ind i et Familjeliv? De gjør mig jo Sagen saa vanskelig — —

Schweiter standsede pludselig foran Rudolf, saa' prøvende paa ham, smilede og sagde:

Jeg kunde fristes til at tro, at De er kommen herop, blot for at skabe en Situation, som jeg ikke kan finde ud af; det kan De da nok forstaa, at som De nu stiller Sagen, tør jeg slet ikke gribe ind med nogen Udtalelse —

Schweiters Smil og den næsten fortroligt forestillende Maade, han talte paa, gav Rudolfs Tanker et vist roligt Mod.

Men endnu, sagde han, er det jo slet ikke afgjort, at Hr. Professoren vil faa det ud af mine

Skitser, som skulde afstedkomme saa megen Forstyrrelse; helt udelukket er det jo ikke, at Resultatet maaske netop blev, at jeg fik Ret til at skaane mit Hjem.

Schweiter blev staaende nogle Øjeblikke taus og saa ned for sig —

Nu skal jeg sige Dem noget, tog han endelig Ordet, De kan lade Deres Skitser ligge her et Par Dage; forstaa mig: jeg lover intet, absolut intet, Det er muligt, at jeg slet ikke aabner Mappen — men jeg vil tænke over, hvad De har sagt, jeg . . . nu ja . . . De kan jo — komme igen iovermorgen.

Maa jeg takke Hr. Professoren . . .

Takke mig —? for hvad?

For Samtalen, svarede Rudolf —

Naa saaledes — jeg kunde fristes til at sige, at jeg ikke rigtig ved, om jeg vil gengælde Dem Takken; i Øjeblikket har jeg mest det Indtryk, at De har forstaaet at skabe mig en . . . naa, en vanskelig Situation.

Schweiter fulgte ham ud; da de stod i det Værelse, hvor Eliten af hans Malerier hang, lagde han pludselig sin Haand paa Rudolfs Arm, se engang paa dette, sagde han og førte ham hen til et ganske lille Billede, som forestillede et gammelt Ægtepar; saa vidt de af Tiden formørkede Farver tillod En at se, sad de i en Grøntbod. Selve de

to Gamle var vidunderlig godt bevaret, og der lyste en saa rig Glæde og Fred ud af deres Ansigter og hele Skikkelse, at man uvilkaarlig maatte udbryde: hvor har de dog elsket hinanden som unge, og hvor har deres Kærlighed holdt ud gennem Tiderne! man kunde fristes at tilraabe dem en Hilsen, en Hyldest, fordi de saa skønt havde forstaaet den mærkelige Kunst at holde Liv i Ungdoms-Kærlighedsæventyret!

Saaledes gaar det de eminente Malere, sagde Schweiter — rundt omkring sidder nogle Samlere, som slaas om dem; hænger dem paa deres Væg, ruger over dem, og viser dem kun frem til Enkelte — — — anden Rangs Malerne kommer paa Etatsraads og Grosserer-Væggene og alligevel troer Ungdommen endnu den Dag idag, naar de første Gang tager en Palet i Haanden, at nu skal de arbejde for hele Slægten. — — — det kan De, Hr. Holter, tænke over, mens jeg tænker over, hvad De har sagt.

Med disse Ord lukkede Schweiter ham ud.

VI.

Da Schweiter atter var kommen ind i sit Bibliotheksværelse, flyttede han en Stol hen ligeoverfor den, paa hvilken Rudolfs Mappe laa. Han tog Plads, lagde Hænderne støttende paa Knæene og betragtede det brune Bind.

Der har jeg, tænkte han, hele den Holterske Familje — Faderen, som betaler, Moderen, som har den betydeligere Forstaaelse . . .

Han rejste sig pludselig, og det var tydeligt at se paa ham, at helt andre Tanker steg op i ham . . . en Hverdags-Dame kan hun ikke være, hvis hans Skildring var rigtig . . . vidste jeg dog blot, at den Mappe indeholdt noget, der kunde laves en Smule Navn paa; det Kunststykke at faa Folk til at bide paa Krogen, lærte han vel at nemme . . . Skidt med den Gamles Skillinger, men er hun virkelig saa stor, at hun hellere vil

se ham bryde af, end fuske, som han sagde, saa var det næsten Synd, om jeg viste ham af.

Nuvel! lad os gaa til Arbejdet; duer han ikke til noget, saa er der dog næppe andre, der kan lette ham Tilbageetoget i den Grad som jeg; det skulde gaa underligt til, om jeg ikke kunde gjøre ham forstaaeligt, at det nutildags er ubetinget fornøjeligere at være snart alt andet end Kunstner — naar Naturen da ikke har behandlet En saa hensynsløst at den har sat det store Genis Stempel paa Ens Pande!

Schweiter lagde Mappen hen paa Bordet og aabnede den.

Vi skal dog først se, hvor gammel i Gaarde han er, tænkte han, gik hen og fremtog de sidste Aars Udstillingskataloger. Han søgte omhyggelig tilbage der, hvor han første Gang mødte Navnet Holter. Fire Aar, hm hm, ja det er ikke morsomt; vi skal dog se, hvad det er, han vil gjøre Slægten saa rig med . . . det synes at være Aapartier; nu ja, skøndt til de dybeste Strømme hører Aaerne ganske vist ikke; — men hvad skal man sige? i en Tid, hvor de tørrer Søerne ud, kan Aaerne saamænd gerne blive Livsbetingelser!

Schweiter tog den første Skitse frem; den forestillede en Skovsø i Graavejrsbelysning, tunge Skyer hang hen gennem Luften; han vendte Bil-

ledet, for at se, hvad der var paa den anden Side.

Han vidste af Erfaring, at dér var undertiden det bedste klattet op.

— Se, se! han gjør ogsaa i Interiører! hvad Pokker kan det forestille — det skulde da ikke være hans Hjem — ? saa maa han høre hjemme i en Provindsby; men det ser jo ganske hyggeligt ud . . . naa, videre! endnu er vi ikke naaet saa højt, at det svimler.

Han tog det næste Billede, saa flygtig paa det — og vendte ogsaa det om . . .

Nu begynder der at komme Klarhed over Tingene — Faderen er Handelsmand, og dette er et Hjørne i hans Boutik . . . de Jernskovle og Leer ser ganske morsomme ud . . . skulde ikke ogsaa den mærkværdige Moder komme for — — og uden at agte paa de landskabelige Farveskitser, vendte Schweiter Blad efter Blad for om mulig at finde hende.

Han standsede ved et, en lille hyggelig Stue; henne ved Vinduet, gennem hvilket Lyset faldt kraftigt ind, sad en Kvindeskikkelse saaledes, at der over hendes Haar og venstre Side faldt en stærk Glands. Hun saa ud til at være omtrent fyrgetyve Aar. Hendes Ansigt er vendt mod Beskueren, men det store tankefulde Blik aner ikke denne Beskuer, — saaledes som her ser Øjet ud,

naar Sjælen stirrer bort mod Erindringens Horisont, der hvor Himlens Skyslotte og Jordens skarpe Profillinje mødes.

Ansigtets smukke Oval indrammedes af et mørkt Haar, som med to Buer dækkede Tindingerne.

Se — se . . . se — se . . . ! udbrød Schweiter uvilkaarlig — det kunde være værre; ja, det maa være hans Moder; naa, ser hun saadan ud, ja hun falder jo ret storstilet — han lagde Bladet ned for ligesom mageligere at fordybe sig i det . . . pludselig rejste han sig med et Ryk, det indolente Udtryk i hans Ansigt slog om, med en ilter Haandbevægelse tog han Bladet, gik hen til Vinduet, holdt det op, saa det fulde Lys faldt over det, Øjnene trak sig sammen — det var tydeligt, at »nu blev der set« ud gennem disse indtil nu saa rolige graa Øjne, spejdet gennemtrængende, saaledes som han kunde det, denne ægte Kunst-kender.

Det var da mærkeligt, mumlede han, — ja . . . Hovedformen er det; bare det ikke var gjort saa naivt romantisk; det er jo øjensynligt ikke til at stole paa . . . men der er noget i det, der minder — — han sænkede Bladet og stirrede frem for sig — nu saa' ogsaa hans Blik ud mod Erindringens Horisont.

Snak! sagde han og kaldte sine Tanker til-

bage — det var Hr. Holters Billeder, vi skulde have fat i; han gik atter hen til Bordet, lagde Billedet ovenpaa dem, han havde set igennem — men tog det atter bort og lagde det tilside.

Han tog det næste frem — Herregud! han kan aldrig se lige mod Solen; altid i en Krog, hvor den ikke skinner i Øjnene. . . og medens Schweiter udtalte sig saaledes om det Billede, han holdt frem for sig — en vistnok meget træffende Dom — han havde drejet Hovedet og saa atter paa denne Kvindeskikkelse, med de store tænksomme Øjne.

Hvis jeg nu saa rigtigt, og det var hende. . . men, for Pokker! er det en forhekset Dag, denne her? et Menneske, jeg ikke kender det mindste til, slipper jeg godmodigt indenfor min Dør, og saa vælter han et Ansvar over paa mig, og bringer mig Sager ind ad Døren, som er nærved at gjøre mig rent tosset. . . men vi skal snart faa gjort den Affaire op; han beder mig være imødekommende — saa gerne — jeg skal overvælde ham med endnu en halv Times Velvilje — om dette her siger vi nu, at det er meget respektabelt, men det er ikke den Slags Ting der er Trang til; og dernæst flytter jeg mig ud, hvor han boer, tager Syn op over hele Stadsen og dikterer ham mit Summa Summarum, hvis han vil føre det til Protokols: værsaaartig, hvis De er

Mand for at se saa overlegen stort paa Livet, at det er Kunsten at holde Trit med de fast ansatte Samfundsidealister, saa har De Indvielsens Stempel — klem saa Tuberne og smør paa!

Schweiter skubbede hastig Billederne tilrette, klappede Mappen sammen med et Smæld —

Punktum! sagde han . . . saa var det vist bedst at faa lidt Frokost.

Det ringede i det Samme; det var Schweiters fortroligste Ven, Overretsassessor Plum.

Naa, Gud ske Lov, Du kommer; nu kan jeg da faa noget realiter — har Du spist!

Du er jo ganske erregt, smilede Plum — er der hændt noget?

Ja, jeg har set Syner — ti Minutters Raptus — det kommer af den tomme Mave —

Saa begynder Du jo at komme i Overensstemmelse med Tiden, sagde Assessoren; jeg holder ganske med den Filosof, der paastaar, at Tankerne kun er et Resultat af Mavefunktionerne — — og de samfundsomvæltende kommer fra de Maver, der ikke har noget at fungere med.

Hvad hedder den Filosof, spurgte Schweiter.

Det ved jeg sgu ikke, sagde Plum. — —

Ja nervøs er Du nu ligegodt idag, sagde Assessoren, da de sad ved Bordet . . . Du vilde være en net Dommer, saadan som Du nu har det!

Schweiter studsede — Saa-e? tror Du ikke, jeg er . . .

Plum skød smilende ind: Nej, jeg tror ikke, Du er decideret oplagt til at være uvillig Mand!

Du er Menneskekender, Lykkelige — jeg Stakkel er kun Kunstkender, de fleste aner ikke, hvor usigelig fattigt det sidste er mod det første —

Ikke misundelig! ikke misundelig! min Ven; i hvert Tilfælde da ikke paa mig, hvis Opgave netop er bleven den at kende de slette Eksemplarer.

Men naar jeg nu siger Dig, at jeg vilde være tilfreds, om jeg tilbunds havde kendt mig selv kun en eneste Gang, i en ganske enkelt Situation — er det et ubilligt Forlangende?

Jeg vilde i hvert Fald ikke have ikendt Dig nogen Bøde, fordi Du i et saa enkelt Tilfælde tog fejl.

Du er bedre end Skæbnen, sagde Schweiter — uden hvilket vi da heller ikke havde været Venner!

Schweiter var hele Dagen i Misstemning, og det var ham imod at forsøge at gjøre sig Aarsagen klar. Han gik i Selskab om Aftenen og var saa uheldig at faa til Borddame en Frue, som var høflig nok til at tale om Kunst, fordi hun syntes, at naar Professoren ikke var oplagt til at

underholde hende, saa burde hun tage sig sammen og underholde ham.

Schweiter var til Gengæld taktløs nok til stadig at give hende Ret.

Og da han var vendt hjem igen, var han kort for Hovedet mod sin Husholderske — det Menneske han iøvrigt tog mest Hensyn til af alle.

Kommen ind i Bibliotheksværelset, gik han straks hen og tog det Blad ud, der havde sat hans Sind i Oprør. Det var let at se, at de forløbne Timer ikke havde gjort ham roligere. Han holdt det tæt hen til Lampen —

Jeg vil dog for en Sikkerheds Skyld, sagde han pludselig, eje en Kopi.

Han aabnede en Skuffe i Bordet og tog Papir og Blyant frem.

Og i den sene Aftenstund sad Professor Schweiter og eftertegnede Rudolf Holters Skitse.

VII.

Rudolfs Adresse stod anført oppe i Mappens ene Hjørne. Han boede i et saakaldt Havehus langt ude paa Nørrebrogade. Havehuset var den oprindelige Bygning paa Grunden; men da de Tider kom, hvor Grundenes Værdi steg og hver Kvadratalen Jord blev Spekulationsemne, rejste der sig en høj moderne Bygning i Forhaven ud mod Gaden, og den gamle Enehersker paa Grunden fik Avertissements-Titelen »Havehuset«.

Ud til Baghaven havde Rudolf et stort, lyst Værelse til Atelier og et mindre Soveværelse.

Mod dette Interieur styrede Professor Schweiter den næste Formiddag sine Skridt.

Fra den modsatte Side kom Rudolf — for Besøgets Skyld heldigvis med et passende For-spring. Han havde været en Tour ud over Utterslev-mark op til Bellehøj. Paa Bænken deroppe havde

han siddet og set ind over Byen; taget den i stort Rundblik.

Han var forsaavidt bleven enig med Professorens, som han, naar han saadan Stykke for Stykke tog Maal af den store By, indrømmede, at disse Drømme om at føre an i Samfundet ved Hjælp af en Klat Billeder — var noget Snak.

Han havde længe og tænksomt betragtet de store Arbejderkvarterers Revers, og op i hans Erindring var kommen nogle Ord, hans Øje engang var faldet paa i et lille Blad — og som dengang havde forarget ham . . .

Der stod saadan noget som: Og saa vil saadan en ung Fyr, fordi det engang lykkes ham at faa ophængt til alles Beskuelse et Billede af en Fattigmands Hjem — eller fordi han præsenterer den i en saakaldet literair Skitse — han vil straks forlange Hængekøjeplads paa Livets Solside, Betaling i dyre Domme og Titel af Overmenneske . . .

Denne Morgenstund var Rudolf stærkt tilbøjelig til at give Bladet Ret.

Egentlig har det Ret, tænkte han, Forholdet er latterligt, og skulde man rigtig tilbunds leve et menneskeligt Liv, saa skulde man tage Haand i Hanke med i Hverdags-Slidet — — naar jeg nu sagde til dem derhjemme: Fader! Moder! I aner det ikke, at saadan som I lever — arbejdsomt fra Morgen til Aften — uden graadigt at rive til

Jer af det, som er bestemt til at deles ud, saa alle Munde mættes — saaledes er det at være virkelig store Mennesker nutildags. . . . mon de vilde forstaa det? — og naar jeg saa føjede til, at jeg har talt med en af vore betydeligste Kunstkere, og han holder ogsaa for, at den meste Kunst er Humbug — —?

Fem Minutter efter at Rudolf var naaet hjem, naaede samme »betydelige Kunstker« Havehuset og steg op ad Trappen.

Mange Gange havde han undervejs sagt sig selv, at dette var et meget farligt Besøg — for det var nær ved at kunne blive latterligt; og dog havde han ikke kunnet vende om. Han havde ogsaa foreholdt sig, at det var urigtigt: — alene det at jeg kommer vil give ham Troen, at jeg er bleven overvundet af hans Skitser — og jeg kommer dog for noget helt andet.

Endnu udenfor Rudolfs Dør vaklede han; han var mærkelig bleg og urolig idag, Professoren.

To Gange tog han Haanden bort fra Klokkegrebet — tredje Gang ringede han paa. Da Rudolf aabnede, havde Schweiters Ansigt sit mest tillukkede Præg — og han tog straks Ordet for at sørge for, at Situationen blev den, han vilde:

Om Forladelse, Hr. Holter; Tilfældet førte mig forbi, og saa faldt det mig ind, at det var bedre, at vi tog Deres færdige Arbejder i Øjesyn

end denne Mappe; jeg kunde jo sige mig selv, at en ung Maler, der har udstillet i adskillige Aar — det har De jo, ikke sandt — han har ogsaa et og andet af sine Billeder hængende hjemme.

Schweiter præsenterede sin Imødekommenhed i en saa afvisende Tone, at han opnaaede hvad han vilde: Rudolf gjorde sig ingen Forhaabninger, og udbrød ikke i svulmende Taksigelser; han blev stikkende i Forbauselsen.

Schweiter genkendte straks i Farver, hvad han igaar havde læst paa Tryk i Katalogerne.

Dér hang Aapartierne og dér de »Aabne Sletter i en Skov«.

Naa — saa dér har vi det hele, sagde han i en forceret Tone — lad os nu se Sagerne an.

Han følte sig meget ilde tilmode; han havde villet herop; der var noget, han vilde have Rede paa; noget der ikke havde det mindste med disse Aapartier at gjøre; — og, om det vilde lykkes ham, anede han ikke; han vidste kun, at nu sad han for saa vidt fast, som han ikke godt kunde slippe bort uden at have fældet denne Dom.

Rudolf bød ham ærbødigt en Stol; Schweiter tog Plads --

Hm — lad os tage fat ved Begyndelsen, sagde han — det er vist Skovvejen der; den ser lidt grøn ud —?

Jo — det var hans første Billede, indskød Rudolf.

Naa — naa... Schweiter var mærkelig stundesløs; Rudolf fik det Indtryk, at Professoren vilde gjøre det hele af i to Minutter, og drog allerede Slutningen deraf.

Pludselig lænede Schweiter sig tilbage —

Sig mig — jeg kom tilfældig til at se nogle Blyantsskitser igaar bag paa et Par af Deres Vandfarvebilleder — en Boutik og saadant noget... var det maaske Studier fra Deres Hjem, Hr. Holter?

Han holdt den let henkastende Tone fortræffelig.

Rudolf tænkte sig om — — Hr. Professoren erindrer ikke, om der stod nogle Spader og Leer? og om man saa en Disk? —

Ja netop; ikke ilde gjort —

Jo, det har været Boutiken derhjemme; min Fader er Købmand.

Schweiter saa atter paa Skovvejen — det var hverken den eller Leerne, der interesserede ham... .

De har ingen Figurbilleder, ser jeg; der var ellers ogsaa en lille Skitse af en Dame, i Solbelysning, ved et Vindue... .

Det maa have været et Portrait af min Moder;

nej, jeg har ikke dristet mig dertil; jeg har saamænd kun tegnet et eneste Portrait til, det er ogsaa hende, men det er kun gjort efter et gammelt Fotografi, saa det har ingen Betydning som Kunst — — Schweiter rejste sig og gik langsomt fra Billede til Billede.

Rudolf ventede stadig, at nu maatte det komme; og Spændingen i ham steg; han søgte at læse sin Dom af den Maade, Professoren førte sig, holdt Hovedet o. s. v.

Uden at vende sig om, sagde Schweiter med en Usikkerhed, som vilde have forbauset Rudolf, hvis han ikke selv havde været i saa stærkt Oprør —

Har De . . . denne Tegning . . . De sagde efter et gammelt Fotografi — —

Nu skal jeg hente den . . .

Han foer ind i det andet Værelse — han spurgte ikke sig selv, hvad denne Mand vilde med noget saa kunstnerisk uselvstændigt som en Kopi efter et Fotografi; det var ham nok, at han endnu ikke havde sagt: alt dette duer ikke; alene dette, at han endnu var i hans Stue, var ham et fortløbende Haab.

Her er den — sagde han og rakte Professoren den indrammede Tegning.

Schweiter tog den — i dette Øjeblik fik ikke

en Muskel, ikke en Fiber i hans Ansigt, Lov at røre sig.

Da han havde betragtet Portraitet nogle Øjeblikke, rakte han Rudolf det igen. Der forløb nogle Sekunder, pinagtig lange for Rudolf; saa tog Schweiter Ordet:

Nu — den Slags Kopier fortæller jo ikke noget... men sige om Deres Billeder her, at de ikke viser Talent, det kan jeg ikke... jeg er snarere tilbøjelig til at mene, at De bør blive ved —

Hvis Rudolf i dette Øjeblik havde turdet, da havde han grebet Professorens Hænder og overvældet ham med Tak! Du store Gud — blive ved! blive ved! han var frelst, og hun var frelst, og hans Fader — alle mørke Drømme veg! — selv om han havde nok saa megen Modgang, — han kunde dog hvad Øjeblik det skulde være træde frem for dem og sige dem: det er ikke fordi I har taget fejl, eller fordi mit Arbejde ikke duer, det er fordi en Malers Lod er saa vanskelig, men jeg véd, at der er Værdi i mit Arbejde! jeg véd det! jeg véd det!

Han sagde kun stille, med en Stemme, der sittede af Bevægelse:

Maa jeg takke Hr. Professoren!

Det er muligt, jeg kan yde Dem nogen Støtte; men jeg ser ikke gerne, at De omtaler det til nogen — til Ingen! — jeg har mine Grunde —

det vil heller ikke gavne Dem — De vil respektere dette Forlangende heltud, forventer jeg. . .

Jeg behøver vist ikke svare, sagde Rudolf; jeg skal overhovedet ikke trække nogensomhelst Veksler paa Hr. Professoren; det maa De endelig tro! Jeg véd ikke, om De ønsker, jeg selv skal hente min Mappe eller sende Bud?

Rudolf var nervøs ivrig for at vise denne Mand, at han ikke vilde falde ham til Besvær; han tydede ogsaa den Skygge, der laa over Schweiters Ansigt, som en Frygt derfor.

Hent De den selv, sagde Schweiter — er jeg ikke hjemme, naar De kommer, nu. . . ja saa er jeg ikke hjemme.

Paa Vejen hen til Døren, da han vilde gaa, vendte Schweiter sig om og sagde nølende, søgende efter Ordene:

Lad os nu — — vi vil altsaa resumere dette af mit Besøg — — vi vil sige saaledes — — om mine Udtalelser ikke et Ord — — ikke et Ord til nogen — — De sætter al Kraft ind, nu jeg har sagt Dem, at — — De skal nok komme frem — — ikke blive nogen Rembrandt — — og jeg vil, naar jeg i de Kredse, jeg færdes i, ser Lejlighed dertil, interessere mig for Dem — —

Schweiter standsede som En, der synes, at det han sagde, alligevel ikke var det, han vilde sige — —

Og hør — føjede han pludselig til — prøv lidt mere med Mennesker, hvad? end med alt dette grønne. Adjø Hr. Holter!

Rudolf fik ikke Tid til endnu en Gang at bevidne sin Taknemlighed.

Schweiter var gaaet.

VIII.

Schweiter var ikke hjemme, da Rudolf kom for at hente sin Mappe. Rudolf var næsten glad; han havde maaske kunnet genere paa en eller anden Maade.

Der var kommet et Livsmod, en Kraft, en Glæde op hos ham; prøve det med Menneskene —? ja, hvorfor ikke? De mørke Skyer var fejjet bort, og hans Sinds Frejdighed faldt som Lysskær over enhver, han kom i Berørelse med.

Han kunde for den Sags Skyld tage hvem af dem, det skulde være, til Model. Han søgte rundt i sin Erindring — thi et Valg maatte der dog gjøres, male dem alle, kunde han jo ikke — og da faldt hans Tanker paa Otto Hellmanns Vært, den gamle Olsen; han mindedes ham pludselig, som han stod hin Aften, med løftet Glas og hæv-

dede, »at det var bare fordi Folk kun kendte de Herrers Billeder, at de holdt sig tilbage.«

Jeg maa have fat paa ham — jeg maa have fat paa mange flere! — lo han fornøjet.

En Dag fik han Brev fra en ikke ubekendt Kunsthandler, som meddelte, at han agtede at afholde en Auktion over Malerier af yngre Kunstnere, og vilde sætte Pris paa, at Hr. Holter indsatte et eller to Billeder.

Rudolf havde saamænd tidt nok forsøgt Auktionerne; én eneste Gang havde han solgt et Landskab nogenlunde godt, men havde da ogsaa havt en routineret Fyr til at drive det op; men tre Gange havde han maattet tage Billederne hjem igen og kun havt Udgift.

Denne Anmodning syntes ham imidlertid at love noget; Manden maatte dog kende ham og tro, hans Ting var afsættelige.

I dette tog Rudolf ikke fejl, Kunsthandleren kendte ham virkelig. — — Professor Schweiter havde truffet ham paa Gaden og henledet hans Opmærksomhed paa Holter.

En Ugestid før Auktionen stod en Anmeldelse af den i et af Bladene; og i den omtaltes Rudolf Holters to Billeder særdeles rosende; der var Glands og Lys og Luft i dem; solid Tegning o. s. v.

Rudolf fandt den ikke selv, men en Morgenstund løb han paa Kæmpen inde i Bredgade — —

Gratulerer til Anmeldelsen! udmærkede Mand! raabte denne.

Anmeldelsen? hvilken Anmeldelse?

Ak Gud! De aner ikke, at De har beriget Petersens Auktion med to med Lys og Glands og Luft og Sø og Skov og Forgrund forsynede Mesterværker — læser De da hverken Ledere eller Vild-Ledere?

Nej, Rudolf havde ikke læst noget —

Men min bedste Mand! saa lad os dog hurtigst søge et Ølhus! lad en kold Baier og en varm Begejstring aabne den nye Æra! om jeg saa selv skal skrives for Drikkevarerne, maa vi have fat i den Avis!

Da de var traadt ind, sagde Kæmpen til Opvarteren: Hør, kære Ven! De har jo her, ikke sandt, ikke saa faa af de mange respektable Blade, der lever af at rakke hinanden og deres Medborgere af — har De ikke ogsaa »Tidenden«? kan De skaffe mig den, og hvad der hører til af Øl for at faa den skyllet ned!

Nej, her skal De se, begyndte han og læste Artiklen op for Rudolf.

Lad mig se den! raabte Rudolf; for første Gang holdt han i sin Haand en offentlig, stærkt rosende Udtalelse om sin Kunst. Han var Barn

af sin Tid — han slugte den med Begær . . . og han var dog ikke Barn af sin Tid: det faldt ham ikke ind, at en saadan Anmeldelse kunde han have forskaffet sig for længe siden.

Hvem Pokker, min Bedste, har De kapret Dem til Profet — for ikke at sige Piberdreng? lo Kæmpen; De maa partout præsentere mig for ham!

Jeg —! foer Rudolf op, jeg aner ikke, hvem der har skrevet det!

Hm! hm! ikke en eneste ganske lille bitte Udenomsforbindelse? hvad?

Paa Ære! svor Rudolf — men blev i det samme ildrød i Ansigtet . . . Schweiter! foer det op i ham.

Kæmpen smilte. — Jeg kan se paa Deres Rødme, at De mener »paa Kunstner-Æren«!

Rudolf valgte det Parti: ogsaa at smile; han behøvede ikke at skamme sig over sin Protektion — den var første Rangs!

— Ja, det er Professor Schweiter, tænkte han, da han havde sagt Farvel til Kæmpen og gik hjemad; men — han gaar ikke et Skridt ud over, hvad han kan forsvare!

Og Rudolf følte det som noget underligt betagende: at han ikke længer arbejdede alene, men ejede en Beskytter, som fulgte ham med Interesse og besad Magt.

Denne Anmeldelse forstod han — ganske anderledes klart end den Kunst at faa grundig Tag i Livet.

Den var Begyndelsen til et Navn og halvvejs Garanti for et godt Salg! —

Det er et Par Maaneder efter hin Auktion, hvor Rudolf første Gang havde faaet solgt til Priser, der betegnede hans Billeder som god Kunst.

Det er hos Schweiter; Aften; han og Assessoren sidder mageligt anbragt i Bibliothekets Lænestole.

Schweiter ser stærkt interesseret op efter de blaa Ringe og Skyer, hans Cigarrøg former; han synes at tænke Tanker ligesaa lette og frigivne som Røgskyerne.

Assessoren kiger, ovenover sine Briller, spekulativt hen paa ham. Man kan se paa hans Ansigts livlige, malende Mimik, at han »forbereder« noget; han skal bare blive enig med sig selv om Maaden at begynde paa. Et veltilfreds Blink i hans Øjne viser, at — nu har han det. . .

Du, Professor! jeg talte igaar med Lund —

Lund —? Schweiter ser distrahit paa ham og

gør sig tydeligt nok ikke Spor af Umage for at udfinde hvad for en Lund, her menes.

— Ja, Stipendiekommitteens Formand —

Oh! udbryder Schweiter og er pludselig lysvaagen — talte Du med ham.

Ja-e, jeg gjorde — Assessoren holdt inde og saa drilsk ud.

Naa, hvad talte I da om — nævnede han mig?

Det var, hvad han gjorde; tilmed mærkelige Ting; han sagde, Du var bleven Protektor for en ung Mand, og at Du var ganske forskrækkelig paa Støvlerne. Han sagde ogsaa, at der blev talt en Del om det — i forskellige Kredse.

Men maaske ikke paa forskellig Maade — sagde Schweiter spidst.

Nej — jeg tror nok, at Maaden var nogenlunde ens . . .

Og Lund satte Dig vel saa rigeligt ind i hvad der blev sagt, at Du kan give mig et tilstrækkeligt — nærgaaende Resumé?

Hej! Hej! Du begynder jo at komme i Affekt, Schweiter —? der er altsaa »noget«, hvad vi saa vil kalde det! — var det nu ikke smukkeste, om Du holdt mig — som gammel »Indforlevet« — àjour med Historien?

Historien? det er ingen Historie; en ung

Mand kommer til mig, søger min Hjælp, jeg yder ham den. Basta.

Hm — de andre . . .

Naa-e de med den samme Mening fordelt paa forskellige Kredse, kastede Schweiter ind —

— — kan bare ikke forstaa at Du, som ellers altid holder Dig tilbage, pludselig sætter al Din Autoritet ind til Fordel for En, der dog kun er — ja er han mere end ret vel begavet? . . . og at Du gjør det paa saa mange Punkter — thi det var nok ogsaa Dig, der vejledte »Tidendens« Anmelder for nogle Maaneder siden?

Rigtigt! rigtigt! udbrød Schweiter pludseligt heftigt — he! — og vi er langt fra færdige; jo Gu' er det vist, jeg har faaet en Protegé — forstaa mig: en jeg vil have frem! Han satte de sidste Ord hen, mejslet hver for sig.

Assessoren sagde ganske langsomt og med en dæmpet, rolig Alvor i Stemmen:

Det er en alvorlig Sag —

For alvorlige Mænd — fortsatte Schweiter med en Stemme, der skulde ligne Assessorens Bas, men forresten ikke gjorde det.

Plum lod sig ikke forstyrre —:

Thi, ser Du, den unge Maler, som Professor Schweiter tager sig af, han maa jo ganske naturlig tro sig selv i Besiddelse af betydelige, ganske ekstra betydelige Evner. . .

Saa — e! maa han det — ? hvorfor i Alverden det?

Jo — thi ellers ender det med en stor Skuffelse!

Ih se, gjør det det? — det er jo en hel ny Menneskekundskab — — — jeg har ellers altid troet, at der baade her og der og allevegne sad Mennesker, som var pousseret frem, og som ved Navnet, Stillingen, Titlen, Dekorationen, de fede Indtægter, følte sig fuldkommet skadesløsholdte for det, de mangler i Dygtighed — ? Du er da vel ikke naiv nok til at mene, at de Nulliteter, der er kommen tilvejs, sidder og angrer, at de ikke duede noget — ?

Det var ikke min Mening, at gjøre Dig vred, sagde Assessoren; men jeg fastholder fremdeles for, at for Dig maa der kun eksistere én Grund, og det er den, at — han er rigt begavet.

Schweiter foer op —

Meget godt! — kun én Grund! kun én Grund! — —

— Hans Stemme slog pludselig om, han næsten skreg: —

Kun én Grund!! ja, naturligvis! hvad er saa jammerligt simpelt som Livet — intet gamle Ven! — der er altid kun én eneste Grund for et Menneskes Handlinger, og den ligger — Gud for-

barme sig — altid i Overfladen! lige til at gramse paa — — — at ogsaa Du kan se saa dumt! — —

Jeg tror, Du har Ret, sagde Assessoren roligt — jeg udtrykte mig ganske forkert; — jeg mente: at hvilken Grund, Du end kan have, vilde den dog falde til Jorden, om Du ikke ogsaa havde den ene med, at han var den stærkt lovende. Du kalder dog store Drømme frem hos ham, fylder ham med Forventninger — og der er nu alligevel Naturer, Schweiter, som ikke trøster sig ved Navnet og Pengene — — —

det nægter Du ikke, min Ven — Du mindst af alle!

Schweiter havde atter sat sig og støttede Hovedet i Hænderne — pludselig løftede han det, saa' næsten vemodig mildt over paa Assessoren og sagde med et afbødende Smil:

— Hvad gjør det om jeg, bare én Gang, holdt Halløj med Samfundets højere Borgermusik, lod Bladene gaa i Vandet og Grossererne betale Gildet — ?

Hvad siger det, at Du gjør Synd mod et ungt Menneske, svarede Plum næsten hvidskende.

Du skal lade være at bruge de Ord! skreg Schweiter heftigt — og føjede dæmpet til: hvorfor vil Du mig tillivs? lad mig nu have den Glæde at skaffe Holter frem; Herregud, om han

er lidt mere eller mindre begavet, hvad siger det?
 hvor —

I dette forstaar jeg Dig ikke Schweiter; og netop at Du bliver mig gaadefuld paa den Maade, kan jeg ikke forsone mig med; Menneske! er det hele et Lune af Dig? er det et Eksperiment, nu — blot Du ikke brugte nogen til det. Du har dog ellers været varsom nok i saa Henseende — Du som ikke for alt i Verden vilde gribe ind i andres Liv — !

Schweiter rejste sig, stillede sig foran Assesoren, saa' ham ind i Øjnene med en fast, stolt Mine —

Du ved godt Plum, at jeg kan taale, der snakkes bag min Ryg — ja, om det skulde gælde: jeg kunde taale, at ogsaa Du snakkede med, jeg har lært den Kunst at staa alene, naar jeg vil; — — — om Forladelse Du . . . det var ikke saa stygt ment — — — nej Du har Ret — — — jeg kan dog ikke taale det — i denne Sag ikke —

Han vendte sig bort og gik nogle Skridt hen ad Gulvet. —

Nu skal jeg fortælle Dig, hvorfor jeg saa hensynsløst, saa uforsvarligt — som det idag kaldes af En, imorgen maaske af ti — vil »gribe ind« i dette Menneskes Liv!

Han begyndte med sagte Stemme, søgende efter Ordene. —

— Ser Du — hjemme — da jeg var Barn, kom jeg meget i en Familje, som hed Eigtved . . . Du maa forresten have hørt mig nævne Navnet —

Ja Du har talt en Gang om en Rektor eller saadant noget — og En, som var slesvigsk Embedsmand?

Netop — de var den Gang mine Skolekammerater og bedste Venner. Faderen var Adjunkt; en meget ejendommelig Natur, fuld af Interesser og Ideer, som blev mere og mere eksentriske, eftersom Livet lærte ham, at han og de var surret fast paa alle Kanter — af en lille Byes Stupiditet, af en — — — naa: alt andet end betydelig Kone og af trykkende økonomiske Forhold.

Han havde de to Sønner og en lille Pige — en yndig lille, mørkhaaret, letspringende, straalende Fremtoning — — —

Schweiter brød af, gik hen og fremtog af en Skuffe et Blad og skød det hen foran Assessoren: Saadan ser hun nu ud.

— Det var Kopien efter Rudolfs Billede af Moderen, hvor hun sad med de drømmende Øjne vendt mod Beskueren.

Assessoren betragtede det længe — —

Hun ser jo aandrig ud, sagde han.

Det er hun ogsaa! sagde Schweiter stærkt — — — hun er forresten Holters Moder.

Det gav et Sæt i Assessoren. — Er hun det — — — hm; saaledes! saaledes!

Nej — sagde Schweiter — dermed er Du dog endnu ikke kommen tilbunds. Naa, altsaa — jeg levede ligesaa meget i det eigtsvedske Hjem som i mit eget. Sønnerne var to stærkt begavede og meget egenraadige Dreng; Faderen forgudede dem og Moderen frygtede dem.

For Søsterens sitrende Barneynde var der ingen Interesse. Hun var Hjemmets oversete Skønhed. Brødrene lærte mig snart, at hun var for dum til at passe ind i vore Lege; — i Førstningen gjorde det mig ondt at se hende følge os med bedende Øjne, naar vi jagtede afsted, men jeg lærte tilsidst ogsaa at overse hende. Den, der skulde have vogtet hendes Barneret — Moderen — vovede det ikke; hun var for sit eget Vedkommende gaaet ind paa at være en Skygge, og og hun var ikke den, der vovede at tænke at der virkelig burde være samme Plads i Hjemmet for hendes lille Pige som for Drengene.

At hun var sød, og at vi gjorde hende Uret, forstod jeg ret godt, men jeg lod mig rive med af Brødrenes stormende Selvbevidsthed, hensynsløse Gaaen paa, enten det galdt Arbejde eller Leg.

— Faderen døde imidlertid; og jeg tror, den ældste af dem var dengang vistnok atten Aar — og hun maa da have været femten. Nu tilfaldt,

kan jeg godt sige, alt hvad der hed ledende Vilje, de to Sønner — og jeg begyndte at faa nogen Afsmag for den hele Menage. Den var ikke fin. En Nathue af en Moder, to Sønner der hensynsløst bredte sig over hele Hjemmet og saa denne Søster, som var bleven finere og slankere — i hvis Øjne, der var noget som sagde, at ogsaa hun havde arvet en rigelig Part af Faderens Intelligents — hun trykket op i en Krog. Det hele tiltalte mig ikke mere.

Jeg trak mig lempelig ud af Forholdet; og det var først da de — jeg mener altsaa Brødrene — kom her til Byen og opsøgte mig hos Onkel — at det igen knyttedes. De var meget begejstrede over Onkels Hus — og det maatte jo ogsaa imponere dem. Nu! her, hvor man havde dem ene, og hvor de følte sig noget mindre, øvede deres personlige Dygtighed igen sin Magt. Det, at jeg selv var indolent, bidrog naturligvis sit. Jeg var den Uafhængige, der saa at sige var bestemt til at glide tilvejs; de var to hensynsløse Ærgerrigheder, som vilde opad. I Begyndelsen mindede de mig jo noget om deres Hjem, og om Søsteren, ikke fordi de omtalte det, men blot ved deres Nærværelse, og der var for mig en lille Bismag ved Omgangen med dem, men den tabte sig. —

Saa kom det Aar, jeg rejste udenlands, første

Gang. De havde plaget mig meget, at jeg skulde følge hjem med dem, og Barndomserindringerne lokkede.

Jeg blev forbauset, da jeg saa hende igen. Hun var om mulig bleven smukkere og Udtrykket i hendes Øjne rigere; men hun var mærkelig stille og tilbageholden. Ligesom fornem tilbageholden. Det var som hun tænkte: I har Jeres Verden — jeg har min; vær I, som I vil, det har ikke noget med mit at gøre. Jeg havde straks levende for mig Barndoms-Opvæksten, og jeg kunde ikke komme bort fra den Følelse, at hun distancerede os.

Det foer igennem mig, da jeg hilste paa hende: nu tænker hun: der staar de tre lange Lømler, som altid skubbede mig ud af deres Leg, da jeg var lille. Og jeg lovede mig selv, at jeg skulde vise hende, at naar man bliver ældre, bliver man ogsaa fornuftigere.

Moderen var den samme; jeg kan nu engang ikke faa Interesse for den Slags Mennesker, som lever alene for at gaa afvejen for andre.

Brødrenes Maade at hilse paa Hjemmet stødte mig, især deres Overlegenhed lige overfor deres Søster; de behandlede hende som en Ubetydelighed, og i den Maade de sendte hende afsted med Rejsetøj o. s. v., laa noget . . . det var ligesom

de mente: naa, nu har Du længe ikke havt noget at bestille; tag nu fat!

De begyndte straks at proponere forskellige Udflugter og Besøg; og det var dem og mig og mig og dem, det hele drejede sig om. Jeg syntes, det ligesom begyndte at blive lidt for morsomt — skal vi tre alene afsted? spurgte jeg.

Ja, Du Moder, taaler vist ikke saa godt denne Farten omkring, sagde den ene af dem.

Jeg skammede mig for at sige: men Anna da — ? — det generede mig at tiltigge hende en saa simpel, naturlig Høflighed og jeg vidste ogsaa knapt, om jeg turde kalde hende ved Fornavn. Retten havde jeg jo kun fra en Barndom, hvor jeg havde været med at skubbe hende tilside.

For Pokker! tænkte jeg: jeg er dog vel den egentlige Gæst, og mine Tanker har vel ogsaa en Husret . . .

Jeg foreslaar, at vi begynder med at leve os sammen paany; altsaa ikke netop straks farte ud; lad os en Dagstid eller saa gaa hjemligt omkring og se paa hinandens Tanker, saa vil vi ogsaa være mere sikker paa, at vi lægger Planer, der falder i alles Smag.

Virkningen af mine Ord var ganske morsom; Fruen satte et Ansigt op som tænkte hun: Gud forbarme sig; han siger dem imod. Anna saa

paa sine Brødre som tænkte hun: Naa, slaa nu fra Jer!

De to Herrer selv stirrede uforlignelig krænkede frem for sig, den ene trommede paa Bordet — — — uden at den anden derfor netop fløjtede.

Denne lille Familje-Aabenbaring kaldte det gode — det allerbedste — Humør frem hos mig; nu vil jeg, i de faa Dage jeg er her, sige, hvor Skabene skal staa — vel at mærke, naar jeg har faaet det at vide af Anna.

Se, Frue! vi har jo en betydelig Mængde at fortælle; deres Sønner kommer fra Videnskabens, jeg fra Kunstens Verden; vi tør saa maaske vente til Gengæld, at — De, Anna fortæller os nogle af Hjemmets Oplevelser!

Jeg morede mig kosteligt, for de maatte begge holder Trit med — alene for at Samtalen ikke skulde blive udelukkende en Konversation mellem Anna og mig.

Der var naturligvis noget forceret fra min Side i alt dette; men jeg havde den Triumf at se et nyt Liv komme op i hendes Øjne.

Hun havde forstaaet mig; jeg mærkede det paa det Smil og den Tone, hvormed hun sagde til mig en Gang, Brødrene netop var gaaet op paa deres Værelse —

Vær nu ikke for slem imod dem; de er vant til at faa deres Vilje!

Og da forstod jeg ogsaa, at hun var ikke den lille, ubetydelige Pige — — —

Schweiter holdt nogle Øjeblikke inde . . .

Jeg fortæller vistnok noget vidtløftig, men dette her er mit Livs Historie: til Ingen har jeg fortalt den før; jeg kan ikke gjøre for, om den nu tager Magten fra mig!

Hun var en sund Aand; hun higede med ikke mindre Kraft end nogen af os andre ud over sit lille Hjems smaa Grændser; hun havde tilegnet sig Kundskaber, hun havde Interesser, hun forstod at tale.

— Vi stod en Aften — ser Du fra Huset, hvor de boede, førte en lang Allé op gennem Haven til en Høj. Fra den Høj havde man den videste Udsigt ud over Landet. Naar man stod deroppe, havde man rigtig det Indtryk, at et Stykke af Jorden laa bredt ud for Ens Øjne. Milevidt saa man omkring, og alt hvad der præger det Liv, der leves borte fra de store Byers Tummel, havde man for sig. Bøndergaardene, hvorfra Arbejdet udgaar, som danner disse Marker rundt omkring; Vejene, som forbinder Gaard med Gaard, By med By — spredte Trægrupper, fjerne Skove — og spændt ud over det hele den klare sunde Luft.

Vi stod deroppe og saa over mod Solnedgangen — — — jeg havde lidt efter lidt ført

Samtalen over paa hendes Gebet; jeg troede jeg kendte hendes Stemninger, men der var kommet en Lyst op i mig til at høre hende selv udtale dem.

Ja — de er noget slemme, de to Brødre — begyndte jeg; de bør sættes paa smal Kost engang imellem; de naa'r saamænd nok engang frem til at blive Centrum for en Del af Samfundet; men endnu kan de have hjertens godt af at dreje sig en Smule om andre — finder De ikke ogsaa?

Hun betænkte sig ikke, ligefremt og roligt sagde hun kun: Jo.

Det sagde De meget afgjørende, fortsatte jeg og saa prøvende paa hende.

Der er heller ingen Tvivl om det, svarede hun.

Gud ved, hvad de egentlig er saa ivrige for? sagde jeg.

Nu — de vil frem, de vil tilvejs, og det giver jeg dem Ret i, de behøver kun ikke derfor — —

Hun tav; jeg sagde:

De hører maaske til dem, der er født med Albuerne i andre Folks Sider — og det er maaske heller ikke saa fejlt, naar blot de, der har de udstaaende Albuer ogsaa har de gode Hoveder!

Troer De ikke, mine Brødre har Evner, sagde hun næsten krænket.

Bevares jo; de duer til noget — kun ved ingen af os endnu: til hvad!

Til at blive dygtige Mænd, sagde hun en Smule heftigt.

Dygtige Mænd er et vagt Begreb, man kan f. Eks. blive en stor Mester i det, som ingen har Brug for.

Men saa faar man ingen Betydning, sagde hun iltert; og i dette Øjeblik kunde jeg se, at det: at faa Betydning for andre, var for hende Livets Storhed. Men jeg, som vilde trøste hende, der var bunden til denne Afkrog, sagde:

Ak, De fejler — man skal kun gjøre Juks med Samfundet, og bilde det ind, at det netop er saadan nogle som os, det trænger til. Det er ikke altid de fineste Aander, der staar højest i Kurs — De maa ikke glemme Reklamen og Mængdens Ærbødighed for hvad der trykkes paa kulørt Papir!

Det siger De, som er paa Vejen til en stor Fremtid! — hun saa paa mig med et Par store ildfulde Øjne, af hvilke det lyste: Det skulde være mig!

Er jeg —? det ved jeg ikke af; jeg er paa Vejen til Italien, og derfra til Paris og saa hjem igen.

Er det da ikke det, De vil være: en stor Maler?

Vil? — ja hvad skal man sige . . . det bliver snart ordinairt at ville være stor . . . og Vejen er ikke rigtig fin længer, Maaderne bliver fedtede!

Hun stirrede forbauset paa mig; det kostede mig Umage at holde Tonen, men jeg maatte det, jeg vilde jo stække de Længsler hos hende, som jeg vidste aldrig skulde blive opfyldt. Hun sagde dæmpet bedrøvet:

Jeg havde troet, man var anderledes tilmode, i det Øjeblik, man stod ved Begyndelsen til en rig Fremtid!

Ja — det tænker man, naar man lever som De i en afsides By og kun kender det store Liv som en fjern fantastisk Brusen, og da synes man ogsaa, at kun den, der kan komme ind i denne Tummel, bane sig ildsom Vej igennem den, vække Opmærksomhed, faa Mængden til at stirre efter sig; Folk til at følge — kun den lever et rigt Liv — men det er en Fantasi som saa meget andet — Fantasi og slet ikke andet! men jeg vil dog give Dem Ret i: der er alligevel større Værdi i den, end i det Sammensurium, der hersker i selve det livlige Centrum! De skulde leve et Aarstid derinde og studere det Store: Karakterens Storhed i Nekrologerne, Geniets i Reklamerne; Tankens i Festtalerne, Aandens i Klikens Hyldest — og Respekten for Gøglet — saa vilde De vende tilbage til denne fredelige Plet, stille Dem —

f. Eks. her hvor vi to staar, se ned over Markerne, ud over Skovene, over mod Solnedgangen — se den! den glødende Verden, som aabner og lukker Blomster rundt paa tusinder af Kloder, som om Aftenen bærer Slægtens Vemod bort med sig, og om Morgenens vender tilbage med Livsglæde til vor Sjæl — — — her vilde De standse og sige:

Dette er stort!

Ved Du hvad hun svarede? sagde Schweiter og saa hen paa Vennen; hun sagde stille: . . . Det er smukt af Dem, at fremstille det saaledes for mig! — — Tydeligere, ikke sandt Du! kunde hun ikke have givet sig selv; det var med andre Ord hendes klare Bekendelse: jeg længes ud for at blive til noget — Du véd det, og vil trøste mig.

Jeg følte godt, i de Dage der fulgte, at der var noget igære; og kunde heller ikke lade være at forstaa, hvad det var: Brødrene var kommen paa den Idé, at der var et Forhold ifærd med at danne sig mellem hende og mig; og for dem stod noget saadant som det mest absurde under Solen. Deres Søster! denne lille Ubetydelighed! forlovet med mig — de var saa venlige ikke at tiltro mig en saadan Dumhed — men hende syntes de nok, det kunde ligne!

Nu, jeg vil ikke gaa saa stærkt i Rette med

dem; saaledes som de var: handlekraftige ærgerlige, blinde for alt andet end det Livsmaal de havde sat sig, maatte det ogsaa tage sig saaledes ud, at den Mand som, i det Øjeblik han stod ifærd med at begynde sin Bane, gik hen og bandt sig, han begik en stor Dumhed. For dem stod nu engang den hensynsløse Frihed som Livsbetingelsen.

Saa det var altsaa i god Mening, at de gjorde deres for at forhindre... os i at blive uopløseligt forelsket i hinanden; de kan jo heller ikke bære Ansvar for mine Handlinger; jeg vil kun have Lov til at sige, for hendes Skyld, at de maaske kunde have baaret sig finere ad...

Schweiter rejste sig og gik nervøst op og ned af Gulvet, der var en Forpinthed over hans Ansigt og Stemme...

Maaske lidt finere! — — jeg har tænkt meget paa, hvad hun maa have følt; jeg har fantaseret mig hende som den, Livet havde spærret inde; jeg er vis paa, at den samme Ærgerrighed, som hendes Brødre sad inde med, den har hun ogsaa besiddet, kun i smukkere Form.

Og saa er det kommet op i hende som en frelsende Tanke: alligevel kunde Du komme med i det store Liv, hvis Du traf en Mand for hvem Du blev alt og som tog Dig med.

Og jeg kom; og mellem os voksede op den

første fine sødt forjættende Elskov — — og saa rejste jeg og lod hende sidde — —

En Aften vi var gaaet til Ro — deres og mit Værelse laa Side om Side — hørte jeg dem tale hvidskende sammen derinde. De talte om mig og hende. De kunde umuligt tro, at jeg kunde være saa kortsynet.

Snak! sagde den ældste, nu skulde han forkludre hele sin Fremtid? — alt beroer nu paa, at hans Øje kun ser et, at al hans Iagttagelses-evne staar til Disposition for den Verden, han skal ud at studere — og saa skulde han binde sig her, rejse som ufri Mand — der er ingen, der er saa ufri som den, der er forelsket, der lægger sig Drømme mellem ham og Livet — og hvad ved han om Kvinderne? netop paa en saadan Rejse vil han træffe sammen med dem, paa den vil han blive sat istand til at lære de forskellige at kende!

— Hvorfor dannes der saa mange ulykkelige Ægteskaber? fordi de fleste Mænd bevæger sig paa saa lille et Omraade, at de ikke har noget virkeligt Valg — derfor ser man store Mænd, der burde have været gift med rigt udstyrede Naturer, trække om med Ubetydeligheder.

Jeg vil tilstaa, at disse Tanker var nye for mig og fik Magt over mig.

Og Brødrene greb enhver Lejlighed til at vende tilbage til det samme Emne; det var blevet dem en Opgave.

Ja, Plum — jeg bøjede mig for dem, jeg begyndte selv at frygte, og jeg sørgede for . . . at kølne Forholdet.

Hun forstod det; jeg saa det paa den rolige Stolthed, hvormed hun bar det.

Den sidste Aften, før jeg rejste, sad de to og jeg nogen Tid alene i Dagligstuen. Vi talte om mine Rejseplaner, om det lykkelige: saaledes at kunne lade Menneskene passere Revue for En — og saa førte de Samtalen ind paa Kvinderne.

Om Du kommer fri hjem igen, skal jeg ikke forsværge, sagde den ene, men se Dig nu om, før Du vælger — for det ved Du nok, de fleste Kunstnere forelsker sig let, binder sig let — og saa har de Klodsen om Foden — Kvinderne er egoistiske, ellers lod de den, der vil tilvejs, have sin Frihed!

Jeg klarer mig nok, jeg klarer mig nok, sagde jeg smilende . . . og idet samme hørte vi en Lyd i det andet Værelse af en Kjoles Raslen og en Dør der blev lukket.

Det gav et Sæt i os alle; vi saa ikke paa hinanden — vi vidste, at hun havde siddet derinde.

Naa — nu lider det vel snart mod at vi skal have noget at spise, sagde den yngste.

Samtalen ved Aftensbordet gik trægt, og jeg undgik at se paa hende.

Jeg sørgede for at komme saa sent ned som muligt den næste Morgen. Hun var ikke i Spise-stuen; jeg gik ud i Haven og drev op gennem Alléen — da saa jeg hende staa oppe paa Højen, og i det samme slog det ned i mig, at der var det, jeg havde staaet og lært hende — — — hvad der var stort!

I sidste Øjeblik kom hun ind, og vi sagde hastigt farvel til hinanden. I syv Maaneder rejste jeg rundt og lod Menneskeheden passere Revue. Saa vendte jeg atter tilbage til min Fødeby for at bede hende rejse med — hun var ikke hjemme, hun havde forlovet sig, og var i Besøg hos hans Familie.

De sagde, han var en jævn, elskværdig Købmand.

Og jeg forstaar hende — nu var hun bleven ked af de store Mennesker, af dem der skulde opad, føre an i Livet, holde Idealerne højt.

Jeg tænkte nogle Øjeblikke paa at søge hende op og gjøre ham Rangen stridig, men i den Grad følte jeg mig som en Pjalt, at jeg ikke vovede det; hvad Garanti var jeg for et andet Menneskes

Lykke, og hvad Ret havde jeg til at tage den fra ham?

Jeg vil ikke lyve for mig selv — havde jeg været en driftigere Natur, iltert skabende, saa havde jeg vel ikke havt saa let ved at dømme mig selv — men hvad var det, jeg havde ydet af Arbejde i de syv Maaneder — latterligt lidt... men det ved jeg dog: at det var i ærlig Anger, jeg dengang lovede at lægge Stilhed omkring mit Navn. Jeg sagde mig, at hun maatte hade mig, og hun skulde have den Triumf at kunne sige: hvor blev hans Storhed af?

Jeg kunde have bragt mit Navn i Munde saa let som nogen, jeg havde Midler nok — men det stod for mig, at hver Gang hun hørte det nævne, saa vilde hun sige: nu glæder han sig, at han ikke bandt sig, nu triumferer han, at han skubbede mig tilside — — —

Du kan forstaa Plum, det vilde jeg ikke!

Jeg har faaet skarpt Blik for det Stores Humbug — jeg vil være saa ærlig at tilstaa, at jeg vandt Klarheden, fordi jeg selv bar mig pjaltet ad.

Schweiter sad nogle Øjeblikke taus. Nu vendte han sig helt om mod Vennen, holdt sine Arme gestikulerende frem, hans Øjne, hans Holdning, hans Hænder — alt understregede det, han nu vilde sige . . .

Og nu kommer her til mig et ungt Menneske

og vil have min Dom for, om han skal opgive sin Kunstnerbane eller ikke. Og da jeg viser ham af, fortæller han mig, at bag ham ligger et Hjem, for hvilket det vil være Tilintetgjørelsen af ethvert Haab — og da jeg lader mig bevæge til at prøve hans Arbejde opdager jeg, at han er hendes Søn — — — forstaa mig Du: hende, der higede ud, som blev spærret inde, skubbet tilside som en Hindring — jeg forstod det hele i samme Nu, jeg saa hendes Billede: hun har villet have den Oprejsning, at hendes Søn, ved hendes Vilje, blev ført frem til noget Stort!

Og nu skulde jeg — netop jeg — vise ham af og for anden Gang lægge hendes Drømme øde — nej Plum det gjør jeg ikke, og jeg skal skaffe ham et Navn, der er større end mit, for at skaffe hende en Glæde, der er større end hendes Sorg — om jeg saa skulde lære mig selv igen at male og lægge Haand til hans Billeder saa skal han tilvejs, Du hindrer mig ikke, ingen hindrer mig — vil man erklærer mig Krig paa det Punkt, saa gjør det — men det bliver mig, der vinder — —
Schweiter slog om i Tonen.

Men hvorfor kriges Du? jeg skal sige Dig noget betræffende det at gjøre en Mand stor . . . om hans Evner er lidt mer eller mindre rige, det siger intet — jeg kan føre Dig forbi hundreder af Billeder, ypperligt malede — af hvilke ikke ét

griber endsige fylder en Sjæl — nej han skal lære at sidde stille og fordybe sig i andre, blive ved at stirre paa dem til han fyldes af Kærlighed, saa faar hans Billeder Værd om de ogsaa svigter i Tegning og Farve, saa har jeg den Ret jeg vil have til at skabe hans Navn —

Og saa har hun faaet Oprejsning!

Assessoren saa nogle Øjeblikke paa Schweiter; saa sagde han smilende:

Thi kendes for Ret: at Professor Louis Schweiter bør i denne Sag for Tiltale fri at være.

IX.

Schweiter havde sat sin Vilje igennem; Rudolf fik det Stipendium han — efter Schweiters Tilskyndelse paa anden Haand — havde søgt.

Rudolf jublede; han første Tanke var Moderen, og han skrev det til hende.

To Dage efter indløb hendes Svar. Det lød saaledes:

Kæreste Rudolf!

Altsaa — Sejr!

Da jeg havde læst Dit Brev, kaldte jeg Fader ind og lagde det for ham; han læste det flere Gange igennem, havde Du dog set ham! jeg kender hans Tanker, jeg saa hans Ansigt forvandle sig, dette var for ham Brevet paa, at nu kunde han være glad. Det var at mange Aars Bekymringer for, om Du nu ogsaa var kommen ind paa en

Vej, hvor Du kunde blive et fuldt ud dygtigt Menneske, vejredes bort.

Da han saa op saa jeg at han tvang Taa-
rerne tilbage, han betragtede mig længe, kom
saa hen til mig, tog mig om Hovedet og sagde
med en Stemme, der skælvede af Bevægelse: Du
har havt Ret! tak fordi Du har holdt ud!

Nu kan jeg jo godt fortælle Dig, hvad jeg
ellers har søgt at dække over, fordi det ikke
maatte forstyrre Dig; der har mangan Gang været
Øjeblikke herhjemme, hvor Fader tabte Troen paa,
at Du overhovedet vilde blive til noget, ikke saa-
ledes at han nogensinde har talt om hvad Penge
Din Uddannelse kostede, men kun dette, at vi
maaske havde ledet Dig vild og forhindret Dig i
at komme paa den Plads i Livet, hvor Du kunde
være bleven lykkelig.

Havde Du dog været her Rudolf den Efter-
middag, da Dit Brev var kommet. Han var helt
forvandlet; naar der kom Folk i Boutiken, tøvede
han med at gaa ud, og han affærdigede dem saa
hurtig som mulig for at komme ind igen og atter
læse Dit Brev eller blot sidde med det i Haanden.

Nu har Samfundet sat sit Æres-Mærke paa
ham, sagde han.

Spørger Du Rudolf, om ogsaa jeg blev glad?

Nu skal jeg fortælle Dig, hvad Din Sejr var
for mig; det hører til Din Faders og min Ung-

domshistorie; nu har Du Ret til at faa det at vide, for Du har Ret til at forstaa, hvad Du har gjort for os.

Du husker, hvad jeg har fortalt Dig om mit Hjem og mit Forhold til mine Brødre — men der er ét jeg aldrig har fortalt Dig.

De havde en Barndomsven, der ligesom Du kom til Kjøbenhavn for at blive Kunstner.

Da de blev sendt til Universitetet, traf de atter sammen med ham, Forholdet blev fornyet, og da de en Sommerferie rejste hjem bragte de ham med.

Naar Du har læst mit Brev tilende, vil Du forstaa, hvorfor jeg fortæller Dig dette.

Mellem ham og mig, Rudolf, voksede en gensidig Tilbøjelighed op. Mine Brødre forstyrrede den; de sagde ham, at han burde ikke ødelægge sin store Fremtid ved at binde sig til mig.

Han fulgte deres Raad og brød vort Forhold, jeg blev kastet tilside.

Han blev forresten aldrig den store Kunstner; jeg har ikke fulgt hans Bane, men jeg har hørt Folk sige, at han var for rig til at ville arbejde — men paa den Maade var det jo heller ikke han risikerede at blive fattig ved mig.

Men den Gang slog den Tanke ned i mig, at skulde jeg nogensinde blive gift og skulde jeg faa en Søn med Evner dertil, saa skulde jeg sætte

hele mit Liv ind paa at han skulde blive . . .
 hvad den Anden ikke blev: en stor Maler.

Forstaar Du nu hvad jeg har gennemgaaet før jeg turde give Din gamle Lærer Lov at uddanne Dig, og hvad jeg har lidt i de sidste to Aar, hvor jeg læste ud af Dine Breve at Modet begyndte at svigte Dig — og hvordan jeg takker Dig?

Og dog er det ikke dette, der mest har fyldt mine Tanker, men ser Du Rudolf — da jeg havde forlovet mig med Din Fader, da var han ikke mine Brødre fin nok. De bar sig saaledes ad imod ham, at jeg for hans Skyld fik imod dem.

Da vi havde giftet os, bevægede jeg ham til at flytte hertil, og de har altid senere, efter at de er kommet i de gode Embedsstillinger, de indtager, stillet sig paa samme overlegne Maade til ham.

Derfor har det været min Drøm, at Du skulde komme frem og opad, at de gennem Dig skulde lære at højagte Din Fader.

Nu er det sket, og jeg velsigner Dig for det.

Gud lukke nu sin store Verden op for Dig! Flyv ud at se dens Dejlighed! Usigelig lykkeligt at blive rigere paa Tanker, se de skønne Lande! Du velsignede Barn, naar Du staar op om Morgen og Dit Øje frydes, saa sidder Din Moder herhjemme og ser Skønhedssyner med Dig, og

naar Du om Aftenen gaar til Ro sover ogsaa hun i Drømme under Sydens Himmel.

Bliv en stor Kunstner, en der glæder Menne-skenes Hjerter!

Fader hilser og begge længes vi efter et Brev, som fortæller, at vi snart faar Dig at se.

Din Moder.

Er Livet saaledes —? tænkte Rudolf, da han havde læst Brevet.

En saadan Kæden sammen af Mennesker og Begivenheder havde han ikke set før. Det var ligesom at Moderens og hans Ungdom knyttedes sammen og tog op i sig alt det, der laa imellem.

Hans Fantasi kastede sig forundret og med Voldsomhed over det, han havde læst Den gjorde Forholdene levende, lagde Dage og Aar ind mellem Ordene; han saa Skikkelserne og hørte Stemmer; han tog selv Ordet, harmedes og anklagede og trøstede — ja, ja! det er kun en Begyndelse til Oprejsningen, det der er gjort, men den skal komme! nu har jeg den Klarhed over min Vej, som jeg trængte til.

Nu ved jeg, sikkert og fast, hvorfor jeg vil frem.

Saa Dig Moder kunde de ikke bruge — — — hvad har det været for en Karl, he — og saa blev han endda ikke til noget — han, som endelig

ikke maatte standses af noget! . . . hvem i al Verden kan det have været? — rig har han selvfølgelig været og — ja naturligvis: blaseret og indbildsk . . . det vil ikke kunde være vanskeligt at opdage ham — jeg behøver bare spørge rundt; men vil Moder ikke nævne ham, saa vil jeg heller ikke forske — saa Moder kunde han ikke binde sig til . . . Moder, der var saa klog og smuk — — — Rudolf tænkte paa Ungdomsportraitet, han ejede af hende.

Pludselig skød en Tanke op i ham, den væltede ind over ham som en voldsom Brusen, han sprang op og greb sig om Hovedet —

Umuligt, umuligt! tyssede han paa sig selv — — — og alligevel! hvorfor umuligt? hvorfor vilde han se Kopien? en saadan Kopi siger jo intet!

Tankerne jog gennem Rudolfs Hoved som skarpe Vindstød af en Storm, der støder mod Hindringer, springer tilside, faar Luft, atter støder mod Hindringer . . . syder og suser . . .

Han havde jo allerede været her længe og og set mine Billeder — men han sagde ikke noget — nej, nu husker jeg det, han sagde ikke noget! — men saa spørger han efter Moders Billede — hvad vilde han med det! — og næppe har han set det, da er det, han siger, at han vil støtte mig — men naar han har brudt med hende,

hvorfor vil han da indlade sig med mig? har han angret sin Adfærd mod hende? — han sagde, at jeg ikke maatte nævne hans Navn — nu, ja, det kunde jo have andre Grunde . . . dog hvorfor? hvorfor maatte ingen vide, at han støttede mig, hvis jeg var det værd? men Herregud, det er jo Vanvid, dette! — kan han da ikke forstaa, at han bringer mig i en forfærdelig Stilling! — han maa jo være sindssyg! — kunde nogen komme sandere og ærligere end jeg? og mindre fordringsfuld? jeg sagde ham jo tydeligt, at jeg ikke for alt i Verden vilde arbejde i et Kald, hvor jeg ikke kunde føre det til noget stort — at han engang har baaret sig skammeligt ad — og nu maaske fortryder det — skal han søge at gøre det godt ved at gøgle for mig? har jeg tigget om Medlidenhed? — det er til at blive rasende over! lege med Mennesker . . . det er jo et uhørt Bedrag . . . hvad i al Verden skal jeg gjøre? nu staar jeg bunden; et Tilbagetog er jo umuligt — er det saaledes, da skal han komme til at staa mig til Regnskab . . . Regnskab — ja hvad nytter det? — jo-e, jo-e han skal komme til at gjøre mig Regnskab, han skal Skridt for Skridt gjøre Rede for sin Adfærd . . .

Rudolf saa sig forvildet om . . . men hvad saa? om jeg nu tvinger ham til at indrømme alt; og jeg siger til ham: det er altsaa for min

Moders Skyld, De har støttet mig? — og han siger ja — og jeg siger videre: og ikke noget Øjeblik, fordi De virkelig har ment, at jeg havde ganske særlig Talent — og han atter giver mig Ret — og jeg saa siger ham op i hans aabne Ansigt, at han er en samvittighedsløs Løgner — hvad saa? — ja saa ingenting — nu maa jeg holde det gaaende, jeg er dømt til det, nu skal og maa jeg opad, hvad Slags Humbug jeg end skal anvende — — — men, maaske er det hele kun sygelige Fantasier, maaske ja . . .

Han saa paa Uhret; nej idag var der ingen Udsigt til at træffe Professor Schweiter — tænk! en lang Aften og en Nat, før han kunde faa Rede paa alt dette!

Han var sørgmodig træt. Han tog atter sin Moders Brev i Haanden . . .

»Altsaa — Sejr!« —

Slag i Slag var det kommet; hans første udmærkede Salg; den saa stærkt anerkendende Anmeldelse og saa dette, at et af Stipendiekomiteens Medlemmer var kommen hen til ham i Charlottenborggaarden, en Dag han vilde op for at laane et Værk paa Bibliotheket — og havde spurgt ham, om han ikke var Hr. Holter?

Jo — havde Rudolf forbauset svaret.

Og Manden havde set meget diplomatisk ud, da han sagde:

Jeg vil en passant give Dem det Raad, at De bør søge denne Gang.

Og hver Gang noget saadant mødte ham, sendte han jublende Brev hjem. Det var jo den begyndende Oprejsning! — og endelig denne Skrivelse: at Stipendiet var ham tildelt! endelig den første ubedragelige Anerkendelse! — og saa skulde alt dette løse sig op i . . . nej han kunde ikke! dette vilde jo være som om Livet ligefrem vilde ham ondt.

Snak! det galdt blot at faa Aftenen til at gaa, thi sidde her og blive ved at kastes frem og tilbage af Stemningerne, Time for Time — det kunde han ikke holde ud. Nej Aftenen maatte jages bort paa en eller anden Maade — og saa sove fast uden Drømme, helst op paa Formiddagen — og saa ind til Professoren!

Rudolf tog sin Hat og gik; han steg op paa en Sporvogn, han vilde hurtig ind i Byens Centrum, hvor Menneskemængden var tættest, hvor der er Tummel og Larm til at sprede Tankerne.

Denne Aften tænkte han: saadan ensom driver de andre aldrig omkring; naar de ikke ved, hvor de skal gøre af sig selv, søger de hinanden op og slaar gemtykt Følge. Det kommer der af at holde sig fornemt tilbage. Han saa paa de oplyste Boutiker, standsede og forsøgte at inter-

essere sig for det, der var udstillet. Men det vilde ikke rigtig lykkes.

Han begyndte at iagttage de Damer, han mødte, eller som gik ham forbi.

Han havde af og til drevet op ad Strøget sammen med Kæmpen og Hellmann og halvvejs moret sig, halvvejs forarget sig over den Vrimmel af Indfald og kaade Bemærkninger, som de fik Stof til ved en saadan Vandring. De kendte snart hver anden Skikkelse, og de var som overfyldt med vovede Historier.

Iaften tænkte Rudolf: det kunde dog have været nok saa morsomt, om Du ogsaa kendte nogle af disse; hvorfor boer man i det hele taget i en stor By med mange Mennesker, uden for at komme i Kast med dem? man kan jo ellers lige saa gerne blive ude i Provindsbyen . . .

Han saa efter Damerne — og flere end en saa igen efter ham. Han vidste, at adskillige af disse var ikke uvillige til at lade sig tiltale.

Det var ogsaa en Maade at faa Aftenen til at gaa . . .

Nej, han forstod dog ikke den Kunst — han vilde ikke forstaa den. Pludselig fik han det Indfald, at han kunde jo gaa ud i en af Varie-tæerne; ja, det var netop noget for ham, saadan noget rigtig tankeløst Gøgl, bare noget, der adspreder.

Han saa af Plakaterne, at der i en af dem var Benefice for en af Kunstnerne. Dér maatte han hen; det vidste han, blev en Festaften i stor Spektakel-Stil med Laurbærkrandse og Bouketter og Skraal og Hyl — og, faldt det ham ind: det skulde gaa underligt til, om Du ikke traf en eller anden, Du kunde faa Aftenen til at gaa med.

Lokalet var overfyldt, Beneficianten havde netop afleveret et af sine sindssvageste Glandsnumre og Jubelen var infernalsk. Der blev ikke alene klappet, og banket med Stokke, de dunkede med Ølkruse og raabte Dacapo omtrent som der raabes med Torsk paa Gaden.

Og da Kunstneren i Dacapoverset kom til Omkvædet, sang Publikum med. Det var en Begejstrings-Hyldest, intensiv som den, der hilser den store Scenes Allerypperste, naar de efter en lang, daadrig Kunstnerbane, trækker sig tilbage og den enkelte Aftens Jubel skal være Tak for mange Aar — — — og lige saa bevidst forberedt.

Det lykkedes Rudolf at finde en Plads, og han saa sig om efter et bekendt Ansigt.

Til sin store Forbauselse kunde han intet finde.

Det er storartet! min Salighed er det storartet! udbrød en ældre, graahaaret Herre, der sad ved samme Bord som Rudolf — han sagde det saadan hen for sig, ud i Begejstringens Luft.

Aa Omforladelse! min Herre (han kom til at støde til Rudolfs Glas). Omforladelse! — — — han var enorm høflig; den store Kunst havde kaldt det bedste i hans Natur frem.

Ingen Forseelse! sagde Rudolf.

De maa straks tillade mig at skaffe Dem en anden Bajer — eller maaske en Absinth?

Rudolf rystede smilende paa Hovedet —

Jeg tillader Dem ikke at sige nej, blev Herren ved — Opvarter! to Absinth — — — jeg ser De er alene, det er jeg ogsaa; det er en Fejl af Dem, det er en Fejl af mig: naar man hengiver sig til Nydelse, bør man aldrig være ene — — —

Han bøjede sig over mod Rudolf og hvidskede med et Smil, der skulde gjøre Bemærkningen tve-tydig: selv om den er nok saa — — — enkelt — he! he! he!

Rudolf var ikke varietéspirituel nok til at vide, hvad det nu tilkom ham at sige, men i Grunden var han glad over denne mærkelige, graaahaarede, glatfriserede Gentleman, der syntes at kunne tale saa hurtigt og vedholdende, at hverken han selv eller nogen anden kunde faa Tid at tænke —

Min Salighed! der er hun igen iaften, tog Gentleman'en atter fat, greb Rudolf om Armen og pegede op mod en Loge —

Naa — hun der — ja — udbrød Rudolf...

Han anede ikke, hvem hun var; hans Menneskekundskab gik ikke videre end til at sige ham, at der sad et pyntet Fruentimmer deroppe, som sandsynligvis trak et Fjols op; men han vilde holde Samtalen gaaende, og derfor lod han, som han ganske »var med«.

Moderen var ligesaadan — sagde den graahaarede Gentleman — — — og føjede til med en Stemme, der havde en Klang af smertelig Erin- dring over sig: jeg gratulerer ham! — naa! det er, om jeg saa maa sige, Kvintessentsen af Naturens Visdom: at man heldigvis hører op at være ung en Gang! — — — Gud ved, hvordan det ellers vilde se ud med Alderdommen! Tys, nu kommer hun, denne — — — hvad Pokker er det hun hedder — — — det er dog komisk, at jeg kan glemme saadant et Navn — De har ikke et Program hos Dem?

Nej — det havde Rudolf destoværre ikke.

Aa, hun er jo saa berømt — — — Madillo! Madillo! — — — jeg vidste, jeg skulde komme paa Navnet! hun er nu, hvad jeg kalder Kunst...

Opvarter to Absinth —

Maa jeg ikke — indvendte Rudolf.

Den Graahaarede gav ham med et affabelt Smil den ønskede Tilladelse.

— Rudolf studerede hans Ansigt, medens den

trikotklædte Chanteuse var inde, og lidt efter lidt formede hans Opfattelse sig saaledes: gammelt Fæ!

— Og da den første Pause indtraadte, undskyldte han sig — betalte i Forbigaaende Opvarteren og gik.

Da han stod ude i den svale Luft, kom det atter over ham — hvad han var ude for iaften.

Klokken var 11. Nej, han vilde ikke hjem endnu, han kunde dog ikke sove — aa! denne lange Nat.

Pludselig foer det ham gennem Hovedet:

Du maa drikke Dig fra det! Vin! bare at Du kan sove! hvem har første Ret til Søvn? den der er træt? nej — den der ikke tør være vaagen!

— Han søgte ned i en af de Kældere, hvor han vidste Hellmann kom; iaften huskede han Navnene paa alle disse Steder, som han ellers ikke gad besøge.

Og hvad var det første, der mødte hans Øje, da han traadte ind —?

Hellmann, Kæmpen og den samfundsfjendtlige, saa inderligt fornøjede Maler, han som bebrejdede Slægten, at den slæbte om paa sin egen Historie!

Du store Kineser! raabte de ham imøde; Holter! Musernes erklærede Yndling! den store Schweiters Protegé! paa Kunstrejse! Velkommen til disse fremmede Lande, hvor Portvinen groer paa Flasker!

— Og Flasker rimer paa Tasker — sagde den Samfundsfjendtlige.

Hvad vil I drikke? spurgte Rudolf.

Kunstens Skaal! naturligvis — sagde Kæmpen — Deres Skaal! De Lykkelige, hvis Geni blev opdaget i ellefte Time —

Sludder med Kunsten, sagde Rudolf, iaften vil vi more os — imorgen kan vi undersøge, hvormeget der refterer af Geniet!

— Det blev Kæmpen. som ud paa Morgenstunden paatog sig at lodse Rudolf hjem.

Forlad Jer ganske paa mig, sagde han til de andre, der mente, at de burde gjøre Følge — jeg er mig fuldkommen bevidst, at det er Fremtidens store Begavelse, jeg skal bringe iseng!

X.

Da Rudolf vaagnede den næste Morgen, var hans Hoved tungt og det varede nogen Tid inden han fik Rede paa sine Tanker! men da var ogsaa i samme Øjeblik alt knugende over ham — Brevet, de pinlige Anelser, Angsten for de lange Timer, Aftenen, det at han havde været drukken og sovet tungt fra sin Sorg — — — thi det havde han jo? — — — eller havde han drømt ængstende Drømme? — — — nej, tungt, tungt havde han sovet — — — hvordan mon han var kommen hjem? hvor længe mon de havde siddet dernede?

Han saa paa Uhret — Klokken var ti, det gav et Sæt i ham, der var ingen Tid at spille; mellem elleve og tolv var den Tid, han sikkert traf Schweiter; han følte sig pludselig greben af en usigelig Mathed; havde han dog turdet kaste

sig viljeløs paa Sengen og sove videre — bort fra alle Tankerne! — — —

Han maatte tage sig voldsomt sammen for ikke at give efter for den knugende Træthedsfølelse, opfordre sig selv til at være Mand! og mens han gjorde Toilette, anstrængte han sig for alene at tænke paa Gaaraftenens Lystighed og faa fat i et og andet af det, der var bleven sagt — men det vilde ikke komme — der var noget, der blev ved at forstyrre hans Tanker — — — ligesom en Hamren inde i hans Hoved — — —

Han vidste godt, hvad det var; det var den forestaaende Samtale — og pludselig opgav han al Modstand og lod Tankerne vælte ind som de selv vilde . . .

. . . Naar Du om nogle Timer gaar hjem igen, saa er Du maaske en slagen Mand — men Han! Han — hvordan vil Han rede sig ud af sit Bedrag imod mig? — og hvad saa? hvad saa! hvis han nu bare har gjort det for Moders Skyld og brudt sig fejl om, hvad jeg duer til eller ej — skal jeg saa ud iaften igen og drikke? for saa kommer der jo igen en Eftermiddag og en lang Nat — — —

Men om Du nu slet ikke gik til ham? alt gaar jo godt, som det gaar; — det var da underligt, at det ikke er faldet mig ind før! . . . hvorfor egentlig røre ved det hele . . . naar han vil

blive ved at støtte mig, vinder jeg Terræn . . . jeg er jo brilliant igang! — — — hør, jeg er da ikke ifærd med at begaa en afgjørende Dumhed for et Brevs Skyld — — — Han rakte sig hen over Bordet og tog Brevet, som laa der endnu —

Han læste det prøvende igennem — og var atter sig selv! Hjemmets Barn, han, der havde lært at Kunstnerens Opgave er noget saa højt, saa højt! — Men han følte tillige, hvad der slet ikke havde berørt ham, da han læste Brevet første Gang: en dyb Medlidenhed med Moderen; nu først gik det op for ham, at Brevet gemte mere end en jublende Glæde: en vemodig, dæmpet tonende Fortælling om et Livs Sorg.

Og han fordybede sig i den, og fyldtes med Harme mod — ja det maatte være Schweiter, det maatte være ham! — — — og da greb atter en ganske ny Tankegang Rudolf: hvem borgede for, at det var Trang til at gjøre en Uret god igen, der havde opfyldt Schweiter i det Øjeblik, han forstod, at Rudolf var hendes Søn — ? det modsatte kunde jo tænkes! Maaske havde hans Moder en Gang, stolt som hun var, slynget ham Haan over hans pjaltede Adfærd op i Ansigtet — Rudolf kunde saa levende forestille sig hende gjøre det — og han havde maaske hævngherrig gemt det — — — og nu, da han som dog ingen stor Maler var blevet — nu, da han erfarede, at hun

kæmpede for at faa sin Søn frem til det, han ikke naaede — — — ja — — — saaledes var det: Schweiter har villet ramme Moder ved at berede mig Vanskeligheder! —

Rudolf mente, at han havde gjort en stor Opdagelse, da han kom til den Slutning.

Og det lokkede hans unge Sind, at trænge saaledes tilbunds i den ældre, den ansete Mands Slethed, og det beroligede ham at tænke sig Uretten æventyrlig stor — han var endnu i den Alder hvor man tror paa Hævn, naar Uretten blot er himmelraabende! — Nu var dette Besøg bleven ham en Mission! han vaklede ikke! han skulde skaffe Klarhed over det hele! — og hvis det var, som han tænkte det, da skulde Professoren faa en adskilligt mere levende Mindelse om, hvis Søn der stod overfor ham, end den han selv tog sig, da han stod med Moderens Portræt i Haanden!

Hvordan han skulde gribe Sagen an, hvad han til en Begyndelse skulde sige, beskæftigede ham ikke, foruroligede ham ikke — han havde sin stærke Beslutning, med den gik han opildnet den lange Vej.

Og først da han stod inde i Porten, hvor Muserne dandsede paa Helikon og Menneskelivets Aldre drømte deres Kærlighedsdrømme, søgte han et Øjeblik at lægge en Plan, men da hans Tanker

ikke hurtigt ordnede sig, opgav han det igen — stadigt stolende paa sin stærke Beslutning.

Med et fast Tag ringede han paa. Men neppe havde han spurgt om — og faaet at vide, at Hr. Professoren var hjemme, før Døren fra Schweiters Værelse ud til Korridoren aabnedes, og han selv stod der.

Kendte jeg ikke nok Stemmen! udbrød Schweiter smilende; maa jeg lykønske den heldige Ansøger!

Han rakte Rudolf Haanden . . . Rudolf kunde ikke andet end modtage den . . . og førte ham med en indbydende Haandbevægelse gennem de to første Værelser ind i Bibliotheket —

Maa jeg saa høre, hvad Plan De har lagt for Deres Rejse! — tag Plads! — Schweiter talte livligt og oprømt.

Det faldt nu Rudolf ind, at han først maatte opfylde en Høflighedspligt, og det glædede ham, at han erindrede det — thi han vilde da bagefter staa saameget friere . . .

Jeg fejler vist ikke, naar jeg hovedsageligt takker Hr. Professoren for Stipendiet; det er uden Tvivl atter — der kom en Smule spidst over Stemmen — Deres Interesse for mig, som har været det afgjørende.

Det var da mærkeligt, saa han ser diplomatisk ud — tænkte Schweiter.

Han indskrænkede sit Svar til en Haandbevægelse og et Smil, som kunde være baade ja og nej.

Imidlertid har jeg endnu ingensomhelst Plan lagt for min Rejse — jeg er oprigtig talt ikke kommet længer end til at meddele mine Forældre det store Held, og . . . han saa fast paa Schweiter . . . de er naturligvis overordentlig glade . . . hvad de jo ogsaa nødvendigvis maatte være — — ikke mindst min Moder!

Det forstaaer jeg helt ud, sagde Schweiter ventligt; — ikke en Mine fortrak sig i hans Ansigt; Rudolf tænkte: det var mærkeligt!

Han vilde have fundet det endnu mærkeligere, om han havde vidst, at den Mand der sad lige over for ham og saa' saa mildt imødekommende ud, allerede var halvvejs klar over, at der »forestod« noget, og kun ventede, at det skulde komme, for at vide hvilken af de mange Veje, som han i ensomme Tider havde tænkt sig, han skulde slaa ind paa.

Rudolf tog standhaftig fat paany:

Og før jeg overhovedet lægger en Plan, er der noget, jeg gerne — vilde spørge Hr. Professore om . . .

Hm — og det er?

— — — vilde det have været Hr. Professoren

ubehageligt, om jeg samtidig havde skrevet hjem, hvem det er, jeg maa takke for mit store Held?

Schweiter saa ikke paa Rudolf; han vilde ikke, at Rudolf skulde tro, han ønskede at læse i hans Ansigt, om der laa noget bag Ordene — efter et Øjebliks Tavshed saa han op og sagde med et velvilligt Smil: Det vilde i hvert Tilfælde aldrig være mig behageligt, at den, der giver mig et Løfte — ikke holder det. De erindrer vistnok, at De i sin Tid gav mig et saadant — ?

Og da Rudolf ikke straks tog Ordet, føjede han til med et Anstrøg af Ironi: Jeg ved ikke, om jeg nu har ryddet Hindringerne afvejen for Udarbejdelsen af Deres Rejseplan?

Jeg har selvfølgelig ikke brudt mit Løfte, sagde Rudolf; — det kogte i ham, men han forstod dog, at dette lille Tilbagetog maatte gøres . . .

Nej, — fortsatte han — det jeg vilde bede Hr. Professoren oplyse mig om, er, om De den Gang, De lovede at interessere Dem for mig — — gjorde det udelukkende af Hensyn til mig — — eller om De ogsaa tænkte paa . . . nogen anden?

— Schweiter lænede sig mageligt tilbage . . .

Jeg forstaar virkelig ikke, hvad Interesse det kan have for Dem, Hr. Holter, om jeg har tænkt paa andre — Dem maa det jo være nok at — — De ikke blev glemt! Gjorde jeg Dem ikke den Tjeneste, De bad om? henledte jeg ikke senere

andres Opmærksomhed paa Dem? og har jeg ikke arbejdet for at skaffe Dem Stipendiet? — ja — for det er ganske rigtigt mig, der har hængt mest i! . . . og hvad nu? det er da ikke Deres Mening, at jeg derfor skal — jeg er nær ved at sige: kramme ud, hvad Tanker, jeg desforuden kan have tænkt paa — andre!

Vel — ? — Schweiter lo og tilføjede efter en lille Pause:

Eller vil de ny Kræfter ikke rigtig bryde frem? Er der endnu Svagheder i Troen?

Rudolf tænkte heftigt: Du giver den Overlegne, men vent, min Tour kommer ogsaa.

Hr. Professoren misforstaar mig — jo jeg har netop arbejdet med stort Liv siden — virkelig følt mig stærkere end nogensinde — og er ogsaa, næsten paa Forhaand, ifærd med at faa et Navn; det er nemlig, skøndt jeg som sagt fuldt ud har holdt mit Løfte, sivet ud, at det er Hr. Professorens, som har ydet mig sin Støtte — og alene det er jo nok til at knytte Forventninger til mit Navn!

Saa — e, sagde Schweiter — nu, ja, saadan er Folk jo.

Og deri er der heller intet urimeligt, sagde Rudolf understregende.

Det indser jeg dog egentlig ikke, svarede Schweiter koldt — sit Navn bygger man selv — ikke

sandt — hvis man magter det. Ellers lader man det være!

Det kan dog ikke være andet, sagde Rudolf, end at det paa Forhaand opfattes som Tegn paa . . . endog meget lovende Begavelse, at en Mand af Deres fremragende Betydning fatter Interesse for En!

Det har jeg virkelig ikke skænket en Tanke, henkastede Schweiter let.

— Rudolf var i dette Øjeblik sikker i sin Sag: denne Mand havde ført ham bag Lyset, men — han forlod ikke dette Værelse, før han havde fuld Klarhed, og før han havde faaet sagt, hvad der skulde siges!

Naa . . . saa det har Hr. Professoren ikke tænkt paa?

Nej! jeg har ikke; men det gjør saamaend heller ikke noget! tro De mig: det er overordentlig gavnligt at blive puffet lidt for langt frem — det er en saare nyttig Spore til at tage sig voldsomt sammen . . . og man kan jo ikke, Hr. Holter, udelukkende arbejde paa Grundlag af . . . en Professor Schweiters Testemonium.

Det havde dog maaske alligevel været rigtigere, om Hr. Professoren havde tænkt over det — det kan jo nemlig ogsaa have sin farlige Side at fremkalde saadanne store Forventninger — — — allermest, hvis der saa godt som kun var tænkt

paa Uvedkommende, om jeg saa maa sige, og ikke paa den Betræffende.

De vil stadig have fat i nogle andre, lo Schweiter — hvad skal vi med dem? lad dem blive hvor de er!

Disse Ord opfattede Rudolf som en Haan mod Moderen; det lød i hans Øren, som om Schweiter sagde: maa vi bare være fri for at blande hende ind her! og i dette Øjeblik forstod han, at fra nu af var det hans ufravigelige Sønnepligt at sørge for, at denne Mand ikke kom til at triumfere — ham, der skulde sørge for, at hun ikke anden Gang blev kastet tilside — — —

Han rejste sig og sagde skarpt:

Hr. Professoren har vistnok Ret, det kan være nyttigt at blive stillet paa en saadan udsat Plads, og jeg skal ogsaa vide at forsvare den, det skal jeg! . . .

Nu, saa er alt jo godt — ja mere end godt: ligefrem fortræffeligt! indskød Schweiter.

Fuldkommen rigtigt! fortsatte Rudolf — og naar jeg alligevel har nærret saa megen Interesse for disse andre, som Hr. Professoren kalder dem — saa er det, fordi jeg mener at have Grund til at tro, at »de andre« er . . . min Moder!

Professor Schweiter blegnede ikke, han foer ikke forfærdet op; han svarede venligt:

Ah . . . nu begynder det at gaa op for mig,

hvad De mener; De talte i sin Tid om, at ogsaa for hendes Skyld vilde De saa nødig opgive Deres Kunstnerbane . . . og nu mener De, at min Interesse for Dem egentlig har været Medlidenhed med hende?

Medlidenhed eller — en anden Følelse! sagde Rudolf.

De synes at ville sætte Deres Moder og mig i en vis Forbindelse med hinanden? hvad mener De med det? Hr. Holter!

Det vil ganske blive afhængigt af Hr. Professoren selv —!

— Schweiter havde tænkt sig, at dette kunde komme, han vidste, at, hist og her, sad én og anden inde med nogle af hans Ungdomsoplevelser, og han havde sagt sig, at det skulde gaa underligt til, om de ikke fandt Holter; — og han havde lagt sin Plan for det Tilfælde — en vovet Plan, en dristig . . . og selvfornægtende Plan.

Han fikserede Rudolf overlegent nogle Øjeblikke, saa sagde han affejende:

Jeg har ikke noget imod, at De konverserer andre om mine Forhold, og jeg lykønsker Dem til at gjøre det paa en interessant Maade — men Deltager i Konversationen vil jeg ikke være!

Nu følte Rudolf, at han nærmede sig det Punkt, hvor det var hans Tour at være overlegen —

Det var ikke saameget fra en Konversation, jeg har min Opfattelse — som af et Brev fra min Moder!

I dette Øjeblik var Sikkerheden ved at glippe for Schweiter; den Vej havde han ikke tænkt, det skulde være naaet frem — alligevel fandt han atter den Traad, han forud havde tvundet med saa megen Omhu:

Deres Moders Breve, antager jeg, vedrører Dem og ikke mig.

Det er just det, jeg vilde sætte saa megen Pris paa at faa at vide!

Nævner hun mit Navn?

Ikke direkte . . . hun antyder et Ungdoms-bekendtskab . . .

Paa hvad Maade?

Nu — ikke smigrende . . . men naar dette ikke vedrører Dem, saa har jeg taget fejl, og jeg maa sige det glæder mig, thi ærligt talt . . . og jeg gjør Dem min Afbigt . . . thi ærligt talt: den Mand, hun omtaler, maa have været en stor Pjalt!

Schweiter sprang op — det anede Rudolf ikke, hvad Kamp denne Mand i dette Øjeblik kæmpede!

Hvad skriver hun — spurgte han dæmpet

Hvor kan det interessere Dem . . . ?

Nu — — — jeg har kendt hende . . .

Det var maaske Hr. Professoren, som en-

gang . . . frigjorde sig for hende — for ikke at standses paa sin Kunstnerbane!

Deres Moder misforstaar Situationen . . . men i hvert Tilfælde skylder jeg ikke Dem Regnskab for, hvad jeg . . .

Behøves heller ikke! udbrød Rudolf — Regnskabet skal jeg selv gjøre op . . . men jeg vil tilstaa: jeg har virkelig troet, at Grunden til Deres Interesse for mig var den, at De mente at skyldte min Moder en Slags Oprejsning, jeg troede, at De havde angret et og andet — — — men nu ser jeg, at ikke engang den Bevæggrund har De havt! jeg troer nu at forstaa, hvad De har ment . . . : jeg skal ikke nøjere forklare mig, dette Hus er Deres, og jeg har ikke Ret til at sige hvad-somhelst jeg vil . . . men det vil jeg dog sige Dem: at nu skal jeg — forstaar Hr. Professoren: jeg — og det paa egen Haand — sørge for, at anden Gang bliver min Moders Drømme ikke skubbet tilside! . . .

Schweiter vendte sig bort — havde han turdet det, saa var han gaaet hen til Rudolf, havde taget hans Haand og fortalt ham det hele fra først til sidst; sagt ham, at han engang var vendt tilbage for at vinde hende paany — — — men han turde det ikke! han havde sagt sig selv, at hvis Holter nogensinde ad Omveje lærte Forholdet at kende,

saa maatte han og ikke Schweiter overtage Modrens Sag . . .

Rudolf tøvede et Øjeklik; han ventede Schweiter vilde sige et eller andet; da han blev ved at tie, tog han sin Hat —

Saa har jeg kun at bede om Undskyldning for den Ulejlighed, jeg har forvoldt Hr. Professorens . . . jeg beklager den ikke mindre end De!

Dermed gik han.

Da han var gaaet, vendte Schweiter sig langsomt om. Han førte Haanden hen over Panden som samlede han Tanker sammen, der havde været langt borte.

Han gik hen og tog hendes Billede frem.

Nu har jeg ladet Din Søn selv forklare og selv dømme min Adfærd . . . jeg har gjort mit til at fylde ham med harmfuld Indignation over min Uret imod Dig . . . jeg har fundet mig i at han kaldte . . . den Mand som var mig . . . en Pjalt — — — nu haaber jeg, han bliver den Kunstner, Du har drømt! Jeg haaber, han i glødende Had over den Haan han tror, jeg har vist Dig, kan faa Tag i Menneskene!

XI.

Vi er næsten allesammen Mennesker — selv i vore mest opløftede Øjeblikke.

Og hvis Rudolf ikke havde siddet inde med sit Stipendium, og opfattet det som en Rigdom, der kunde række langt ind i Fremtidsplanerne, havde han ikke staaet saa frit, som han gjorde.

Og dette var maaske den ypperste Virkning af Stipendiet. Han havde Raad til frit at disponere over sine Tanker — just i det Øjeblik, han for første Gang i sit Liv havde faaet Tag i den Beslutning at ville være selvstændig.

Større Lykke kan ikke times et Menneske — — — undtagen i Eros! — Det falder desto værre i saa mange Menneskers Lod, at de staar stærkest bunden, den Dag, de er aller nærmest ved at kunne forstaa, hvad det er at være fri — — —

Det vilde komme som en Stormflods-Væld af

frigjorte Tanker op i Slægten, samme Øjeblik, det lykkedes at lave Skæbnen om paa det Punkt.

— Alt havde begunstiget Rudolf. Ikke et halvt Aar, ikke et enkelt, men en Række af Aar havde han levet i en Utilfredshed, han selv ikke forstod, i en Række Skuffelser, der pinte ham.

Han havde været saa lykkelig ikke at komme til Ro paa Halvvejen.

Og da det endelig truede med at Schweiters Protektion skulde gjøre ham tryg, kom Misforstaaelserne ham til Hjælp.

Nu stod han fri, Opgaven var vokset, og den laa nu ene og alene paa hans Skuldre. Han havde slynget denne Mand i Ansigtet, at hans Hjælp var overflødig, og dermed for alle Tider kastet sig ud i den selvstændige Kamp; — og det Hjem, han havde kæmpet for, var blevet ham et nyt, et langt større.

Det var nu ikke længer det lille, hengemte, idylliske, han havde den sønlige Kærligheds Omhu for — det var nu til én Side blevet hans Horizont; det var blevet ham hans dybeste Indblik i Menneskelivets Sorg og Kamp. At kæmpe for det var at hævne en dyb Uret, der var gjort mod det.

Og han var bleven fyldt med Anelser om, at saaledes var maaske hele Livet; naar man først opdagede det, viste det sig maaske at være —

ikke som han før havde troet: et halvthundrede Udvalgte Ærestog — men et Evighedens Tog af Glæder og Lidelser, der gik fra Hjem til Hjem, og til den der sidder ensomt hen — ingen forbi.

— Hvad brød han sig om Protektion . . . kunde han blot faa fat paa disse Skikkelser, saaledes, at deres Livshistorie afsløredes for ham i deres Træk, saa skulde han nok sørge for Resten.

Han havde en jublende Følelse af, at det galdt blot at lære helt ud den Kunst at se, saa laa Emnerne strøet rundt om ham, — han holdt ikke længer sin Maledygtighed prøvende op mod de andres, han vejede sine Emner mod de andres — — — Livets mod Lærredernes, — og han følte sig sejrssikker!

Hvad er hele Kunsten uden dette: at se for andre — ? tænkte han.

Ethvert Arbejde, der aabner andres Øje for noget af det i Livet, der har Værdi, er god Kunst — — — han frygtede ikke — — — han skulde føre sin Sag igennem.

— I disse Dages Stemning var det, han skrev hjem — for uløselig at binde sig:

»Ja, I har Ret — vi har sejret! I saa ikke fejl! Jeg gaar med Jubel Fremtids-Arbejdet imøde! — — —«

Eftermiddagssolen staar endnu et godt Stykke

oppe over Mølleskoven. Den varme Sommer har ødelagt Skovkuplernes Farvefyldte og aandede et tidligt Skær af vissentgult hen over dem.

Solen brænder. Overalt hvor der i Terrainet er en Forhøjning, ligger en kort Skygge bagved.

Den lille Jernbanestation ligger solophedet ud mod Banelinjen, og kølig sval ind mod Byen.

Stationsforstanderen er henne i den Del af sin Have, hvor hans Køkkensager har Plads. Han undersøger sine Agurkebede og kommer til det Resultat, at det kunde være værre.

Inde bag det aabne Vindu paa Stationens Solside sidder Assistenten ved Telegrafapparatet og taler privat med sin guldtressede Kollega paa den næste Station. Der skal være noget igære om en Del Forfremmelser og nye Udnævnelser — og de har begge saa meget Haab, at ingen af dem kan blive træt af at variere Emnet.

Forstanderens store sorte Puddel ligger ude paa Perronen og snapper hvert tiende Minut en af de utallige Fluere, der summer omkring dens tætklippede varme-glindsende Skind — det er smaa Mundfulde, men den tilhører den mindre Embedsstand, hvor en klog Puddel ikke gaber efter for store Stykker.

Der høres en Ringen og en Række Signaler; Assistenten indstiller sine Avancementsdrømme og kvitterer for Togmeldingen.

Ud af Vognskuret kommer Sporskifteren, han lunter langs Perronens Cementkant, springer ned mellem de blankslidte Skinner og stiller Sporet.

Assistenten bøjer sig ud af Vinduet, Stationsforstanderen ser op fra sine Havestudier — begge sér ned om Hans er, hvor han skal være.

Det er Kjøbenhavnstoget, der ventes.

Alt imens er der begyndt at dukke Skikkelser op nede paa Jernbanestien, og ovre paa Kørevejen tilhøjre ses Herregaardens Mælkevogne komme. De skal hente Mælkebeholderne hjem igen. Og lidt længer tilbage ses Byens Omnibus.

Med Forlov! — siger en Stemme bag Dragere, der malplaceret og kasketuniformeret fylder Døren.

Han flytter paa sig og antyder med Haanden, at der eksisterer en Vej — det vil sige halvvejs — op til hans Hue; men sætter et høfligere Ansigt op, da han ser, hvem det er —

G'aften Frue!

Forstanderen, som var falden i Tanker, vender sig om:

God Aften! Fru Holter, venter De nogen med Toget?

Min Søn — svarer hun.

Hun gaar forbi ham; Solen stikker hende i Øjnene, hun holder Haanden skyggende for og ser ud ad Banelinjen.

Der staar hun, i Solnedgangens Skær — et lykkeligt Menneske!

Rank og ung endnu, med Glands i de mørke Øjne. Hun har kastet et let Schavl om sig, hun bærer det som et Draperi.

Der er faldet mange Bemærkninger i Byen, om den Maade, Fru Holter bærer sit Schavl paa —
»Fruen tror vist, hun staar Model«.

— Nu ses langt ude en Røg og bag den en lang sort Slange, men endnu høres ikke en Lyd. Der bliver Liv paa Perronen, alle har set Toget; om lidt vil det glide bag ved Bakkerne derude; derfra vil dets første Fløjten lyde — og saa, nogle Øjeblikke efter, vil det komme brusende nede fra Svinget.

De kender det allesammen udenad, den lille By har oplevet det saa tidt.

Der er det! Skinnerne begynder ligesom at summe; sydende, sittrende, bruser den mægtige Maskine op for Stationen, endnu med en Fart, som vilde den ile forbi, saa høres Bremsernes Skuren, det rykker i Vaggonerne, Toget holder — men Kolossen forude bliver ved at syde og buldre, den skal videre, videre! denne By er meget for lille, til at den kan holde sig længe op ved den.

Dørene aabnes, Fru Holters Øjne søger — —

Pludselig gaar gaar hun hurtigt hen mod en Vaggon . . .

Der er han — Rudolf — hendes Glæde!

I næste Øjeblik havde han sin Arm om hendes Hals.

Nu, som hin Dag, da han første Gang rejste herfra, kan han ikke undgaa at se, hvor smuk hun er.

Og Fader — ? spørger han.

Vi møder ham paa Vejen hjem! — og Du bliver her virkelig nogen Tid!?

Vær Du rolig Moder, jeg har ikke Jag!

Han saa ud over de kendte Egne, samlende den vide Horisont sammen — — —

Nej! saa hurtigt rejste han ikke igen; inde under denne vidtspændte Kuppel var to Mennesker, som han nu først paa ny Maade vilde lære at kende, fordi de stod for ham som Indgangen til Forstaaelsen af Menneskene overhovedet...

Og Poulsen! min gamle Lærer! hvordan har han det? udbrød Rudolf.

Hvad skal man sige . . . svarede Moderen... han bliver jo gammel, og han er ikke bleven gladere over Forholdene i de sidste Par Aar.

Hvordan det? gjør de ham det broget ved Skolen?

Ikke just det — skøndt heller ikke den er ham tilpas som i gamle Dage; men det der forstyrrer hans Tankeverden mest, er alt det religiøse og politiske Kævl, der er vakt tillive hernede; han

siger at for ham er de to Bevægelser hip som hap; de religiøse hidser Folk op til at fordømme hinanden, og de politiske til at foragte og hade hinanden — og Du kan forstaa, at han maa tænke saaledes, han der altid har drømt om Harmoni og Fred over Slægten — — —

Det er Synd for ham, sagde Rudolf — og føjede lidt efter til med et Smil:

Ja — de er vel ikke saa lidt hidsige paa det hernede i det politiske?

Det tør jeg ikke sige, sagde Moderen — og saa om hendes Læber spillede et Anstrøg af Skælmeri — men jeg har hørt dem gensidigt sige om hinanden, at de har det rent forkert — — — Du! Rudolf! — — — her oppe — — —

Hun pegede op paa Panden og lo: allesammen! — det vil sige gensidigt!

Rudolf truede leende. —

Mo'er! Mo'er! Du er dog den samme uforbederlige — — —

Er det ikke skrækkeligt!? blev hun ved — hernede, hvor vi før dog alle havde saadan en god jævn Forstand paa hinandens Sager; og tænk! saa gaar den lange Adjunkt — Franske Nielsen, Du husker ham nok? — — —

— Om jeg gjør? han der sagde, det var ikke andet end Skidt, de spiste i Danmark, den Gang han var kommen hjem fra sin »Bariserreise«!

Hun lo — — — og som æder som en Tærsker, naar nogen vil invitere ham! — — — Tænk! han gaar hen og laver en meget uartig Vittighed — — og serverer den tilmed ved Kaffen efter et politisk Festmaaltid — — den almindelige Stemmeret, sagde han, er vor Tids sindrigste Automat: man lægger et Hurra ned i Sprækken foroven og trækker en en politisk Overbevisning ud forneden!

— Var det ikke Klokkeren, Mo'er? sagde Rudolf pludselig; en sort, kroget Skikkelse var gaaet dem forbi med en højtidelig Hatteaftagning.

Det var gamle Klingelingbombom, som Børnene kalder ham — jo! — nu forestaar der maaske snart igen en glædelig Begivenhed!

Hvad vil det sige — ?

Jo, ser Du Rudolf: henimod den Tid, hvor en eller anden Familje forventer Forøgelse, saa er Bombom paa Støvlerne for at kapre sig et lille Forskud paa Daabs-Offeret. Jordmoder Hammer er hans Udkigstaarn, om jeg saa tør sige.

Rudolf lo — ja Du har vel søgt mig nogle gode Modeller ud, saa jeg snart kan tage fat?

Modeller — ? vil Du male, medens Du er her?

Ja, sagde Rudolf, det vil jeg — og i hans Stemme var en Alvor, der fik Moderen til at se op — — — Du skal nu udpege mig en eller to af de Skikkelser hernede, som efter Din Mening staar Livet nærmest og fortælle mig deres Historie;

vi vil have fat i nogle, der har Værdi; der skal ikke gribes iflæng, og det skal ikke være gjort med en Smule aparte Ydre! — de skal have Brød, Moder, og ikke Stene, de der vil glæde sig over et Billede!

Dér kommer En af dem, sagde Moderen pludselig og pegede frem ad Vejen.

Det var Faderen, der kom.

Rudolf saa hurtig fra Moderen, der gik ved hans Side, hen paa den høje, graasprængte men ranke Fader — — — det, han i dette Øjeblik følte, var en Styrke, en Ild, en uimodstaaelig Villen frem ad, og en Længsel efter Arbejde, stærk som han endnu aldrig havde følt den.

Medens de gik op gennem Banegaden, stod Mødre og Døttre delvis skjult bag Gardinerne og triumferede — for saa havde de dog gættet rigtigt, da de saa Holters gaa til Banegaarden — og sagde:

I skal se! ved Gud! den unge Holter er ventendes!

Og de, der ikke var i Stuerne, blev kaldt til, saa det næsten kunde høres ud paa Gaden. — Der var kun én Dom om Rudolf: Han er nydelig — man kan straks se, han er Kunstner. — — Og naar den lille Byes Hovedgade siger det, saa ved den, at det er afgjort; det er kun den store

Verdens største Byer, der render saa sørgeligt rundt i Begreberne — — —

Gamle Holters Holdning blev erklæret at være passende behersket — men Fruen saa virkelig for »tydelig« ud. Hun bildte sig vist ind, det var over hende, Stipendieglandsen faldt.

— Medens de gik over Torvet, gjorde Faderen Rede for, hvad nyt der var bygget, hvad man mente om Rentabiliteten o. s. v.

Ud fra »Gæstgivergaarden« kom — netop som de passerede den — en ung, hvidslipset Gentleman. Han tog Hatten forceret høflig af og raabte Godmorgen paa en næsten generende fortrolig Maade.

Hvem var det? spurgte Rudolf forundret.

Min ny Konkurrent, sagde Faderen og smilede lunt; han har Verdensmandens Overlegenhed, forstaar Du, med Silkefoer i Hattepullen og Glacehandsker over Rævekløerne — men han er ufarlig saalænge Bønderne ikke forlanger parfumerede Træsko!

Rudolf blev saa forbauset, over at høre den tavse Fader tale saaledes, saa lunt smilende og med saadanne Vendinger, at han uvilkaarlig tænkte: mon Fa'r har forandret sig?

Nu drejer de om ad Sidegaden — — — dér ligger Hjemmet! — og henne i Markhjørnet — ja naturligvis! dér staar som sædvanlig Stumperne af en gammel udslidt Markvogn.

— Resten af Dagen gik med at bese hver Krog i Hjemmet; baade inde i Stuerne og ude i Boutiken; Faderen havde lagt sig adskillige ny Artikler til, og Rudolf maatte se dem alle og sige sin Mening om dem.

Der var ogsaa et og andet, som Faderen havde hørt, nu skulde være kommet i Handelen inde i Kjøbenhavn, som han maatte tale med Rudolf om.

En Gang, i Samtalen, sagde Rudolf:

Og Du tror, Du ikke vil blive generet synderligt af den ny Fyr, vi traf oppe paa Torvet — ?

Jeg frygter ikke, Du! Jeg tænker, den værste Storm, der vil møde mig, den har jeg redet af i Sommer!

Saa-e? hvordan er det at forstaa.

Jo, vi har havt vor Part af den økonomiske Krig her paa Egnen. Vi havde Førere hernede af begge Partier, som skulde organisere os til gensidigt at ødelægge hinanden — — — Du, Rudolf! det spores vel endnu stærkere inde i selve Hovedstaden, at der er de særeste Arter Galskab til?

Jeg maa tilstaa, Fa'er, jeg har kun lidt fulgt med i det politiske — ellers havde jeg vel ogsaa set, hvorledes det stod til hernede.

— Det havde Du vel. Jo jeg havde Folk af begge Lejre rendende hos mig. — Der er talt om

mange Ting i dette Hjem gennem de Aar, det har bestaaet — men det rene Vaas, det tomme Kævleri har aldrig været tilhuse her — undtagen i de Dage. Jeg var glad den Dag, vi fik luftet ud. Men saa stod i over fire Maaneder min Handedel saa godt som stille.

Det Rak! sagde Rudolf harmfuld.

Og ved Du, hvorfor vi skulde sultes ud — ?

Nu?

Fordi vor Rigsdagsmand var bange for at falde. Men Gudskelov, den udmærkede Mand blev valgt, og saa fik vi Lov til — peu en peu — at være Mennesker igen. Vi fik Lov til at se til hinanden, hilse paa hinanden, sige hinanden et velvilligt Ord, og tilsidt ligefrem at leve sammen igen.

Faderen talte roligt men haardt, Ordene ligesom netop slap ud af den sammenknebne Mund.

Vi var ellers rejst igen — føjede han til lidt efter,

Rejst — ?

Ja flyttet til en anden By! sagde Faderen. Din Moder og jeg har gjort det en Gang før; vi vil have Lov til at have vore Tanker i Fred! —

Hvilken Hjemmets Stemning, stærk og stor, laa der over dem, da de efter Aftenbordet sad sammen, de tre, og saa smaat begyndte at frem-

føre de Oplevelser, der havde berørt dem dybest, og som skulde gaa igen, Aften efter Aften, i Samtalerne, stadig voksende sig rigere paa Træk — ligesom fra de første løse Udkast foldende sig ud til færdige Billeder!

XII.

Dagen derefter gik Rudolf ned forbi Vandmøllen og Badeanstalten ud til Huset, hvor hans første Lærer i Tegnekunsten, Hr. Poulsen boede.

Han tænkte et og andet ved dette Møde — blandt andet ogsaa dette, at fra denne Mand havde han maaske ogsaa faaet et noget for idealistisk blændende Syn paa det at være »en stor Kunstner«!

Da han traadte ind, havde Poulsen Besøg.

Det var en Herre paa en circa fyrretyve Aar. Der var noget ved hans Ansigt, der straks tog Rudolfs Interesse fangen. Det saa paa en Maade drengagtigt, ufærdigt ud. Et Ansigt, der er kommet langt ud over Ungdommen uden at faa Præg af Tanker; et Stykke tankeløs, forsoren Gemytlighed. Og saa dog noget gammelt — det vil sige forfaldent — et Ansigt der pludselig var blevet ked af at gjøre Sjov, og som nu syntes saa

hjælpeløst usikkert, fordi det ikke anede, hvordan det skulde bære sig ad med at se alvorligt ud.

Da denne Herre forstod, at Rudolf var en ventet og kærkommen Gæst, tog han hurtigt Afsked — idet han paa én Gang kammeratligt venlig og dog yderst høflig rakte Rudolf Haanden.

Farvel! min Herre! — sagde han og gjorde et hurtigt Buk.

Naa! nu er vi ene! nu maa jeg høre nyt! — sagde Poulsen; nu har jeg i saa mange Aar syslet med gammel Kunst — nu glæder jeg mig til for første Gang at faa grundigt fat i en ung Kunstner!

Rudolf fortalte løst og fast; — tilsidst berørte han, at nu havde han saa godt som opgivet Landskabsmaleriet; Menneskene var nu al hans Interesse!

Der foer en Skygge over Poulsens Ansigt; ja det var næsten, som blev han stødt, en Smule krænket ved denne Udtalelse.

Menneskene . . . sagde han langsomt, spydigt dvælende ved hver Stavelse . . . det vidste jeg ikke, at de var steget i Kurs.

Der var lidt af en Gammelmands-Fornærmet-hed over ham.

Men det er maaske i Hovedstaden, føjede han til, at man gjør slige Iagttagelser . . . her ude gaar de ned ad Bakke!

Rudolf iagttog ham prøvende; han kunde gjøre

det, thi Poulsen havde lagt sig mageligt tilbage i sin Gyngestol og saa fornemt op i Luften.

Men kunde vi da ikke tage lidt ironisk paa dem, holde en Slags kunstnerisk Dommedag over dem — sagde Rudolf afbødende og med et lille Smil.

Dommedag! udbød Poulsen — det blev nette Dommedagsfigurer! hvem skulde sidde til Doms over en saadan stilløs Forsamling? det er hverken maleriske eller plastiske Pjalte! jeg kedes ved denne Slægt! der er ingen Storhed i dens Liden-skaber! den giver sig hverken hen i det gode eller det onde! den lever for at nivellere! denne Slægts Fortrav er de, der lever for at skære enhver Traad over som forbinder os med Fortiden, med Aar-tusinders Kultur og Tankegang — og hver Gang Kniven høres, saa raaber Eftertravet, at nu gjorde vi et mægtigt Skridt fremad! og seer man at en eller anden af de Tanker man ejer, er tænkt allerede af en af de Slægter, der er gaaet forud, saa finder man med Skræk, at man er traditionel, uden Originalitet, latterlig ufri! . . . det er underligt, kære Holter! med mig er det gaaet modsat! jeg bryder mig kun om Naturen — og af den er der endda kun et, som slet ikke minder mig om Vrøvlets Agitation — det er Skyerne, der driver hen over Himlen! — — — Markerne her omkring minder mig om politisk Strid mellem Gaard

og Gaard; Skovene om Fester, hvortil Folk strømmer sammen i Samfundsnag til andre — — — kun Skyerne har de ikke faaet fat i endnu! og Solen og Maanen og Stjernernes Vandring!

Rudolf saa forbauset paa ham; han var ikke mild som i gamle Dage; der var kommet noget haardt og — ja, Rudolf vilde saa nødig give dette Udtryk Plads i sine Tanker, men han kunde ikke finde andet: noget frastødende.

Han vidste ikke rigtig, hvorledes han skulde fortsætte Samtalen, og vilde hellere have den ind i et andet Spor.

Han sagde noget om, at det var en ganske ejendommelig Skikkelse, denne Herre der var gaaet, den Gang han kom.

Det var ogsaa en af Tidens Figurer, om end paa en anden Maade! sagde Poulsen — vender man ud og ind paa et saadant Menneskes Glæder og Lidelser, hvor er saa dette store henne? jeg skal fortælle Dem hans lille Historie:

Da han var ung, havde han Penge mellem Hænderne, morede sig indholdsløst for dem, kastede dem bort for at kunne sidde og le ad mange taabelige Venners daarlige Vid.

Da Pungen var tom, var adskillige af de bedste Forberedelsesaar gaaet — han var allerede sejlet godt agterud i Livet — — — hvad der

maaske ogsaa var en stor Vittighed, — der blev i al Fald l t meget af ham!

Saa begyndte han paa den Plads, hvor han burde have staaet ti Aar tidligere.

Han begyndte sin Mands-Gerning med en sløv Følelse af, at han vilde dog aldrig blive noget betydeligt.

Da han havde set saa og saa mange andre gifte sig og h rdet sig tilstrækkelig mod den Fornemmelse, at han egentlig ikke duede til Familjefader — giftede han sig ogsaa.

De fik ingen Børn; det er sjeldent, Skæbnen er saa betænksom, og den burde hellere være det overfor Folk af større Værdi!

Da de havde været gift i to Aar, tog de et Barn til sig.

Det var et lille Familiearrangement.

Han havde en Broder — ikke her i Byen — som sad lidt vanskeligt i det og havde en stor Børneflokk.

Det var en af denne Flok, han fik overladt; og han fik ham paa den Betingelse, at han, naar Tiden var dertil, skulde holde ham i samme gode Skole, hvor Brødrene gik.

Nu vilde Skæbnen, at han og hans Kone fik Barnet overordentlig k rt; de holdt af det, som kunde det være deres eget. Maaske fordi Barnet

var det eneste i det Hjem, som ikke var forhutlet af det forkludrede i hans Forhold!

Det har været som en underlig Oprejsning for ham, at noget friskt kunde trives, le og juble inden for hans Vægge.

Men med hvert Aar ødelagde han sine Penge-sager mere og mere; det kneb tilsidst med at skaffe det allernødvendigste — ogsaa til Barnet.

Saa begyndte Fyren at angre de vittige Ungdomsdage med den ustandselige Latter over øllede Indfald. Han følte, de var ifærd med at rejse sig som Nemesis — der var ikke langt frem, saa vilde de staa udenfor hans Dør, banke paa, aabne den og — forlange Barnet udleveret.

— Er alt det ikke usigeligt smaat? kære Holter! — En Mand, endnu i sin kraftigste Alder, har i sit Hjem et lille Væsen, som er hans og Hustruens Glæde, — og han skal en skønne Dag føle sig saa fattig paa Energi, saa ungdoms-udmarvet, at han ikke kan sørge for dette Barn, ikke bevare Hjemmets eneste Glæde, men maa udlevere det fordi han ikke kan betale Skolepenge for det —!

Ja dertil er det kommet. Broderen, med de mange Børn, har kæmpet sig opad og opad; han har nu Raad til at lade dem uddanne paa bedste Maade, og han siger nu til denne her: Du kan jo ikke overholde de Betingelser, paa hvilke Du

fik Drengen! han ser bleg og mager ud, thi han faar daarlig Føde; i Skolen kan Du ikke holde ham, Bøger han Du ikke skaffe til ham — saa maa jeg tage ham hjem, Meningen var jo ikke, at Barnet skulde gaa tilgrunde her.

Og nu gaar han ulykkelig omkring; det er virkelig for ham, som at nu tages Livets Glæde fra ham; og han trykkes ogsaa dybt af den Bevidsthed, at han volder sin Hustru det ondeste han kunde — — — han trøster sig vel ved at højne Snapsen, men hun?!

Og saa at maatte sige sig selv: alt det for indholdsløst Vaas og Tankeløsheds Skyld!

— Det er den opvoksende Slægts Plastik, kære Holter! den kæmper sig ikke Føden til, den gjør Gæld! dens Nemesis er den tarvelige, smagløse, Forkludrelse, Forvrøvelsens — den er pjaltet i sin største Sorg!

— Poulsen var sprunget op; en Vrede, der berørte Rudolf ubehageligt, lyste ud af hans Øjne — — —

Hvor er de store Digtere? de store Kunstnere? de, der skriver og maler saa Slægten fyldes med hellig Sorg og Glæde? hvor er de? — intetsteds — — — thi Slægten har intet Væld, de kan øse af!

— Rudolf sad længe tavs. Der var noget i

dette, som havde Magt over ham — og dog stødtes han tilbage.

Ja i selve dette Menneskes Historie, som Poulsen havde fortalt, var der noget. han ikke kunde slippe, en vemodsfuld Sorg, som havde faaet Magt over ham.

— — — Det er vistnok sandt, sagde han, at Slægten er gjort i mindre Stil nutildags — men saa har vi da en og anden af de Gamle — ?

Poulsen stod nogle Øjeblikke og stirrede ud gennem Vinduet, over mod de Skyer, som nu var hans eneste fulde Glæde — — —

Saa vendte han sig om mod Rudolf og sagde med en Stemme, der var ganske forandret — næsten mild:

Hm! — det er Poesien over nogle i de Gamles Falanks, at de er Skikkelser, som med Vemod ser tilbage og stille for sig selv bekender, at de svigtede — — — de stirrer ikke længer som unge Ørne mod Solen, men sidder bøjet og kiger ind i Ovnens Gløder, og fortæller de bristende Glimt derinde, hvergang de lysner op før den sidste Falden-sammen: vi svigtede! om Forladelse! — — og Vemoden vokser og bliver en mild, varm Trang til at gjøre Uretten god igen!

Et flammende Baal bliver den aldrig mere — den rejser sig ikke i Ungdomsbegejstring og giver Gods og Guld til de Fattige for selv at gaa

nøgen ud i den sidste Aftenkulde — — — men med Glødens sluknende Varme tager den et Papir frem og skriver sit Testamente til Fordel for dem der mangler — — — de Gamles Aftensol skal gaa ned med en Kærlighedsgerning, som i sit Inderste er et stort: om Forladelse!

I dette Øjeblik kom Rudolf til at tænke paa Samtalen med Faderen, Aftenen før —

»Saa var vi rejst, thi vi vil have vore Tanker i Fred!« — og han havde i det samme Billedet af en Mand, der ikke svigtede.

Og han fik det Indtryk, at denne Lærer, der stod for ham, mere var som et gammelt, med zarte Farver gjort Billede, end en Skikkelse, tagen ud af det virkelige Liv.

Et Billede malet af en Kunstner, der havde tabt Forstaaelsen af sin egen Ungdoms Studie. — — — Ikke saaledes som han ønskede at male!

Da Rudolf gik hjem, var Solen ved at gaa ned.

Han saa over mod Søen; Nedgangen vilde blive prægtig; han besluttede at se den oppe fra Bakken tilhøjre for Aaens Udløb.

Han slog ind paa Vejen, der førte derhen, klatrede op og tog Plads paa den lille Græsbænk, der var rejst paa Toppen.

Luften var næsten stille, og Vandfladen

hvilede med lange Krusningsstrimer. Lige nede tilvenstre for sig hørte han Aaens Rislen.

Hvor der ud i Søen strakte sig en Pynt, stod en spejlglat skinnende Farve. Lufttonen var graa, ganske lys — denne lette Slørtone, der hvert Øjeblik synes at ville løse sig op i Solglands, og dog bliver ved at holde alt bunden i sin fortonende, hemmelighedsfulde Stilhed.

Fra Baadebroen dernede havde den taget Bjælkeunderlaget bort; Broen syntes at svæve i de graa Spejltoner, medens selve Rækværket traadte kraftigt sort og skarpttegnet frem.

Skoven spejlede sig ikke klart men betagende dybt.

Langt borte tilhøjre steg en hvidgraa Røg lodret op i den stille Luft.

— Saa var det, som om Luften glemte sig selv og slap Taget — hist og her traadte det blaa frem og i samme Nu vældede Solstraalerne igennem.

Alt løftedes ind i Klarhed, Himmelkuplens graa Slør forsvandt — som et Tæppe blev det draget tilside — og paa Scenen bagved, nede i Horisonten, laa Skyerne taarnet op i vældende Solglands.

— Rudolf rejste sig op og strakte Armen ud imod dem . . .

Store Natur — bliver Du vred, om jeg iaften

siger Dig Farvel? Jeg kan ikke andet, jeg maa nu vende mig mod Menneskene! Tusinder vil komme efter mig, og stirre sig mætte i Din Skønhed! og fængsle Dig i Farver. Jeg har ikke magtet det — men jeg takker Dig her i Solnedgangen for al den Glæde, Du har voldt mig, og naar jeg træt lægger mine Pensler ned, vil jeg atter komme ud og hilse paa Dig! — — —

Solskiven sank dybere og dybere, den skiftede Farve og blev glødende rød.

Nu begyndte den at kalde det Farvevæld, den havde spredt over Himlen til sig — og Aftenens dybe Blaa rejste sig bag Rudolf.

— Han stirrede over mod den sidste Sol-Rand — — — han havde det Indtryk, at et Afsnit af hans Liv gled bort med den.

Nu var der kun en sidste Lysaanding derude — — — han fulgte den med en underlig Spænding — — og da den forsvandt, hvidskede han endnu en Gang stille, vemodigt:

Farvel!

— Aftenen vældede hastigt ud.

Rudolf steg ned ad Højen og gik hjemad.

I Byen var allerede tændt Lys. Han gik fra Landevejen ind gennem Gaarden.

Inde paa Gaardspladsen, hvor han hin Dag havde staaet og snittet paa en Kæp, og set Mode-

ren i ivrig Samtale med Hr. Poulsen, standsede han pludselig. Ovre i Spisestuen var Lys; han nærmede sig — derinde sad Faderen og Moderen ved Lampen og talte sammen!

Han blev længe staaende og betragtede dem.

Alt, hvad han indtil dette Øjeblik havde vundet af Forstaaelse af Livet, drog forbi ham; — og i dette Øjeblik brændtes Rudolf Holters første fuldt modne Billede ind i hans Sjæll

XIII.

Det er atter Foraar; over Charlottenborg-porten er Skiltet anbragt paany; der har været Travlhed først i Ateliererne, saa oppe i Salene; Udlandet har en og anden Kunstens Trækfulgl sendt Billeder hjem; Reporterne har været rundt og samlet Notitser; det har længe ligget i Luften, at det sædvanlige Stævne mellem Byen og Kunsten stod for Døren; — Aviserne har denne Gang paa Forhaand kunnet glæde de forventningsfulde med den Forsikring, at Udstillingen vil vise sig at være ikke saa lidt rigere end i adskillige Aar.

Og Forsikringen er saa meget mere forjættende, som hver Avis tænker paa sine Navne, og enkelte af dem, om ikke paa Forhaand just, saa dog naar de faar stukket Fingeren i hinandens Jordbund, tilmed vil tænke stik modsat af hinanden.

De stereotype kjøbenhavnske Premièrefigurer ses. Der er Etatsraaden, hvis graanende Stolthed, hvis ranke Selvfølelse er det: at han, endog set bagfra, er kendt af tout Copenhague — han, der tror at Verdensbegivenhederne ere til for at gjøre ham Avisen interessant, og hans eget Samfunds Oplevelser for at levere det, han skal springe over.

Der er den gamle, sjudsket klædte, og i Stil og Holdning saa afjadskede Fyr — en fra alle Kunstauktioner velkendt Skikkelse, hvor han sidder ligesom halvt krøben ned under Bordet, og altid kun byder paa første Rangs Ting — og næsten aldrig faar dem, fordi han ikke har Raad til at følge med i Budene — men som alligevel bliver ved at møde op, fordi han haaber, at Hammeren engang kunde falde for hurtigt til, eller at en af de andre gode Kendere kunde være bleven syg — — saagodt som altid gaar han hjem igen med sin Mappe tom, men han haaber med Lidenskab, at næste Gang vil det lykkes, dette for ham saa usigelig store: at redde et godt Blad.

Der er den store, statelige, altid sort tilknappede Skikkelse, hvis Embede i Provindsen passes af hans betroede højre Haand — som endnu ikke er rendt med Kassen —, mens han selv mildner sig sin »Landsforvisning« ved at gjøre Figur overalt, hvor Hovedstadslivet kulminerer. Han tæller Saisonens Begivenheder for at se, om Livet vil

være til at holde ud, ligesom visse Mennesker tæller Vesteknapperne for at se, om deres Ønske vil blive opfyldt.

Der er Kunstnere og Kritikere — og her og der gaar en af dem, der er særlig velsét heroppe — en Køber — langsomt gennem Værelserne.

— Saa er der selvfølgelig ogsaa de første Foraarsmoder og de, der trænger til ny Konversations-Vin paa deres tomme Læderdunke.

Og de, der ved personlige Interesser eller paa anden Maade er knyttet til de udstillende Kunstnere. — Og alle de andre!

Rudolf havde to Billeder deroppe.

Det ene var hans Moders Portrait; det var malet med en Hengivelse og Energi, som ganske afdækkede hans Karakter — det var en begejstret Forkynden: her er hun! saaledes ser hun ud! denne Finhed er der i hendes Træk! denne Sjæl i Øjet!

Han havde ogsaa tænkt paa Professor Schweiter under Arbejdet — ham, Pjaltten, der vragede!... der er ikke Tvivl — sagde Rudolf ved sig selv — han skal jo nok liste sig op for at se, hvordan hans »ubetydelige Ungdomsflamme« ser ud, malet af hendes endnu ubetydeligere Søn... og han skal faa hende at se! han skal se et Par Øjne som faar ham til at slaa sine ned!

Rudolf havde ogsaa villet male Faderen, men

det havde været ganske umuligt at bevæge denne til at sidde Model. Rudolf havde saamænd slidt nok for at overtale ham, men nej! han kunde overhovedet slet ikke fatte, at hans Ydre skulde overføres i Farver og ophænges mellem Kunstværker.

Det andet Billede forestillede en Vogterdreng. Han var ingen tiltalende Naturfremtoning, tvertimod: en underlig uhyggelig, næsten frastødende Fyr.

Huen var trykket tæt ned over to usikkert skulende Øjne; Ansigtet saa gammelt ud, ikke et Barnetræk var at finde i det; den uformelige Trøje, som stak højt op i Nakken, viste to hængende Skuldre, og Hænderne som næsten gemtes oppe i Ærmerne vare haarde og grove. Han stod ganske ene op mod en tung graa Himmel.

— Nogle sagde om ham: han ser ud som et Forbryderemne. Andre lod sig lede af hans Ungdom og det Skær af Forladthed, der laa over ham, og sagde: Herregud, hvor ser han ulykkelig ud!

Billedet havde en Historie.

En Dag var Rudolf og hans Moder gaaet en Tour op gennem Markerne — en af disse Toure, der var en Fest for dem — da standsede hun og pegede ned mod en Dreng, der vogtede Faar.

Se ham, Rudolf, sagde hun — han er efter
Et Hjems Drøm.

min Mening det ulykkeligste Væsen, saa langt vort Øje rækker . . .

Rudolf studsede og vendte sig spørgende mod hende . . .

Han er Barn af en Pige, som tjente ovre paa den Gaard, Du ser der — og som senere er bleven gift. Faderen var en omstrejfende Gøgler. Hun var god imod ham, indtil hun blev gift og atter fik en Søn — det vil sige netop saa længe, at han havde lært at forstaa, hvad det var at blive holdt af.

Netop dette var det haarde, at han fik lært det — thi fra det Øjeblik, hun holdt den anden i sine Arme, hadede hun ham her.

Jeg tror ikke, Du ved, hvor raa saadanne Folk kan være. De høre paa en Maade ikke Slægten til — de har ikke andet end Drifter, nogle gode og nogle onde, men de skelner ikke imellem dem, de giver dem samme Ret, de hader og elsker lige meningsløst.

Og Manden slog sig sammen med hende i dette, at forkæle og ødelægge deres egen Dreng og hundse og sparke til ham dér. Hvad har hans lille Barnehjerte følt . . . netop som han er bleven tryk i den Følelse: at det at være til, er at der bliver talt mildt til ham og puslet om ham — saa opdager han, at det er at blive hadet,

løjet alt muligt paa, gjort al den modbydelige Uret, to Mennesker kan finde paa.

Her hvælver den store Himmel sig og rækker ud over tusinder af Mennesker, og mange af dem tænker gode Tanker, Kærlighedstanker — men ham møder kun de onde.

Han lærer at hade igen, han møder Løgn med Løgn, han opdrages til at blive Udskud i Samfundet, hans Barndom bliver en Forskole til Kamp med Samfundet — en skønne Dag maaske galer den røde Hane over hans forhadte Hjem — saa er det maaske ham, der siger Tak for Barndommen — — —

Det var ham, Rudolf havde malet.

En Formiddag, tidligt, noget før den officielle Aabningstid, kommer Professor Schweiter og hans Ven Assessoren spadserende over Kongens Nytorv; Schweiter har lovet at vise ham Rudolfs Billeder.

Schweiters Navn aabner dem Adgang før Tiden, og de vil helst se i Ro.

Naa! — siger Assessoren, da de staar foran Billederne — saadan ser de ud . . .

Han betragter dem længe, og siger saa pludselig:

Er de nu, hvad Du kalder Kunst?

Ja, siger Schweiter, de har Værdi.

Vil Du anmelde dem?

Aa, jeg tænker ikke, de bliver overset!

Det er solgt — hendes Billede . . .

Ja, det er saa —.

Assessoren kniber det ene Øje til og siger:

Det havde egentlig været et Billede for Dig.

Schweiter ser sig om — — —

Det er ogsaa mig, der har købt det — men
Tand for Tunge, det er en Hemmelighed.

Assessoren gjorde et Skridt tilbage — han
blev alligevel overrasket. Derpaa vendte han sig
paany mod Billedet og betragtede det længe — —

Tror Du, det ligner?

Udentvivl — i al Fald er det helt ud hans
Syn paa hende — — —

Hør, sig mig en Gang, Professor, men Du
skal svare mig ærligt, for jeg spørger som den
Uvidende, der ikke kender Kærligheden — har
hun der Magt over Dig endnu?

Schweiter betragtede nogle Øjeblikke Billedet;
saa sagde han dæmpet, men med en underlig be-
tagende Klang i Stemmen:

Ja. —

Assessoren vovede ikke at se paa ham, saa
vemodig ensomt lød Svaret.

Lidt efter sagde han:

Nu vil Du vel paa en eller anden Maade for-
klare ham Sagen?

Hvorfor? sagde Schweiter — for at tage den kunstneriske Indignation fra ham?

Herregud! skal man absolut leve paa Misforstaaelser, for at blive noget fremragende? udbød Assessoren utaalmodigt.

Nutildags er det næsten en Nødvendighed — sagde Schweiter roligt.

Men hun da — skal hun ogsaa gaa omkring i den Tro, at Du fastholdt en Slags Uvilje mod hende, som Du endda vilde lade gaa ud over hendes Søn?

Hun faar jo intet at vide — sagde Schweiter.

Nu er Du naiv — til en Afveksling — tror Du, det aldrig kommer til en Forklaring mellem de to, saa fejler Du ganske — — —

Vil Du have, hun skal vide, at jeg — — — holdt fast ved hende? — — — Tror Du, det vil være en fredfuld Tanke for hende? Tror Du, det vilde være Stilhed over mine Tanker, om jeg en Dag fik Brev paa at Fru Anna Holter endnu mindedes sin Ungdomskærlighed? —

Jeg synes, sagde Assessoren, der er Misforstaaelser nok her i Livet — er det virkelig saa farligt at slaa dem ned? — ligeoverfor ham kunde Du dog gjøre det — — — men endelig, hun ser mig ikke ud til at blive saa let bragt ud af Fatning.

Jeg skal se noget længer paa hende; maaske

giver jeg Dig Ret — — — tilsidst — — — langt om længe — sagde Schweiter med et Smil.

Samme Dags Eftermiddag kom Hellman og Kæmpen sammen derop. De skulde ogsaa se Rudolfs Billeder.

Nej men nu skulde da — ! udbrød Kæmpen mildt bebrejdende — dette er min Salighed at at bryde ud af Ringen — det kalder jeg ingenlunde kammeratligt!

Han forsøger nok at tage Têten — sagde Hellman.

Skulde man virkelig ogsaa blive nødt til at tage sig sammen? — sagde Kæmpen.

Jeg ikke, lo Hellman; jeg holder mig til mit Grossererpublikum, for jeg magter det ikke højere; naar man ikke kan tage den store Natur paa Kornet, saa bør man lægge sig de mindre paa Sinde — det gjør jeg.

Madstræver! udkrød Kæmpen med ironisk Indignation — nej opad! opad! der ligger Maalet! siden det dog slog fejl med Femøressubskriptionen paa den store Kunstanmelder, har jeg tænkt paa en voldsom Forelskelse — helst i to paa én Gang — og om muligt i gifte Koner — — — hvis det ikke hjælper, saa er det sgu Teorierne og ikke mig, der er noget ivejen med — — —

Nogle Dage efter fik Rudolf et Brev fra Professor Schweiter.

Schweiter havde kæmpet mod den Fristelse: at ville retfærdiggjøre sig, og komme til at staa, saaledes som han selv saa sig. Han havde gentaget for sig selv mange Gange: hvortil denne Jagen efter altid at komme ind i den mest flatterende Belysning? Nogle af os maa dog være holdt i dæmpede Toner — — — der er noget ordnairt i dette altid at ville vurderes helt ud — —

Men han faldt for Assessorens Ord: det kommer dog til en Forklaring mellem de to!

— Og han formede Brevet over dette: De har troet, at man kunde bære Nag eller Uvilje mod Deres Moder, men deri tager De fejl. Overfor hende kan man kun et: angre at man var blind.

Nu er jo alt godt; Deres to Billeder viser fuldt ud — at De er blevet, hvad De før ikke var: en Kunstner der har Evne til at skelne mellem hvad der har Værdi, og hvad ikke! Jeg kunde have givet Dem fuld Forklaring, den Gang De stod i min Stue og fældte Deres Dom — De forstaar maaske allerede nu, hvorfor jeg ikke gjorde det.

Hvad Nytte havde De havt af at vide, at jeg endnu mente at skyldte Deres Moder noget — ? Jeg tav, og De gik bort som den, for hvem det blev den dybeste Æresopgave: selv at føre hendes Sag

Hvis denne Forklaring kan glæde Dem, da er dens Bestemmelse naaet; — skulde den yderligere kunne afvinde Dem en venlig Tanke mod En, der glæder sig over Deres Kunst — men maaske endnu mere over at det, De kaldte Deres Hjems Fremtidsdrøm, er bleven Virkelighed, saa vil jeg vide Dem Tak derfor. — — —

Den Dag, dette Brev ankom, var Rudolfs Forældre i Kjøbenhavn for at se Udstillingen, og han var glad over, at han var ene.

At han vilde skrive til Schweiter igen stod ham klart, men om han skulde meddele Moderen noget om Brevet maatte staa hen.

— To Dage efter kom der atter Brev, denne Gang fra Hellman.

Kære Ven! skrev han — jeg vil bare meddele Dig, at det er Fiksfakseri, naar det hedder sig, at det er ham, denne Malerispekulant Frandsen, som har købt Dit Portrait; det er i Virkeligheden ingen anden end den store og storsnude Professor Schweiter. Hvis Du nu ikke revner af Stolthed, maa Du være godt konstrueret.

Din Otto.

Efterskrift. Denne Gang er det en Justitsraad jeg har forsynet med Aaløb og Piletræer — Du ser den stiger — lige ind i Rangklassen!

Du har faaet Brev? sagde Rudolfs Moder.

Ja, svarede han og rakte hende det.

Hun læste det igennem og blev staaende nogle Øjeblikke med det i Haanden — — —

Er den Professor Schweiter saa stor en Kunst-kender? spurgte hun roligt.

Han anses for det, ja — svarede Rudolf.

Hun grundede et Øjeblik og sagde saa:

Kan man nu ogsaa virkelig være en stor Kunstkender uden — at være stor Menneske-kender?

Det steg op i Rudolf, at det var urigtigt af ham, at staa saaledes og læse bag Moderens Tanker, uden at hun vidste det; og han tænkte just: nu maa det siges . . .

Da tog hun Ordet:

Jeg skal sige Dig, hvorfor jeg spørger . . . Louis Schweiter er det Menneske, om hvem jeg skrev til Dig . . . og den Gang saa han ikke dybt . . . hvis han har lært at se, saa maa det være sket senere.

Den faste Ro, hvormed hun talte, gav ogsaa Rudolf en Ro, der forundrede ham selv —

Jeg vidste, det var ham; jeg kendte Schweiter før Du skrev til mig, og Dit Brev gav mig Klarhed — — — skal vi gaa vor sædvanlige Tour ned til Søen? saa skal jeg fortælle Dig det hele . . .

— Da de var naaet op paa Højen, havde

Rudolf endt sin Fortælling. De tog Plads og saa nogen Tid tause ud over den spejlblanke Flade. Da sagde hun med et Smil, der baade afslørede og dækkede hendes Stemning:

Lad os da unde ham Billedet; det blev dog vor Lykke, at han dengang troede, han var født til Maler og ikke til — — — Menneskekender!

